

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

Kehtna valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine

ARUANNE 11.11.2022

Nimetus: Kehtna valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Aruanne

Töö tellija: Kehtna Vallavalitsus

Reg nr 77000252

Rapla maakond, Kehtna vald, Järvakandi alev, Tallinna mnt 17, 79101

Tel +372 489 8820

E-post kehtna@kehtna.ee

Töö teostaja: LEMMA OÜ

Reg nr 11453673

Harju maakond, Tallinn, Kristiine linnaosa, Värvi tn 5, 10621

Tel +372 600 7740

E-post info@lemma.ee

KSH juhtekspert: Piret Toonpere

Töö versioon: 11.11.2022

Riigi Tugiteenuste Keskus on Rapla valla poolt esitatud projekti „Kehtna ja Rapla valla üldplaneeringute ühise mõjude hindamise aruande koostamine“ toetanud Euroopa Liidu struktuurifondi meetme „Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamine“ kaudu

Sisukord

Aruande kokkuvõte ja järeldused	5
Sissejuhatus.....	11
1. Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade.....	12
1.1 Üldplaneeringu vajadus ja eesmärk.....	12
1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest.....	12
1.3 Osapooled.....	13
2 Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega	14
2.1 Üldplaneeringu seos keskkonnakaitse ja säästva arengu põhimõtetega.....	14
2.2 Üldplaneeringu seos asjakohaste planeerimisdokumentidega.....	17
2.3 Kehtivad üldplaneeringud.....	20
2.4 Kohalikud arengudokumendid	20
3 Alternatiivsed arengustsenaariumid	21
4 Planeeringulahenduste elluviimisega kaasnev keskkonnamõju	22
4.1 Mõju looduskeskkonnale.....	22
4.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule	22
4.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele	25
4.1.3 Natura hindamine	31
4.1.4 Mõju rohelinele võrgustikule	53
4.1.5 Mõju põhjaveele	58
4.1.6 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele	63
4.2 Mõju ressursikasutusele	70
4.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele.....	70
4.2.2 Mõju metsa-aladele	73
4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud.....	74
4.3 Mõju tehiskeskkonnale.....	78
4.3.1 Mõju transporditaristule.....	78
4.3.2 Mõju jäätmekäitlusele	80
4.3.3 Mõju riigikaitsele.....	81
4.3.4 Mõju elektrivõrgule.....	82
4.4 Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele	83
4.4.1 Mõju välisõhu seisundile.....	83
4.4.2 Mõra mõju.....	85
4.4.3 Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)	89

4.5	Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale	90
4.5.1	Radoonirisk.....	90
4.5.2	Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht	92
4.5.3	Mõju sotsiaalsele taristule	93
4.5.4	Mõju ettevõtlusele.....	95
4.6	Mõju kultuurilisele keskkonnale	97
4.6.1	Mõju kultuurimälestistele	97
4.6.2	Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele	98
4.6.3	Mõju maaehituspärandi objektidele.....	99
4.6.4	Mõju militaarpärandi objektidele	99
4.6.5	Mõju pärandkultuuriobjektidele.....	99
4.6.6	Mõju miljöövärtuslikule alale.....	100
4.6.7	Mõju kalmistutele ja matmispaikadele.....	100
4.6.8	Mõju arheoloogiapärandile	101
4.6.9	Mõju pühapaikadele	102
4.6.10	Mõju maastikele.....	103
4.7	Kliimamuutustega kaasnevad mõjud	104
4.8	Kaudsed mõjud ja koosmõjud	105
5	Keskkonnameetmed.....	108
	Kasutatud materjalid.....	112
	Lisad.....	116
	Lisa 1. KSH väljatöötamise kavatsus.....	116
	Lisa 2. Kehtna valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande lisa: Kehtna valla üldplaneeringus tuuleenergia arendusalade kavandamine ja kaasnevad mõjud	117

Aruande kokkuvõte ja järeldused

Kehtna valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise koostamine algatati Kehtna Vallavolikogu 21.11.2018. a otsusega nr 69 „[Kehtna valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#)“. Kehtna Vallavalitsus ja Rapla Vallavalitsus on 08.06.2019. a sõlminud ühiste kavatsuste kokkuleppe, mille kohaselt Kehtna valla üldplaneering ja Rapla valla üldplaneering koostatakse koostöös. Koostatakse kaks iseseisvat üldplaneeringut („Kehtna valla üldplaneering“ ja „Rapla valla üldplaneering“) ning viiakse läbi üks ühine mõjude hindamine, mis saab kummagi üldplaneeringu dokumendi lisaks.

Käesolevaks ajaks on vallad jõudnud siiski seisukohale, et **asjakohane on keskkonnamõju strateegiline hindamine vormistada kahe eraldiseisva aruandena**. KSH läbiviimisel on arvestatud valdade ühisosasid ning teemavaldkondades, kus see on kohane, on mõjusid vaadeldud territooriumite üleselt.

Vastavalt planeerimisseadusele on üldplaneeringu (ÜP) eesmärk kogu valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. Kehtna valla üldplaneeringu seletuskirja kohaselt on üldplaneeringu koostamise põhieesmärk valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning selle alusel planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarvete, määramine. Üldplaneering koostatakse Kehtna valla territooriumile järgmise 10–15 aasta perspektiivis. Planeeringu koostamisel on lähtutud erinevatest planeerimis- ja arengudokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Planeerimisseaduse § 74 lõike 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõike 1 punkti 2 kohaselt on ÜP koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

ÜP ja selle KSH koostamisel on tuginetud varasemalt koostatud riiklikele, maakondlikele ja kohalikele planeerimisdokumentidele, kasutades neid alusinformatsioonina ning vajadusel täpsustades varasemalt välja töötatud lahendusi. Ülevaade üldplaneeringu seostest teiste planeerimisdokumentidega on esitatud ptk 2. Kehtna valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamisel on arvestatud nii kõrgemalseisvaid kui ka omavalitsuse tasandi strateegilisi dokumente.

Hindamisprotsessi käigus käsitleti planeeringuala keskkonnatingimusi, mille kirjeldus on esitatud käesoleva KSH aruande ptk 4. Olemasoleva keskkonna põhjalik kirjeldus on leitav KSH koostamise aluseks olnud väljatöötamise kavatsusest.

Kehtna valla üldplaneeringuga ei kavandata maakasutuse ulatuslikke muudatusi, millega kaasneks oluline keskkonnamõju. Kõige olulisemaks aspektiks keskkonnamõjuliselt võib pidada potentsiaalsete tuuleenergia arengualade määramist.

Lühike ülevaade hindamisprotsessi tulemustest ja järeldustest on esitatud järgnevalt:

- mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule – KSH hindamise tulemusena ei nähta Kehtna valla ÜP-ga otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. ÜP ei näe ette asustuse olulist laienemist looduslikus seisundis aladele. Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb üldplaneering ette nende määramise rohevõrgustiku aladeks. Arendussurve piirkonnas on madal kuni mõõdukas. Sellega seonduvalt ei näe ÜP ette ka ulatuslikke maakasutuse muutusi.

Elustikku potentsiaalseks enim mõjutavaks tegevuseks on tuuleenergia arengualade määramine. Üldplaneeringu tasemel saab tuuleparkide mõjusid hinnata suure üldistusastmega. Üldplaneeringu ja selle KSH tasemel on asjakohane välistada ebasobivad alad tuuleenergia arendamiseks. Kõik ebasobivatest alades üle jäävad alad on potentsiaalselt sobilikud. Samas on kindlasti vajalik täpsemate uuringute läbiviimine järgnevatel planeerimis- ja projekteerimisetappides mõjude selgitamiseks. Uuringud ja mõju hindamine puudutab kõiki kaitsealuseid linnu- ja loomaliike keda piirkonnas võib esineda. Arvestada tuleb nii mõju liikide elupaikadele kui ka rändeteedele (nii toitumisrännetele, kui ka kevad- ja sügisrännetele) üle uuritava ala. Tuulepargi edasise planeeringu ja mõju hindamise käigus tuleb täpsustada uuringuga vastava ala olulisust nahkhiirte elu- ja toitumisalana ning hinnata võimalikke mõjusid ja leevendusmeetmeid sellest tulenevalt. Mõjude hindamisel tuleb tähelepanu pöörata lisaks kaitsealustele liikidele ja aladele ka mõjule ökosüsteemidele ja bioloogilisele mitmekesisusele laiemalt.

- mõju kaitstavatele loodusobjektidele – Kehtna valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud kaitsealuste alade paiknemisega ning nende kaitse eesmärkidega. Kaitsealustele aladele ei ole kavandatud maakasutuse muutust ja kõik kaitsealad on hõlmatud rohevõrgustiku koosseisu. Üldplaneeringuga võetakse kohaliku kaitse alla täiendavaid kohaliku tähtsusega objekte. ÜP lahendus arvestab seega kaitstavate loodusobjektidega ning olulist mõju neile ei avaldata. Kaitstavate loodusobjektide kaitset lähtutakse kaitseeskirjadest ja looduskaitseeadusega seatud tingimustest.
- mõju Natura 2000 aladele – Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse eesmärkidest on välistatud negatiivse keskkonnamõju esinemine Taarikõnnu, Salavalge-Tõrasoo, Pae, Tillniidu, Mukri ja Raikküla-Paka loodusaladel kuna nende alade lähialal ei nähta ette maakasutuse muutust vms tegevust, mis võiks alade terviklikkust või kaitse-eesmärke mõjutada.

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid (meetmed esitatud Tabel 7) on võimalik vältida ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusala, Nõlvasoo loodusala, Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Taarikõnnu-Kaisma linnuala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda üldplaneeringust tulenevate tulevaste projektide asjakohase hindamise nõuet.

- mõju rohelinele võrgustikule – Kehtna valla roheline võrgustik toimib nii ökoloogilist sidusust kui ka vabaõhu puhkevõimalusi pakkuva võrgustikuna. ÜP-ga on täpsustatud Rapla maakonnaplaneeringust tulenevaid rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Rohevõrgustikust on üldplaneeringu koostamise käigus välja arvatud tiheasustusalad ja kompaktsed hoonestusalad. Looduskaitsealused objektid (kaitsealad, püsielupaigad) on haaratud rohevõrgustikku juhul kui need varem ei paiknenud tervikuna rohevõrgustikus. Rohevõrgustikku on täpsustatud ka lähtuvalt piirkonda kavandatavast Rail Balticu koridorist ja sellele kavandatavatest loomapäasudest.

Teatavat konflikti põhjustab rohevõrgustiku alade kattumine perspektiivsete tuuleenergia arengualadega. Rohevõrgustiku alad ei ole otseselt tuuleparkide arendamist välistavad. Tänapäeva tuuleparkides paiknevad elektrituulikud üksteisest 500–1000 m vahemaadega. Seega otsest liikumistakistust nad tavaliselt elustikule ei tekita. Täpsem mõju rohevõrgustikule vajab hindamist iga konkreetse tuulepargi arenduse mõjude hindamise käigus.

- mõju põhjaveele – ÜP-ga määratakse perspektiivse ühiskanalisisatsiooni alad asulates, kus kavandatakse olemasoleva maakasutuse laiendamist. Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone.

Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist. Juhul kui piirkonda lisandub väga suure (üle 500 m³/ööp) põhjaveetarbega ettevõtteid, tuleb neil läbi viia põhjaveevarude hindamine.

- mõju voolu- ja seisuveekogudele ja nende kalda kaitsevöönditele – Üldplaneering arvestab Lääne-Eesti veemajanduskava meetmeid. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks ning perspektiivsed ühiskanalisisatsiooni alad. Olulisema aspektina näeb ÜP ette veekogu ehituskeeluvööndi vähendamist kahes kohas (Räägu paisjärvel puhkeala rajamiseks ja Järvakandis Vihaku oja ääres elamuarenduseks). KSH ei näe kummagi üldplaneeringu kohase ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuga kaasnevat olulist ebasoodsat mõju kalda kaitse eesmärkidele.

Kehtna vald on ulatuslikult kaetud maaparandussüsteemidega. Maaparandussüsteemiga ala kasutuselevõtt elamu-, äri- või tootmisalana nõuab maaparandussüsteemi toimimisega arvestamist. Ebakorreksete lahenduste puhul võib tegevusega kaasnedu üleujutusohu ning sellega seotult kahju varale. Maaparandussüsteemidega alade arendamisel on vajalik Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus ning kohalik omavalitus peaks lahenduse toimimise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või ekspert hinnangut.

- mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele – ÜP-s seatakse tingimused väärtuslike põllumajandusmaade säilimise tagamiseks. Tingimused aitavad vältida ja vähendada ebasoodsat mõju põllumajandusmaale kui väärtuslikule ressursile.

Tuulegeneraatorite paigutamisel väärtuslikele põllumajandusmaadele tuleb tuuliku ja sellega seotud infrastruktuuri asukohta valikul arvestada väärtuslike põllumajandusmaade paiknemist ning neid võimalikult vähesel määral killustada. Kui tuulegeneraatori või sellega seotud infrastruktuuri rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, siis rajada need viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.

- mõju metsa-aladele – Üldplaneeringus ei kavandata asustuse olulist laienemist praegustele metsamaadele. Üldplaneeringus määratud avaliku huviga metsaalade metsamaadel tuleb raietegevust planeerida selliselt, et alal oleks tagatud ka pikaajalises plaanis erivanuseliste puistute kogum. Avalike huviga metsaaladel on nii puhkemajanduslik väärtus kui tulevikus seoses infrastruktuuriobjektide arendustega ka häiringute vähendamisega seonduv funktsioon. Sellest lähtuvalt on oluline, et asulaid ümbritsevad metsaalad säiliks ning metsaala majandamisel välditakse ulatuslike lageraie lankide teket.

Tuulegeneraatorite paigutamisel metsaaladele tuleb säilitada metsa vääriselupaigad koos nende valgus- ja veerežiimi säilitamise jaoks vajalike puhveraladega. Konkreetse tuulepargi planeerimisel tuleb hinnata tegevuse mõju metsakooslustele nii ökoloogilises, süsinikuringe kui ka metsamajanduslikus vaates.

- mõju transporditaristule – Kehtna valla teedevõrk on väljakujunenud ja asustusega hõlmatud alasid kattev. Asustustiheduse ja transpordiühenduste taseme vahel on selgelt märgatav seos.

Täiendavad taristusobjektid mõjuvad seega rahvaarvu tõusu soosivana. Samas transpordiühenduste halvenemine soosib elanike lahkumist sellistest piirkondadest.

Järvakandi alevi juurde nähakse RB projektiga ette perspektiivne RB-d teenindav kohalik peatus. Üldplaneeringus nähakse täiendavalt ette Järvakandi tööstuspiirkonda ühendavat RB haruteed. Üldplaneeringus kavandatud lahendused võimaldavad piirkonda tulevikus läbivat olulist infrastruktuuriobjekti kasutada maksimaalselt ka kohaliku kasu huvides.

Perspektiivse matkateena on planeeringusse kantud valla matkatee suunal Inglise–Keava–Paluküla–Mukri–Järvakandi, mis läbib valla olulisemaid vaatamisväärsusi ning mida saab läbida nii jalgsi, ratta kui autoga. Matkateede võrgustiku perspektiivne arendamine omab nii transporditaristu kui ka loodus- ja kultuuriväärtuste tutvustamise aspektis positiivset mõju.

- mõju jäätmekäitlusele – Üldplaneering ei näe ette ulatuslike uute elamu ja tootmisalade kavandamist, mille alusel oleks oodata olulist jäätmetekke kasvu vallas. Vähene kasv jäätmetekke osas on siiski oodatav seoses inimeste jäätmealase käitumise paranemise ning samal ajal ka tarbimise kasvuga. Eelnevast tulenevalt ei ole oodata üldplaneeringuga seoses olulist mõju jäätmetekkele.

Üldplaneering näeb ette biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kompostimiseks kompostimisväljakud Järvakanti, Kehtnasse ja Kaereperesse ning Lelle kalmistule. Tegevust võib pidada asjakohaseks ja positiivset keskkonnamõju omavaks. Biolagunevate aia- ja haljasjäätmete ringlussevõtu suurendamine on kooskõlas riiklike jäätmealaste eesmärkidega.

- mõju välisõhu seisundile – Kehtna valla välisõhu seisundit võib enamike saasteainete osas pidada heaks. Võrdlemisi kõrged on ammoniaagi kontsentratsioonid, mis tulenevad põllumajanduse võrdlemisi suurest osakaalust piirkonnas. Teiste saasteainete osas jäävad kontsentratsioonid väga madalatele tasemetele ning piirväärtuste ületamine on ebatõenäoline¹.

Tootmisettevõtete puhul ei ole ÜP staadiumis teada tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete emissioone. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonna(kompleks)luba ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisel hinnata lõhna häiringutasemele vastavust.

ÜP tingimused on piisavad tagamaks õhukvaliteedi nõuetega arvestamise edasisel planeerimisel ja projekteerimisel.

Põllumajanduse puhul häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud.

- müra mõju – Kehtna vallas puuduvad kõrge liiklussagedusega riigimaanteed ning müra põhjustavaid tööstusettevõtteid esineb vähe. Sellest lähtuvalt võib valla müraolukorda pidada heaks. Üldplaneeringus seatud tingimusi tootmisalade häiringute leevendamiseks võib pidada asjakohaseks ja piisavaks.

---

¹ Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

Maanteede äärsetele aladele ning tootmisaladega külgnevatele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada piisav puhvervöönd või kavandada müratõke. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.

Reaalse tuulepargi arendussoovi korral tuleb vastava KSH või KMH koostamisel teostada müra arvutuslik hindamine. Samuti tuleb hinnata madalsagedusliku müra mõju vastavalt uusimale teaduskirjandusele. Üldplaneeringus tuuleenergia alade leidmiseks kasutatud 1000 m kauguspuhvrit elamualadest võib pidada piisavaks tagamaks müra normtasemetega vastavus.

- mõju sotsiaalsele taristule – Valla sotsiaalset taristut võib pidada võrdlemisi hästi toimivaks. Ulatuslike täiendavate alade kavandamine ühiskondlike ehitiste jaoks ei ole vajalik. Planeering toetab Kehtna Kutsehariduskeskuse kujundamist atraktiivseks ja multifunktsionaalseks hariduskeskuseks.
- mõju ettevõtlusele – ÜP loob tingimused soodustada Kehtna vallas ettevõtlust, samas on seatavad tingimused asjakohased tagamaks oluliste keskkonnamõtjude vältimist. Siiski tuleb iga konkreetse ettevõtte kavandamisel pöörata tähelepanu selle võimalikele keskkonnamõtjudele ning vajadusel teostada keskkonnamõtju hindamine või eksperthinnang mõju põhjustavas valdkonnas.

Kehtna valla üldplaneeringus tehakse tuuleenergia potentsiaalsete arengualade asukohavalik. Tuulepargi alajaamast 6 km raadiuses esineb elektri otseühenduse ehk nn otseliini rajamise võimalus, millel võib olla oluline positiivne mõju ettevõtlusele.

- mõju kultuurilisele keskkonnale – Üldplaneeringu koostamisel on analüüsitud miljöoalasid ning seatud neile kasutustingimused. Samuti on täpsustatud väärtuslike maastike paiknemist ning tingimusi. Üldplaneering annab ka ülevaate vallas paiknevatest kultuuriväärtusega objektidest ning määrab nende kaitse- ja kasutamistingimused. Kultuuripärandi säilimisele on üldplaneeringul positiivne mõju.

Üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest võib kultuuriväärtusi (eeskätt väärtuslikke maastikke ning ilusaid vaateid) enim mõjutavaks pidada tuuleenergia alade kavandamist. Üldplaneeringu tasandil (ilma tuulikute kõrguseid ja asukohti) teadmata ei ole võimalik teostada tuulikute nähtavusanalüüsi. Seega tuleb tuuleparkide edasisel planeerimisel pöörata tähelepanu ka mõjule maastikupildile, eeskätt väärtuslikele maastikele ja ilusatele teelõikudele. Tuuleparkide arendajatel on vajalik koostada nähtavusanalüüs ning foto (või video) montaažid olulistest vaatepunktidest.

- kliimamuutustega kaasnevad mõjud – Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide ning soojusaarte vähendamise osas. Elukeskkonna ning tootmisalade kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rohealade ja haljastuse tagamisele, mis leevendavad mikrokliima mõjusid, sealjuures aitavad vähendada soojusaarte teket.

Kasvuhoonegaaside emissiooni peamiseks allikaks on fossiilsete kütuste tootmine, töötlemine ja põletamine energia tootmise eesmärgil. Tuuleparkide rajamine elektrienergia tootmiseks tähendab taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise osakaalu suurendamist, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks omades seeläbi potentsiaalset positiivset mõju kliimamuutuste pidurdamisele. Tuuleparkide potentsiaalsel rajamisel on seega positiivne mõju Eesti kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamisele ning Eesti kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele.

Kehtna valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus ei tekkinud üksteisest oluliselt erinevaid arengutsenaariume, mida oleks asjakohane keskkonnamõju strateegilise hindamise raames käsitleda alternatiividena keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse käsitlemise mõistes.

Koostatavale üldplaneeringule on võimalik seada alternatiivse lahendusena nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes kui üldplaneering jäetakse realiseerimata ehk säilib praegune olukord. Mõjusid on läbivalt hinnatud olemasoleva keskkonnaseisundi ehk 0-alternatiivi jätkumise suhtes.

Mõjude hindamise tulemusena selgus, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist ebasoodsat keskkonnamõju. Üldplaneeringu lahendus võimaldab olemasoleva rohevõrgustiku toimimist, samuti kaitsealuste alade ja objektide säilimist. Keskuste alade arendamine ja tihendamine võimaldab tehnovõrkude optimeerimist ja täiustamist, mille tulemusena infrastruktuuri seisukord paraneb ning kaasneb positiivne mõju.

Arvestades üldplaneeringu üldistusastet tuleb Kehtna valla territooriumil edasisel olulistel objektide planeerimisel ja projekteerimisel tähelepanu pöörata võimalikele ebasoodsatele keskkonnamõjudele ning potentsiaalsete mõjude esinemise korral teostada keskkonnamõju (strateegiline) hindamine.

Sissejuhatus

Kehtna valla üldplaneeringu (edaspidi ka ÜP) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi ka KSH) koostamine algatati Kehtna Vallavolikogu 21.11.2018. a otsusega nr 69 „[Kehtna valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine](#)“. Kehtna Vallavalitsus ja Rapla Vallavalitsus on 08.06.2019. a sõlminud ühiste kavatsuste kokkuleppe, mille kohaselt Kehtna valla üldplaneering ja Rapla valla üldplaneering koostatakse koostöös. **Koostatakse kaks iseseisvat üldplaneeringut („Kehtna valla üldplaneering“ ja „Rapla valla üldplaneering“) ning viiakse läbi üks ühine mõjude hindamine, mis saab kummagi üldplaneeringu dokumendi lisaks.**

Käesolevaks ajaks on vallad jõudnud siiski seisukohale, et asjakohane on keskkonnamõju strateegiline hindamine vormistada kahe eraldiseisva aruandena. KSH läbiviimisel on arvestatud valdade ühisosasid ning teemavaldkondades, kus see on kohane, on mõjusid vaadeldud territooriumite üleselt.

Käesoleva keskkonnamõju strateegilise hindamise objektiks olevaks strateegiliseks planeerimisdokumendiks on Kehtna valla üldplaneering.

Planeerimisseaduse § 74 lg 4 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lg 1 p 2 kohaselt on üldplaneeringu (edaspidi ÜP) koostamisel keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine kohustuslik. KSH eesmärgiks on keskkonnakaalutlustega arvestamine üldplaneeringu koostamisel ning seeläbi inim- ja looduskeskkonna mõjusid tasakaalustava lahenduse leidmine.

1. Üldplaneeringu ja KSH protsessi ülevaade

1.1 Üldplaneeringu vajadus ja eesmärk

Kohaliku elukeskkonna tuleviku, sh ruumilise arengu kavandamine, on KOV-i ülesanne. Elukeskkonda saab paremaks muuta kõikide füüsilise keskkonna ehk ruumi kasutajate koostöös, ennekõike sisuliselt põhjendatud ja tegelikult elluviidavate planeeringute alusel. Ruumiline planeerimine loob eeldused selleks, et tekiks hea elukeskkond, millest võivad kõik osapooled: elanikud-omanikud, ettevõtjad-arendajad ja puhkajad-külastajad. Üldplaneering on kohalikul tasandil ruumilise arengu kavandamise peamine alusdokument.²

Vastavalt planeerimisseadusele on üldplaneeringu eesmärk kogu valla ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määramine. Üldplaneeringu seletuskirja kohaselt on üldplaneeringu koostamise põhieesmärk valla ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning selle alusel planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarvete, määramine.

Üldplaneering koostatakse Kehtna valla territooriumile järgmise 10–15 aasta perspektiivis.

Planeeringu koostamisel on lähtutud erinevatest planeerimis- ja arengudokumentidest ning asjakohastest õigusaktidest.

Vastavalt üldplaneeringu seletuskirjale tulenevad Kehtna valla arenguvajadused valla ja laiematest arengusuundumustest, mis on järgmised:

- säilitada ja jätkusuutlikult edasi arendada väljakujunenud asustumustrit, toetada elanikkonna säilimist valla kõikides osas;
- kujundada kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond kooskõlas looduskeskkonnaga;
- soodustada ettevõtluse teket ja elamuehitust valla erinevates piirkondades;
- kasutada ära Rail Baltica arengueelseid.

1.2 Ülevaade keskkonnamõju strateegilisest hindamisest

Vastavalt planeerimisseaduse (PlanS) § 74 lg 4 tuleb üldplaneeringu koostamisel läbi viia keskkonnamõju strateegiline hindamine, et tagada keskkonnakaalutlustega arvestamine planeeringu koostamise käigus ja saavutada tasakaalustatud ruumiline areng. Üldplaneeringute KSH koostatakse tuginedes sisunõuete osas keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (KeHJS) ning menetluse osas tuginedes PlanS nõuetele.

KSH teostati Kehtna valla ÜP-le paralleelselt planeerimisprotsessiga, mis tagas juba ka planeeringulahenduse väljatöötamisel keskkonnakaalutlustega arvestamise. KSH koostamisel pöörati lisaks KeHJS esitatud hindamisulatusse ka tähelepanu PlanS 4 lg 2 p 5 kohastele asjakohastele mõjudele, mis osutusid üldplaneeringu kui valla arengut suunava dokumendi kontekstis käitlemist vajavateks.

Keskkonnamõju strateegilisel hindamisel hinnati üldplaneeringu lahenduse elluviimisega kaasnevat mõjusid keskkonnale. Mõjude hindamise läbiviimisel hinnati peamiselt üldplaneeringu lahenduse elluviimisega kaasnevat võimalikest keskkonnamõjudest. Samas käsitleti ka keskkonnast enesest tulenevat mõjutegureid (nt radoon) ja nendest tulenevat võimalikku mõju kavandatavatele tegevustele.

---

² Rahandusministeerium. 2018. Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks.

Mõjude hindamise fookuses oli üldplaneeringuga kavandatav tegevus: mõju hinnati tegevuste osas, mida Kehtna valla üldplaneeringuga soovitakse reguleerida või kavandada. Hindamisel kasutati strateegilisele mõjude hindamisele sobivat meetodikat. Peamise meetodilise juhendmaterjalina lähtuti Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamatust³.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus põhimõtteliselt erinevaid arengutsenaariume ei tekkinud. Piiriülest mõju avaldumist Kehtna valla üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne. Natura hindamine on teostatud KSH aruande ptk 4.1.3.

KSH korraldusest, protsessist ja kaasamiskavast annab ülevaate ka KSH väljatöötamise kavatsus (edaspidi VTK) (lisa 1).

Vältimaks tuuleenergia alade kavandamisega kaasnevate mõjude käsitlemise poolt teiste KSHs hinnatavate mõjude olulisust, siis vormistati tuuleenergia alade asukohavalikut ja tuuleparkide mõjusid käsitlevad hinnangud KSH aruande lisana 2. KSH aruande sisuosas on tuuleenergia mõjuhinnangud esitatud kokkuvõtlikult.

KSH aruanne on üldplaneeringu lahutamatu lisa. Seega ei dubleerita KSH aruande lisadena üldplaneeringu raames esitatud ettepanekute kirjavahetust jm menetlusdokumente.

KSH läbiviimisel olulisi raskusi ei ilmnenud.

1.3 Osapooled

Otsustaja: Kehtna Vallavolikogu

KSH koostamise korraldaja: Kehtna Vallavalitsus

KSH ekspert: LEMMA OÜ

Kontaktisik: Piret Toonpere, tel 5059914, e-post piret@lemma.ee

KSH viis läbi LEMMA OÜ ekspertrühm koosseisus:

- Piret Toonpere – KSH juhtekspert (omab nii keskkonnamõju hindamise litsentsi KMH 0153 kui ka KSH juhteksperdina tegutsemise õigust) – mõjud looduskeskkonnale, sh rohevõrgustikule ja Natura hindamine, sotsiaalmajanduslikud mõjud, tuuleparkidega kaasnevad mõjud,
- Kaisa Aadna – keskkonnaspetsialist – keskkonnaseisundi andmete analüüs, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs, jäätmekäitluse mõjud.
- Heli Aun – keskkonnaspetsialist – keskkonnaseisundi andmete analüüs, ülemuslike strateegiliste dokumentide analüüs, maardlad ja loodusvaradega seonduvad mõjud;
- Mihkel Vaarik – keskkonnaspetsialist – mõjud pinna- ja põhjaveele;
- Andrus Veskioja – keskkonnaspetsialist – mõjud välisõhule.

---

³ Peterson, K., Kutsar, R., Metspalu, P., Vahtrus, S. ja Kalle, H. 2017. Keskkonnamõju strateegilise hindamise käsiraamat.

2 Üldplaneeringu seos ülemuslike strateegiliste planeerimisdokumentidega

2.1 Üldplaneeringu seos keskkonnakaitse ja säästva arengu põhimõtetega

Riiklikul tasemel määrab säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu põhimõtted ja suundumused üleriigilise planeering. Planeering „Eesti 2030+“⁴ on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 30.08.2012 korraldusega nr 368.

Kehtiva üleriigilise planeeringuga seatakse eesmärkideks tasakaalustatud ja kestlik asustuse areng, head ja mugavad liikumisvõimalused, varustus energia-taristuga ning rohevõrgustiku sidusus ja maastikuväärtuste hoidmine. Kehtna valla üldplaneering järgib üleriigilise planeeringu eesmärgi.

Eesti säästva arengu eesmärgid aastani 2030 on strateegia Säästev Eesti 21⁵ kohaselt järgmised:

- Eesti kultuuriruumi elujõulisus;
- inimese heaolu kasv;
- sotsiaalselt sidus ühiskond;
- ökoloogiline tasakaal.

Keskkonnavaldkonna arendamist suunab strateegias "ökoloogilise tasakaalu" eesmärk, mis jaguneb:

- loodusvarade kasutamine viisil ja mahus, mis kindlustab ökoloogilise tasakaalu;
- saastumise vähendamine;
- loodusliku mitmekesisuse ja looduslike alade säilitamine.

Keskkonnavaldkonna põhimõtteid määravaks dokumendiks üldplaneeringute ja nende KSH kontekstis võib pidada Eesti keskkonnastrateegiat aastani 2030⁶. Eesti keskkonnastrateegiat aastani 2030 on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna ala-valdkondlikele arengukavadele, mis peavad juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonnastrateegia juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest.

Keskkonnastrateegia eesmärk on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 seab keskkonnakaitse eesmärgid, millega arvestamisest Kehtna valla üldplaneeringu lahenduses annab järgnev Tabel 1⁷.

Tabel 1. Üldplaneeringu vastavus Eesti keskkonnastrateegia eesmärkidele

Eesmärk	Arvestamine üldplaneeringus
1. Aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt	Eesmärgiga arvestatakse. Vallas on loodud võimalused liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks.

⁴ <https://www.rahandusministeerium.ee/et/ruumiline-planeerimine/uleriigiline-planeering>

⁵ <https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/saastev-areng>

⁶ https://www.envir.ee/sites/default/files/elfinder/article_files/ks_loplil_riigikokku_pdf.pdf

⁷ Kõrgema taseme strateegiliste dokumentidega vastavusanalüüsil põhineva ülevaate tabeli koostamisel on võetud eeskujuks Hendrikson & Ko OÜ poolt koostatud Avinurme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegiline hindamine. Töö nr 2507/16.

<p>on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust.</p>	<p>Üldplaneering näeb ette olemasolevate keskkonnajaamade säilimist ning biolagunevate jäätmete kompostimisplatside jaoks maa reserveerimist.</p>
<p>2. Saavutada pinnavee ja põhjavee hea seisund ning hoida veekogusid, mille seisund juba on hea või väga hea.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse.</p> <p>ÜP näeb ette, et uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega. Heitvee pinnasesse immutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Põllumajandusliku tootmise puhul tuleb vältida reostusohtu ning tagada põhjavee kaitstus.</p> <p>ÜP näeb ette, et uutel ja rekonstrueeritavatel tootmisaladel tuleb võtta kasutusele tehnilisi lahendusi sademevee pinnasesse immutamiseks ning tagatakse lahendused sademevee puhastamiseks (öli-, bensiini- ja liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid).</p>
<p>3. Maavarade keskkonnasõbralik kaevandamine, mis säästab vett, maastikke ja õhku, ning maapõueressursi efektiivne kasutamine minimaalsete kadude ja minimaalsete jäätmetega.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering seab kestliku kaevandamise tingimused ulatuses, mis on ÜPs asjakohane. ÜP sätestab, et kasutuselevõetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada.</p>
<p>4. Metsakasutuses ökoloogiliste, sotsiaalsete, kultuuriliste ja majanduslike vajaduste tasakaalustatud rahuldamine väga pikas perspektiivis.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering määratleb suure osa valla metsadest roheline võrgustiku osana. Samuti sätestatakse, et valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.</p>
<p>5. Tagada kalapopulatsioonide hea seisund ning kalaliikide mitmekesisus ja vältida kalapüügi kaasnevat kaudset negatiivset mõju ökosüsteemile.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt veekaitsemeetmete seadmise kaudu. Otseselt kalapüügi reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.</p>
<p>6. Tagada jahiulukite ja muude ulukite liikide mitmekesisus ning asurkondade elujõulisus.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt roheline võrgustiku sidususe tagamisega.</p> <p>Otseselt jahinduse reguleerimine ei ole ÜP ülesanne.</p>
<p>7. Keskkonnasõbralik mulla kasutamine. Loodus- ja kultuurimaastike toimivus ja säästlik kasutamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse, planeering toob välja väärtuslikud põllumajandusmaad (boniteet vähemalt 40 boniteedipunkti ja 2 ha suurused ja suuremad alad) ja nende kasutamistingimused, mis toetavad kultuurimaastike säästlikku kasutust.</p>

<p>8. Loodus- ja kultuurmaastike toimivus ja säästlik kasutamine. Mitmeotstarbeliste ja sidusate maastike säilitamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus ei nähta ette maakatte olulisi muudatusi poollooduslike koosluste, märgalade ja kaitsealade puhul. ÜP kavandab täiendavate objektide kohaliku kaitse alla võtmist.</p>
<p>9. Elustiku liikide elujõuliste populatsioonide säilimiseks vajalike elupaikade ja koosluste olemasolu tagamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on seatud tingimused rohevõrgustiku säilitamiseks. ÜP ei kavanda maakasutuse muutust kaitsealadele vms väärtuslikele looduskooslustele.</p>
<p>10. Toota elektrit mahus, mis rahuldab Eesti tarbimisvajadust, ning arendada mitmekesiseid, erinevatel energiaallikatel põhinevaid väikese keskkonnamõjusega jätkusuutlikke tootmistehnoloogiaid, mis võimaldavad toota elektrit ka ekspordiks.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus seatakse tingimused päikese-, tuule- ja maasoojusenergia arendamiseks.</p>
<p>11. Energiatarbimise kasvu aeglustamine ja stabiliseerimine, tagades samas inimeste vajaduste rahuldamise, ehk tarbimise kasvu olukorras primaarenergia mahu säilimise tagamine.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse kaudselt. Üldplaneeringus nähakse ette pigem olemasoleva asustuse tihendamist kui uute alade kasutuselevõttu. Kompaktne asustus vähendab transpordivajadust ning võimaldab energiaefektiivsemaid lahendusi (nt kaugküte).</p>
<p>12. Kõrvaldada järk-järgult nii tööstusest kui ka kodumajapidamistest osoonikihti kahandavad tehisained.</p>	<p>Eesmärki ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.</p>
<p>13. Arendada välja efektiivne, keskkonnasõbralik ja mugav ühistranspordisüsteem, ohutu kergliiklus (muuta auto alternatiivid mugavamaks) ning sundpendelliiklust ja maanteevedusid vähendav asustus- ja tootmisstruktuur (vähendada transpordivajadust).</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Planeeringuga kavandatakse kergliiklusteid eelkõige keskustele juurdepääsu parandamiseks.</p> <p>Planeering arvestab läbivalts Rail Balticu perspektiivse trassi ja võimalike kohalike peatustega valla territooriumil ja lähialadel.</p>
<p>14. Tervist säästev ja toetav väliskeskkond.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneeringus on kavandatud täiendavad kergliiklusteed, matkarajad ja puhkealad.</p> <p>Planeering seab arenduspõhimõtted müra jt häiringute vältimiseks ja vähendamiseks elamise, puhkamise ja sotsiaalse juhtotstarbega aladel.</p>
<p>15. Inimese tervisele ohutu ja tervise säilimist soodustav siseruum.</p>	<p>Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering seab tingimused radooniohu vältimiseks ehitustegevuse kavandamisel.</p>
<p>16. Keskkonnast tulenevate saasteainete sisaldus toiduahelas on inimese tervisele ohutu.</p>	<p>Eesmärgiga ei ole võimalik üldplaneeringu kontekstis arvestada.</p>

17. Joogi- ja suplusvesi on inimese tervisele ohutu.	Eesmärgiga arvestatakse. Üldplaneering sätestab, et heitvee pinnasesse immutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega.
18. Aastaks 2030 on likvideeritud kõik täna teadaolevad jääkreostuskolded.	Kehtna valla territooriumil ei asu likvideerimist vajavaid jääkreostusobjekte.
19. Tagada elanike turvalisus ning kaitse nende julgeolekut ohustavate riskide eest.	Eesmärgiga arvestatakse kaudselt, planeering toob turvalisust tagamise põhimõtte välja mitmetes valdkondades.

Üldplaneeringus nähakse ette üksiktuulikut ja päikeseparkide rajamiseks tingimused. Samuti tehakse tuuleparkide, kui olulise ruumilise mõjuga ehitiste (ORME) asukoha valik. Taastuvenergialahenduste kavandamise tingimuste täpsustamine ja tuuleparkide asukoha valik lähtub Eesti energiapoliitikast. Tuuleenergeetika on riikliku energia- ja kliimakava 2030 (REKK)⁸ kohaselt põhiline energiaallikas, et panustada 2030. aastaks seatud riikliku taastuvelektri eesmärgi (40%) saavutamisel. Saavutamaks Vabariigi Valitsuse seatud eesmärki aastaks 2030, mille kohaselt elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuvenergia vähemalt 100%, on Eesti elektrisüsteemis täiendavalt vaja asendada ~7 TWh fossiilkütustel põhinevat elektrit taastuvenergia allikatega⁹. Asjaoluga on arvestatud üldplaneeringu koostamisel.

2.2 Üldplaneeringu seos asjakohaste planeerimisdokumentidega

Eesti planeerimissüsteem on hierarhiline – kõrgema tasandi planeeringud on aluseks madalama tasandi planeeringutele. Kehtna valla üldplaneeringu koostamisel on hierarhiliselt kõrgemal paiknevaks põhiliseks suunda andvaks strateegiliseks dokumendiks Rapla maakonnaplaneering 2030+¹⁰.

Rapla maakonnaplaneeringu peamisteks eesmärkideks on:

- 1) toetada maakonna ruumilist arengut, mis tagab tasakaalustatud ruumilise asustusstruktuuri ning elukvaliteedi olukorras, kus maakonna rahvaarv pikemas perspektiivis kahaneb ja vananeb;
- 2) tasakaalustada riiklikke ja kohalikke huvisid, arvestades seejuures kohalike arenguvajaduste ja -võimalustega.

Kehtestatud maakonnaplaneering on aluseks kohalike omavalitsuste üldplaneeringute koostamisele ning selle ajaline perspektiiv on sarnaselt üleriigilisele planeeringule 2030+.

Kehtna valla üldplaneeringu vastavuse analüüs Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ arengusuundade suhtes on esitatud Tabel 2-s.

Tabel 2. Kehtna valla üldplaneeringu vastavus Rapla maakonnaplaneeringu 2030+ ruumilise arengu suundadele ja põhimõtetele

Maakonnaplaneeringu põhimõtted	Arvestamine üldplaneeringus
1. Asustuse arengu suunamisel on aluseks mitmetasandiline keskusasulate võrgustik. Planeeringuga määratletakse erinevate	Arvestatakse ÜPs. ÜP kohaselt tuleb tiheasustusega aladel lähtuda eelkõige elamualade tihendamisest ja

⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ee_final_necp_main_ee.pdf

⁹ Riigikantselei. 2022. Taastuvenergia arendamise kiirendamise audit

¹⁰ [Rapla maakonnaplaneering 2030+ - Maakonnaplaneering](#)

<p>tasandite keskused ja tuuakse välja soovitud nendes keskustes osutatavatele teenustele. Toetatakse maakonnakeskuse arendamist tugeva toimepiirkonna keskusena. Järgitakse linnalise asustusega asulate tihendamise põhimõtet ja välditakse uute arendusalade rajamist. Toetatakse olemasoleva asustusstruktuuri säilimist.</p>	<p>möödukast laienemisest – hooned kavandatakse tühjadele kruntidele, mis võimaldab maksimaalselt ära kasutada olemasolevaid taristuid ja teid.</p>
<p>2. Teenuste (sh haridusasutuste) ja töökohtade kättesaadavuse säilimiseks tagatakse optimaalsed ühistranspordiliinid keskuste ja maapiirkondade ühendamisel ning tolmuwabaid teed vähemalt ühis-transpordile. Täiendatakse kergliiklusteede võrgustikku eelkõige linnalise asustusega asulate lähivööndis. Soodustatakse raudteetranspordi kasutamist rongipeatuste juures vajaliku taristu (juurdepääsuteed, auto- ja jalgrattaparklad jne) väljaehitamise ja bussiliiklusega sidumisega.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs.</p> <p>Vallas on omavalitsuse visiooni kohasel korralik mustkatttega teedevõrk, hästi toimiv ja praktiline ühistransport ja vajaduspõhiselt tellitav sotsiaaltransport. Eesmärk tagada mugav ja ohutu ligipääsetavus kergliiklejale ja ühistranspordi kasutajale.</p> <p>Üldplaneeringu kohaselt on olulised head rongiühendused linnaliste keskustega: Rapla, Tallinna ja Viljandiga; Rail Balticu arengukoridor, kergliiklusteed.</p> <p>ÜPs kajastub plaan rajada jalgrattaparklad üldkasutatavate alade ja hoonete (suurema kasutus-koormusega puhkealad, kauplused, raudtee- ja bussijaamad, raamatukogu, kool jms), korter-elamute ja ettevõtlusalade juurde.</p>
<p>3. Liikumisvõimaluste arendamisel luuakse võimalused ühistranspordi toimimiseks ning kergliiklejate liikumiseks, arvestades oluliste väljakujunenud ja lisanduvate (uute arenduste puhul) vajadustega ning seades esikohale liiklejate mugavuse, ohutuse jm tingimused. Olulised on kiired ja head (mitmekesised, turvalised, elanike vajadustele vastavad) ühendused nii Tallinna ja Pärnu kui ka Raplamaa jaoks tähtsate teiste naabermaakondade keskustega Järva- ja Läänemaa suunal.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs.</p> <p>ÜPs tuuakse välja, et nii tööalaselt kui teenuste tarbimise osas on oluline tagada mugavad, kiired ja turvalised ühendusvõimalused suuremate keskustega Rapla linna ja Tallinnaga, mis pakuvad kõrgema taseme teenuseid ja töökohti.</p>
<p>4. Uute arendusalade kavandamine, kui see osutub vajalikuks, saab toimuda hästi juurdepääsetavates asukohtades terviklike ruumilahenduste alusel ning tingimustes, kus on tagatud muuhulgas ka vajalikud kommunikatsiooni- ja taristulahendused.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs.</p> <p>Arendusalad on kavandatud eeskätt olemasolevate alade laiendustena.</p>
<p>5. Toetatakse ettevõtlusalade arendamist linnalistes keskusasulates (Rapla, Märjamaa, Kohila, Järvakandi) või nende vahetus läheduses ja Rapla-Kohila arengukoridoris.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs.</p> <p>Tootmisalad on üldplaneeringu kohaselt kavandatud eeskätt Järvakandisse.</p>
<p>6. Rapla maakond asub Kesk-Eestis ühendades kahte suurlinna regiooni, Harjumaad ja</p>	<p>Arvestatakse ÜPs.</p>

<p>Pärnumaad, mis tähendab, et maakonda läbib oluline osa riiklikult tähtsatest taristuobjektidest. Maakonna arendamisel arvestatakse riiklikult oluliste objektide nagu (nt rahvusvahelised trassid, üleriigilisel tasandil olulised ülekandeliinid) rajamise vajadusega. Käsitlevat maakonnaplaneering kajastab teadaolevad vajadused riiklikult tähtsate objektide arendamise osas, kuid täpsemad lahendused igal konkreetsel juhul selguvad täiendavate planeeringute/projektide käigus. Rapla maakonnaplaneeringus on eeldatud, et riiklikult tähtsate ehitiste edasisel arendamisel suhtutakse kaalutletult olemasolevasse ruumilisse keskkonda ning leitakse lahendused, mis võimalikult vähe suurendavad keskkonnakoormust ja häiringut, sh nii loodus- ja majandus-keskkonnale kui ka kohalikule elanikkonnale.</p>	<p>Rail Baltic trassi arvestatakse Järvakandi alevi maakasutuse kavandamisel, püüdes selle võimalikke positiivseid mõjusid (kohaliku peatuse ning võimaliku tööstusraudtee haru arvestamine) maksimaalselt ära kasutada ning ebasoodsaid mõjusid leevendada (kaitsehaljastuse kavandamine).</p>
<p>7. Väärtuslikud maastikud ja roheline võrgustik on tähtsal kohal elukeskkonna kvaliteedi tagamisel, puhke- ja rek-reatsioonivõimaluste pakkumisel. Tähtsus-tatakse kultuuripärandi ja loodusväärtuste säilitamist ning arendamist. Väärtustatakse piirkondlikke eripärasid. Toetatakse piir-kondlikel eripäradel tuginevate puhkealade arendamist. Avalikult kasutatavatele vee-aladele tagatakse juurdepääsuteed ja täiendavad kasutamise võimalused.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs. Üldplaneeringus kavandatakse kultuuri ja loodusväärtusi ühendavat matkateed, täpsustatakse rohevõrgustikku, väärtuslike maastike paiknemist ja miljööväärtuslikke alasid.</p>
<p>8. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse metsamaade ja väärtuslike põllumajandusmaade sihipärase kasutusega.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs. Üldplaneeringus määratakse väärtuslike põllumajandusmaade kasutustingimused. Samuti sätestatakse, et valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.</p>
<p>9. Maakonna arengu kavandamisel arvestatakse riigikaitse huvid ning nendega seotud piirangutega.</p>	<p>Arvestatakse ÜPs. Üldplaneeringus määratakse tingimused riigikaitse maa-aladel.</p>
<p>10. Maavaradega varustatuse tagamist käsitletakse avaliku huvina, kuid kaevandustegevuse eelduseks saab pidada parimate teadaolevate tehniliste ja muude võimaluste kasutamist, vähendamaks kaasnevat häiringut nii looduskeskkonnale kui</p>	<p>Arvestatakse ÜPs. Üldplaneering arvestab maardlate paiknemisega. Planeeringuga mäetööstusmaid täiendavalt ei kavandata. Üldplaneeringus nähakse ette, et kasutuselevõetud maardlates tuleb varud maksimaalselt ammendada,</p>

elanikele. Kaevandamisjärgselt tuleb kasutatud alad korrastada, kas loodusliku keskkonna taastamiseks, majandustege-vuseks või rekreatsiooniks sobilike aladena.	karjäärid tuleb korrastada enne kaevandamisloa kehtivuse lõppemist vastavalt kehtivatele õigusaktidele ning kujundada kas rohealadeks, puhkealadeks, veekoguks vms, võttes arvesse ka naaberalade iseloomu ja kasutusperspektiivi.
11. Maakonna ruumilisel arendamisel peetakse silmas ohutuse tagamise vajadust, sh välditakse ohuallikate rajamist elutähtsaid teenuseid pakkuvate asutuste vahetus läheduses.	Arvestatakse ÜPs. ÜP ei kavanda ohtlike- või suurõnnetusohuga käitiseid. ÜP kohaselt ei ole ohtlikke ja suurõnnetuse ohuga ettevõtteid lubatud planeerida elamualadele lähemale kui kavandatava ettevõtte ohuala raadius.

2.3 Kehtivad üldplaneeringud

Haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud Kehtna valla territooriumil kehtib käesoleval ajal kaks erinevat üldplaneeringut:

- endise [Järvakandi valla üldplaneering](#), kehtestatud Järvakandi Vallavolikogu 04.11.2009. a otsusega nr 29;
- endise [Kehtna valla üldplaneering](#), kehtestatud Kehtna Vallavolikogu 16.06.2009. a määrusega nr 73.

Üldplaneeringud vaadati üle Kehtna Vallavolikogu 20.06.2018. a istungil. Ülevaatamiste tulemusel jõuti järeldusele, et üldplaneeringute kehtivusajal on muutunud seadusandlus ja sisu on saanud mitmed uued planeerimisvaldkonnas käibivad mõisted, millest tulenevalt ei täida kehtivad üldplaneeringud mitmeid neile esitatavaid nõudeid.

2.4 Kohalikud arengudokumendid

Kehtna valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2019–2023. a seab vallale laiapõhjalise arenguvisioni aastaks 2030. Selle kohaselt on vald sobilik ja atraktiivne elukeskkond erinevatele vanuserühmadele, vald on keskkonnasõbralik, hea haridusvõrguga ja ühtlaselt arenenud. Järvakanti nähakse kaasaegse tööstuspargina ning oluliseks peetakse tihedat koostööd Rapla vallaga.

Valdkondlike arengukavadena kehtivad Kehtna valla territooriumil:

1. **Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniarendamise kava aastateks 2020-2032¹¹;** Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni (ÜVK) arendamise kava aastani 2032 on aluseks ÜVK rekonstrueerimisele ja väljaehitamisele Kehtna valla ÜVK-ga piiritletud aladel.
2. **Kehtna valla jäätmekava 2018-2023¹².** Jäätmekava eesmärk on määrata jäätmekäitluse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2023. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ning ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest ja toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava ning investeeringuvajaduse jäätmemajanduse arendamiseks.

Üldplaneeringu ja KSH koostamisel lähtutakse arengukavades toodud eesmärkide ja tegevustega ning ruumivajadustega.

¹¹ <https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4280/1202/1001/Kava.pdf>

¹² https://www.riigiteataja.ee/aktiis/4111/2201/8003/KehtnaVVK_21112018_m36_lisa.pdf

3 Alternatiivsed arengustsenaariumid

Kehtna valla üldplaneeringu ja selle KSH koostamise käigus ei tekkinud üksteisest oluliselt erinevaid arengustsenaariume, mida oleks asjakohane keskkonnamõju strateegilise hindamise raames käsitleda alternatiividena keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse käsitlemise mõistes.

Koostatavale üldplaneeringule on võimalik seada alternatiivse lahendusena nn null-alternatiiv ehk hinnata ja võrrelda üldplaneeringu rakendamise keskkonnamõjusid selle suhtes kui üldplaneering jäetakse realiseerimata ehk säilib praegune olukord. Mõjusid on läbivalt hinnatud käesoleva keskkonnaseisundi ehk 0-alternatiivi jätkumise suhtes.

Teiste alternatiivide seadmiseks puudub omavalitsusel reaalne strateegiline tahe. Reaalselt ei ole võimalik ka 0-alternatiivi jätkumine, sest üldplaneeringu koostamine on planeerimisseaduse kohaselt omavalitsusele kohustuslik ning see on vajalik kohaliku omavalitsuse arendustegevuseks.

4 Planeeringulahenduste elluviimisega kaasnev keskkonnamõju

Kehtna valla loodus-, tehis-, sotsiaalmajandusliku ja kultuurilise keskkonna kirjeldus on esitatud dokumendis „Rapla valla ja Kehtna valla üldplaneeringute ühine keskkonnamõju strateegiline hindamine. Väljatöötamise kavatsus“. KSH aruandes seega olemasoleva keskkonna kirjeldust täiemahuliselt ei korrata ning koos mõjude hindamisega esitatakse keskkonnakirjelduse mõjude hindamisega seonduvad aspektid.

Kehtna valla üldplaneeringus soovitakse teha tuuleparkide kui olulise ruumilise mõjuga ehitiste (ORME) asukohavalik. Tuulepargid on olulise avaliku huviga objektid nii kohalikul kui riiklikul tasandil ning nende rajamisega kaasneb väga mitmeid positiivseid ja negatiivseid mõjusid. Üldplaneeringu KSH aruanne hindab kõigi üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste keskkonnamõjusid ning teeb seda keskkonnaelementide lõikes. **Vähendamaks üldplaneeringu KSH aruande keskendumist tuuleenergeetika teemale, otsustati tuuleenergiat puudutav koondada parema mõistetavuse tagamiseks käesolevasse KSH aruande LISASSE 2, mis on KSH aruande lahutamatu lisa.** KSH aruandes endas käsitletakse tuuleparkide mõjude temaatikat kokkuvõtlikult.

4.1 Mõju looduskeskkonnale

4.1.1 Mõju elurikkusele, taimestikule ja loomastikule

Kehtna valla looduskeskkond on metsarikas, rohkelt on ka põllumajanduslikus kasutuses olevaid alasid. Looduslikke rohumaid ja kultuurimaastikke on vähe (Tabel 3).

Tabel 3. Maakatastrisse kantud maa kõlvikute lõikes. Andmed seisuga 31.01.2021

	Omavalitsuse	Haritav maa	Looduslik rohumaad	Metsamaa	Õuemaad	Muu maa
Pindala ha	51 195	12 679.80	1 249.40	28 064.20	721.6	8 479.90
%	100	25	2	55	1	17

Corine maakattekaardi alusel on selgelt eristatav valla lõunaosa, kus valitsevaks on mets ning soised alad ning valla põhjaosa, kus valitsevad lagedad alad ning on suurem hoonestatud alade osakaal. Ulatusliku metsa- ja soolade osakaalu tõttu paikneb valla territooriumil hulgaliselt kaitsealuseid alasid ning üksikobjekte.

Ulatusliku metsaalade osakaalu tõttu paikneb valla territooriumil ka arvestataval hulgal metsa vääriselupaiku (VEP)¹³. Kehtna vallas on seisuga 05.07.2021. a EELIS andmetel registreeritud 136 metsa vääriselupaika. Vääriselupaikade pindala on kokku 267 ha ehk natuke alla 0.5% valla territooriumist (u 1% valla metsamaast). Asustuse laiendamist üldplaneeringuga vääriselupaikade aladele ei kavandata.

Poollooduslike kooslusi¹⁴ on vallas vähe. EELIS 05.07.2021 andmetel on vallas toetuskõlbulikke poollooduslike kooslusi ainult u 47 ha. **Poollooduslike koosluste esinemisaladele üldplaneering maakasutuse muutust ei kavanda ja seega mõju neile puudub.**

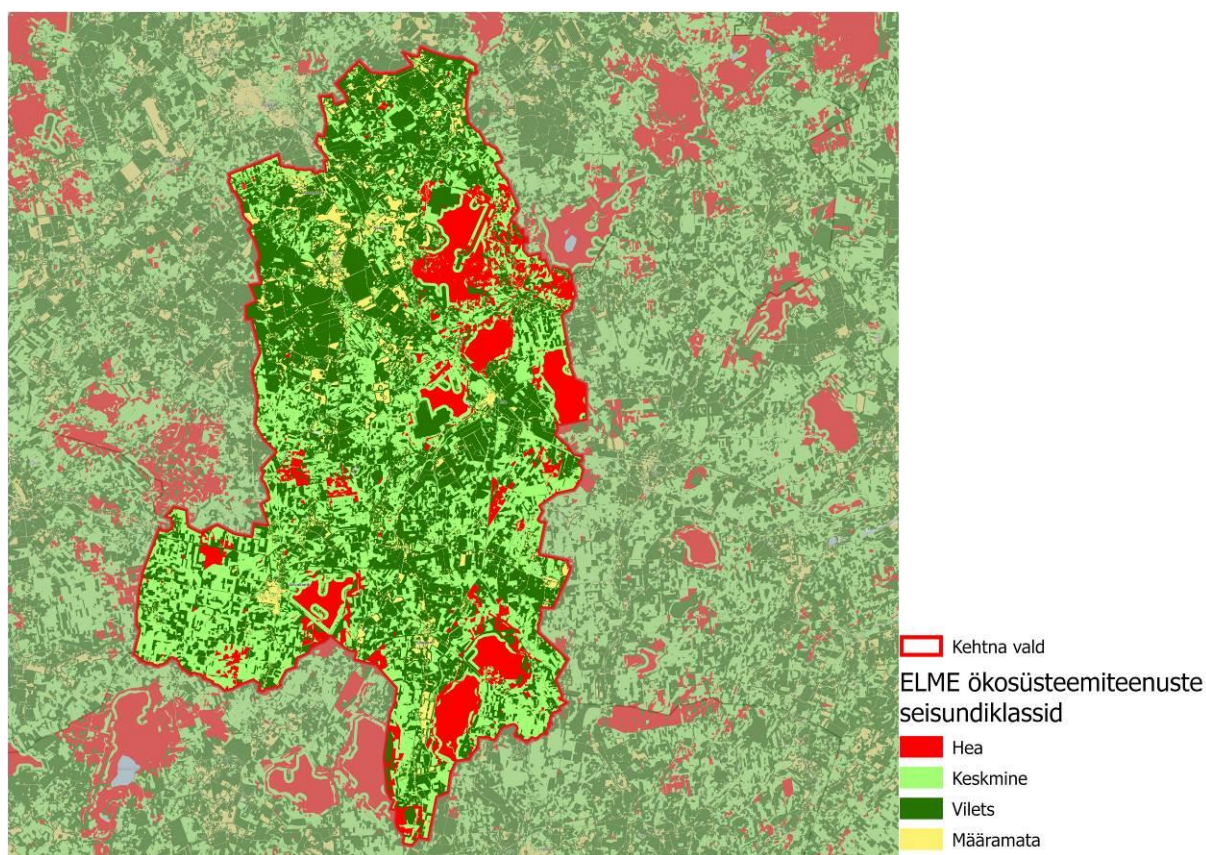
¹³ Vääriselupaik (VEP) on ala metsas, kus kitsalt kohastunud, ohustatud, ohualdiste või haruldaste liikide esinemise tõenäosus on suur.

¹⁴ Poollooduslikud kooslused ehk pärandkooslused on erakordselt liigirikkad looduslikud niidualad, mida on järjepidevalt niidetud või karjatatud ning mis on elupaigaks mitmetele haruldastele liikidele.

Märgalad esineb valla territooriumil rohkelt. EELIS andmetel (05.07.2021 seisuga) on Kehtna vallas 4453 ha soid (8.7 % pindalast). Kehtna valla territooriumile jäävad Mukri-, Ellamaa-, Nõlva-soo-, Taarikõnnu-, Palasi-, Imsi-, Kastna- ja Keava raba. **Märgalade esinemisaladele üldplaneering maakasutuse muutust ei kavanda ja seega mõju neile puudub.**

Lisaks otseselt inventeeritud kõrge väärtusega kooslustele pööratakse keskkonnakaitstes järjest enam tähelepanu ökosüsteemide ja nende pakutavate hüvede ehk ökosüsteemiteenuste säilimisele. Mida rohkem on toimivaid ja elurikkaid ökosüsteeme, seda paremini oleme me varustatud toidu, loodusvarade, puhta vee ja õhuga ning suudame taluda ja pehendada keskkonna saastatust ja kohanduda kliimamuutusega. ELME projekti (www.keskkonnaagentuur.ee/elme) raames koostati üle-eestiline ökosüsteemiteenuste baaskaart, mille raames liigitati eri ökosüsteemid (niit, mets, põld, soo) seisundiklassidesse A kuni D. ELME projekti üldistatud seisundiklassid üle ökosüsteemide Kehtna vallas on kujutatud järgneval joonisel. Nagu näha, siis on Kehtna vallas võrdlemisi suurel hulgal heas seisundis ökosüsteeme (12 % valla kogupindalast, võrdluseks on Eesti omavalitsuste keskmine näitaja 10 %). Valdavalt on heas seisundis valla territooriumile jäävad suured märgalad. Keskmises seisundis ökosüsteeme on 36 % ja viletsas või määramata seisundis 52 % valla pindalast¹⁵.

Joonis 1. Kehtna vald Keskonnaagentuuri ELME ökosüsteemide seisundi kaardil. Arendustegevustega tuleks vältida hea seisundiklassiga (punased alad) ökosüsteemide kahjustamist.

Kehtna valla üldplaneeringuga ei nähta otseselt ette tegevusi, mis võiksid avaldada olulist mõju bioloogilisele mitmekesisusele, taimestikule ja loomastikule. Üldplaneering ei näe ette asustuse olulist laienemist looduslikus seisundis aladele. Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul näeb

¹⁵ Alus: ELME maismaaökosüsteemide seisundi üldistatud kiht, vs 04.2021

üldplaneering ette nende määramise rohevõrgustiku aladeks. Arendussurve piirkonnas on madal kuni mõõdukas. Sellega seonduvalt ei näe üldplaneering ette ka ulatuslikke maakasutuse muutusi.

Ökoloogiliselt kõrge väärtusega alade puhul võivad konflikte põhjustada üldplaneeringuga kavandatud potentsiaalsed tuuleenergia alad. Samuti on mõju avaldavaks objektiks kavandatav Rail Balticu trass.

Rail Balticu trassi puhul tuleb arvestada, et selle paiknemist ja lahendust ei määrata üldplaneeringuga, vaid üldplaneering ainult kajastab trassi asukohta. Trassivalik on määratud maakonnaplaneeringuga ning selle mõjusid hinnatud vastava KSH raames. KSH kohaselt viiakse lisaks osadele Rail Balticu lõikudele ja nendega seotud objektidele läbi KMH-d. **Seega Kehtna valla üldplaneeringu KSH-s ei teostata valda läbivate Rail Balticu lõikude osas kordushindamist.**

Tuuleenergia potentsiaalsete arendusalade (asukohavaliku alade) mõju

Tuuleenergia potentsiaalsete arendusalade puhul alade asukoha valikul hinnatud esialgse kaardianalüüsiga tekkinud alade kattuvust kõrge väärtusega ökosüsteemidega (vt LISA 2) ning välistatud alad, mille kattuvus kõrge väärtusega ökosüsteemidega oli kõrge. **Tuuleparkide detailplaneeringutes tuleb arvestada kõrge ökoloogilise väärtusega koosluste (metsa vääriselupaigad, poollooduslikud kooslused, kõrge ökoloogilise väärtusega märgalad, heas seisundis Natura elupaigad, kaitsealuste liikide esinemisalad) paiknemist ning võimalusel kavandada tuulikud ja nendega seotud infrastruktuur väljaspoole kõrge väärtusega ja heas seisundis ökosüsteemide esinemisalad.**

Tuuleenergia potentsiaalsete arengualade määramisel on lähtutud kaitsealuste linnuliikide elupaikadest ning kasutatud on nn puhveranalüüsi. Liikide suhtes kasutatud puhvrite ülevaade on esitatud üldplaneeringu seletuskirjas, valdavalt on lähtutud Keskkonnaameti poolt esitatud soovitusetest¹⁶. Tuuleparkide kavandamisega kaasnevat võimalikke mõjusid linnustikule ja nahkhiirtele on käsitletud LISAS 2. Tuuleparkide edasisel planeerimisel tuleb keskkonnamõtjude hindamisel tähelepanu pöörata mõjule linnustikule ja nahkhiirtele. **Tuulikupargi planeerimisel on vajalik välja selgitada mõju lindudele ja nahkhiirele (rändekoridoridele, pesitsus- ja toitumispaikadele). Täpne uuringute vajadus pannakse paika tuulepargi keskkonnamõtjude hindamise programmis arvestades vastaval ajahetkel valitsevaid teadmisi, uuringuid ja juhendmaterjale.**

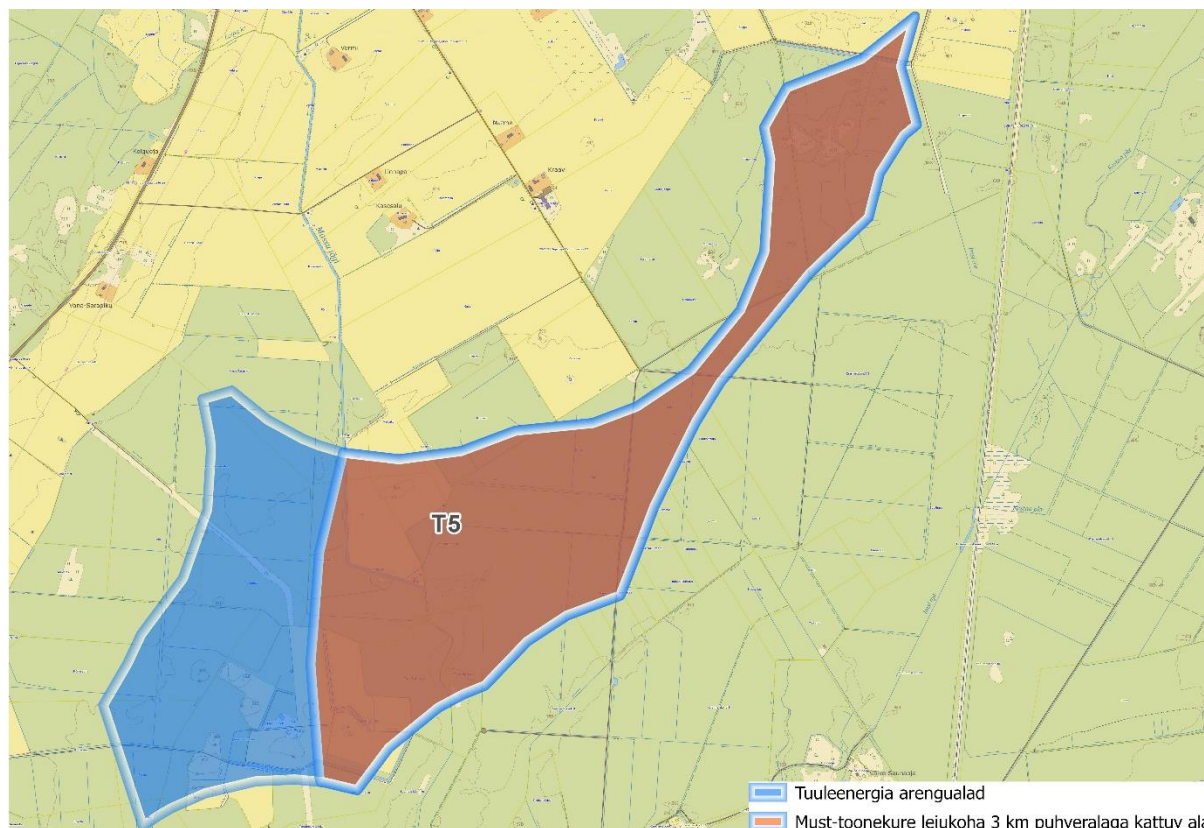
Kehtna valla ja ümbritsevate omavalitsuste territooriumile jääb mitmeid must-toonekure püsielupaiku ja kaitstavatele aladele jäävaid pesitsuskohti. Liigi seisund on Eestis halb. Tuulikuparkide planeerimisel tuleb uurida must-toonekure elupaigakasutust 10 km (sobivate metsamassiivide puhul 20 km) raadiuses pesast.

Tuulepargi arendusala T5 puhul esineb kattuvus Tillniidu looduskaitsealale jääva must-toonekure registreeritud leiukoha (KLO9100216) soovitusliku 3 km puhvervööndiga. T5 hõlmab puhverala metsade ääreala. EELIS andmetel on antud leiukoht viimati olnud asustatud 2000ndal aastal, mis on enam kui 20 aastat tagasi. Tegu on EELIS andmetel tehispesaga. Samas jääb tuuleenergia arenguala väljaspoole must-toonekure leiukoha KLO3002089 3 km ulatust puhverala, mis EELIS andmetel oli viimati asustatud 2013 aastal. Samuti jääb ala ligi 4 km kaugusele must-toonekure leiukohast KLO9110449, kus liik pesitses 2019 aastal. On selge, et tuuleenergia arenguala T5 jääb must-toonekure elupaiga lähialale. Konkreetne pesitsuskoht on liigil olnud ajas muutuv. **Tuuleenergia arengualale T5 tuulepargi kavandamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata võimalikule mõjule must-toonekurele. Tuleb välja selgitada liigi elupaigakasutus ja võimalik**

¹⁶ Keskkonnaamet. Maismaa tuuleparkide mõjust elustikule ja Keskkonnaameti soovitusel nende planeerimise kohta kohaliku omavalitsuse üldplaneeringutes (seisuga 10.11.2021)

mõju liigile. Tuulepargi rajamine ei tohi halvendada must-toonekure, kui ebasoodsas seisundis oleva liigi, elupaiga seisundit. Samuti ei tohi tuulikuid rajada pesitsuspaiga ja aktiivselt kasutatava toitumisala vahelisele alale.

Joonis 2. Tuuleenergia arenguala T5 kattuvus asustamata must-toonekure leiukoha 3 km puhveralaga. Kogu arenguala T5 puhul tuleb erilist tähelepanu pöörata võimalikule mõjule must-toonekure elupaigale.

Valla edelaosas jääva tuuleenergia arenguala (T6) puhul on tõenäoline metsiste elupaikade vaheline liikumine ja sellega seonduvat võimalikku ebasoodsat mõju ei saa üldplaneeringu täpsusastmes välistada. Ala paikneb metsise Kaisma metapopulatsiooni tuumalal ning on ümbritsetud mitmete väga esinduslike metsisemängudega (mis on kaitstavad metsise püsielupaikadena või paiknevad kaitsealadel). Samuti on antud ala puhul tõenäoline, et ala ise võib olla metsise (ja seega metsisega sama elupaigaeelistust omavate) jaoks elupaigana väärtuslik. **Alale tuulepargi kavandamisel tuleb teostada metsise inventuur. Alale tuulikute rajamise võimalikkus selgub vastava planeeringu mõju hindamise käigus. Mõju hindamisel olulise ebasoodsa mõju esinemisel metsise elupaikadele võib ala muutuda ka täielikult või osaliselt välistatuks tuulepargi rajamiseks.**

4.1.2 Mõju kaitstavatele loodusobjektidele

Tulenevalt looduskaitseaduse¹⁷ § 4 lg 1 on kaitstavad loodusobjektid kaitsealad, hoiualad, kaitsealused liigid ja kivistised, püsielupaigad, kaitstavad looduse üksikobjektid ning kohaliku omavalitsuse tasandil kaitstavad loodusobjektid.

Kehtna vallas paikneb seisuga 05.04.2021. a 5 hoiuala, 5 looduskaitseala, 4 maastikukaitseala, 16 püsielupaika, 14 kaitsealust üksikobjekti, 5 kaitsealust parki ja 4 kaitsealust puistut. Olemasolevad ja projekteeritavad kaitsealused alad hõlmavad 10695 ha ehk u 20 % valla

¹⁷ [Looduskaitseadus – Riigi Teataja](#)

pindalast. Täpsem ülevaade on esitatud Tabel 4-s. Üldistatud ülevaate vallas paiknevate hoiu- ja kaitsealade ning püsielupaikade asukohtade kohta annab Joonis 3.

Suur osa valla loodusmaastikust (8,5%) jääb Kõnnumaa maastikukaitsealale. Maastikukaitseala kogupindala on 5713 ha, millest 4320 ha paikneb Kehtna vallas. Kõnnumaa on eriline maastikuline kooslus, mis on tekkinud jääaja lõpul mandrijää sulamise tulemusena. Seda iseloomustavad künkad, mäed ja nende vahele jäävad väikesed järved, rabad ning metsatukad. Kõrgemad alad ehk mõhnastikud jäävad Palukülasse ja Lelle mõisa piirkonda, Panga mägedesse Lokuta piirkonnas. Keava mäed jäävad Linnaaluste külla Keava piirkonnas.

Kaitstavate liikide leiukohti on registreeritud kokku 233, millest 142 on III kaitsekategooria liigid, 76 II kaitsekategooria ja 15 I kaitsekategooria liigid.

Tabel 4. Looduskaitsealused objektid Kehtna vallas. Kaardirakenduses vaadatav: <https://arcg.is/5Dm9e>.

KKR kood, tüüp	Nimi
KLO2000186 Hoiuala	Mukri hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - vanade loodusmetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050) ning soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) kaitse.
KLO2000188 Hoiuala	Nõlvasoo hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), rabade (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
KLO2000181 Hoiuala	Kõnnumaa hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - huumustoiteliste järvede ja järvikute (3160), rikutud, kuid taastumisvõimeliste rabade (7120), siirde- ja õõtsiksoode (7140), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
KLO1000738 Looduskaitseala	Tillniidu looduskaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta: 1) metsakooslusi, sealhulgas laane-, salu- ja soovikumetsi; 2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜTL 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on vanad loodusmetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*); 3) kaitsealuseid linnuliike väike-konnakotkast (<i>Aquila pomarina</i>) ja musttoonekurge (<i>Ciconia nigra</i>) ning nende elupaiku.
KLO2000204 Hoiuala	Kastna hoiuala – kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), rabade (7110*), siirde- ja õõtsiksoode (7140), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soo-lehtmetsade (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) kaitse.
KLO1000708 Looduskaitseala	Käru looduskaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta, säilitada ja taastada väärtuslikke metsakooslusi.
	Taarikõnnu looduskaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:

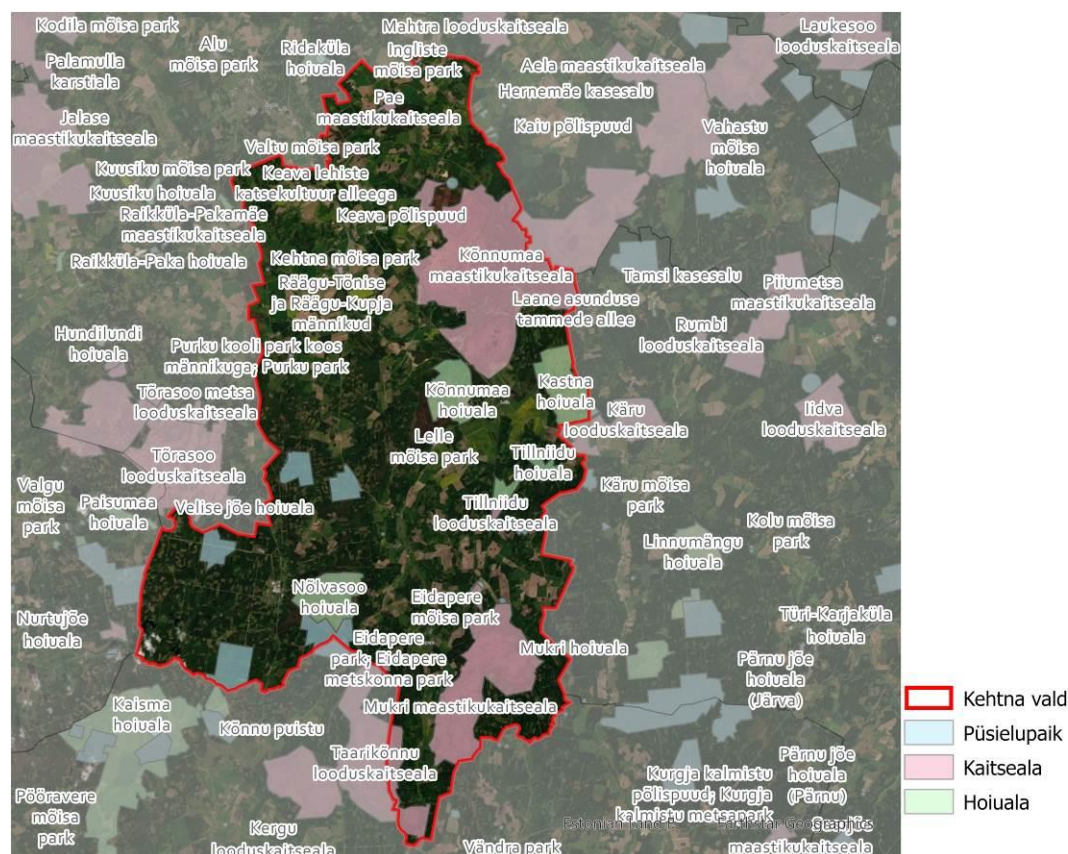
<p>KLO1000058 Looduskaitseala</p>	<p>1) Taarikõnnu raba (Põrguraba), Laianiidu raba ja Lõo (Aruniidu) raba maastikukomplekse, neid ümbritsevad metsa- ja sookooslusi ning kaitsealuseid liike;</p> <p>2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7-50) nimetab I lisas. Need on huumustoitelised järved ja järvikud (3160)3, rabad (7110*), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodusmetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);</p> <p>3) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7-25) nimetab I lisas, ning nende elupaiku. Need liigid on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>) ja öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>);</p> <p>4) kaitsealust taimeliiki kolmehõlmalist batsaaniat (<i>Bazzania trilobata</i>);</p> <p>5) rändlindude peatuspaiku.</p>
<p>KLO1000244 Maastiku- kaitseala</p>	<p>Pae maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on:</p> <p>1) unikaalsete karstivormide ja ajaloomälestiste poolest rikka maastiku kaitse;</p> <p>2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide - plaatlode (8240*), koobaste (8310), rohunditerikaste kuusikute (9050) ja puiskarjamaade (9070) kaitse.</p>
<p>KLO1000505 Maastiku- kaitseala</p>	<p>Kõnnumaa maastikukaitseala – kaitse-eesmärk on kaitsta:</p> <p>1) rabasid ning nendega piirnevaid looduslikke ja poollooduslikke kooslusi, pinnavorme ja maastikuilmet, elustiku mitmekesisust ja kaitsealuseid liike ning ajaloolis-kultuurilise väärtusega objekti;</p> <p>2) elupaigatüüpe, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) nimetab I lisas. Need on huumustoitelised järved ja järvikud (3160) , kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), rabad (7110*), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), nokkheinakooslused (7150), siirde- ja õõtsiksood (7140), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodusmetsad (9010*), vanad laialehised metsad (9020*), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (9060), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) ning siirdesoo- ja rabametsad (91D0*);</p> <p>3) liike, mida nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ nimetab II lisas, ja nende elupaiku. Need liigid on suur-kuldtiib (<i>Lycaena dispar</i>), kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>) ja läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>);</p> <p>4) liike, keda Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetab I lisas, ning I lisas nimetatata rändlinnuliike ja nende elupaiku. Need liigid on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder</p>

	<p>(<i>Tringa glareola</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>);</p> <p>5) kaitsealuseid linnu-, putuka- ja imetajaliike ning nende elupaiku. Need liigid on muusträhn (<i>Dryocopus martius</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), nõmmelõoke (<i>Lullula arborea</i>), valgeselg-kirjurähn (<i>Dendrocopos leucotos</i>), väänkael (<i>Jynx torquilla</i>), palukuklane (<i>Formica polyctena</i>), põhja-nahkhiir (<i>Eptesicus nilssonii</i>) ja tõmmulendlane (<i>Myotis brandtii</i>);</p> <p>6) kaitsealuseid taimeliike ja nende kasvukohti. Need liigid on ainulehine soovalk (<i>Malaxis monophyllos</i>), kuninga-kuuskjalg (<i>Pedicularis sceptrum-carolinum</i>), põdrajuure-soomukas (<i>Orobancha bartlingii</i>), sookäpp (<i>Hammarbya paludosa</i>) ja turvastarn (<i>Carex heleonastes</i>).</p>
KLO1000535 Maastiku- kaitseala	Mukri maastikukaitseala – kaitseala põhieesmärk on Mukri ja Ellamaa raba ning sealsete ohustatud elupaikade ja kaitsealuste liikide kaitse.
KLO3000231 Püsielupaik	Nõlvasoo metsise püsielupaik (Kehtna vald, Selja küla, Kenni küla).
KLO3000145 Püsielupaik	Haakla väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Haakla küla).
KLO3002089 Püsielupaik	Kõrbja must-toonekure püsielupaik (Kehtna vald, Kõrbja küla).
KLO3001510 Püsielupaik	Sooaluste väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Lellapere küla).
KLO3000234 Püsielupaik	Selja metsise püsielupaik (Kehtna vald, Selja küla).
PLO1000632 Püsielupaik	Selja metsise püsielupaik (Kehtna vald, Selja küla).
KLO3000239 Püsielupaik	Vastja metsise püsielupaik (Kehtna vald, Vastja küla, Ahekõnnu küla, Kärpla küla).
KLO3000230 Püsielupaik	Nõlva metsise püsielupaik (Kehtna vald, Nõlva küla).
KLO3000219 Püsielupaik	Ahekõnnu metsise püsielupaik (Kehtna vald, Ahekõnnu küla).
KLO3000614 Püsielupaik	Koogiste väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Koogiste küla).
KLO3002306 Püsielupaik	Koogiste must-toonekure püsielupaik (Kehtna vald, Koogiste küla).
KLO3002280 Püsielupaik	Koogiste must-toonekure püsielupaik (Kehtna vald, Saarepõllu küla).
KLO3000927 Püsielupaik	Pulga väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Mukri küla).
KLO3001458 Püsielupaik	Kõrbja väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Kõrbja küla).
KLO3001640 Püsielupaik	Vanaaseme15 väike-konnakotka püsielupaik (Kehtna vald, Kastna küla).

KLO4001162 Rändrahn ja kivikülv	Ellamaa Sepa-Mihkli rändrahn (Kehtna vald, Ellamaa küla).
KLO4000320 Puu ja puude-grupid	Keava kahar mänd (Kehtna vald, Linnaaluste küla, Männisalu talu maadel).
KLO4000323 Puu ja puude- grupid	Ohekatku tamm (Kehtna vald, Ohekatku küla, mõisapargi vastas).
KLO4000678 Puu ja puude-grupid	lidase pärn (4 haru) (Kehtna vald, Vastja küla).
KLO4000537 Rändrahn ja kivikülv	Kalbu suurkivi (Kehtna vald, Kalbu küla).
KLO4000052 Järv	Imsi järv (Kehtna vald, Põllu küla). Imsi järvekaitseala on loodud järve kaitseks. Maastikuliselt ilus rabaäärne järv, mille kirde kallas on liivane ja kõva, teised kaldad aga pehmed ja kohati kaetud õõtsikutega. Järv on piirkonnas hinnatud supluskoht. Objekti pindala on 2,5 ha.
KLO4000559 Allikas	Mihka-Jüri allikad (Kehtna vald, Kehtna alevik, Käbiküla).
KLO4000015 Pinnavorm	Estonia mägi (Ees-mägi ja Tagamägi) (Kehtna vald, Saunaküla küla, Saunakülas Estonia järve ääres).
KLO4000570 Puu ja puude-grupid	Tammiku tammed (Kehtna vald, Saunaküla küla, endise Tammik talu maadel).
KLO4000572 Puu ja puude-grupid	Bormeistri põlispuud (Kehtna vald, Kärpla küla, endise Mihkli talu lähedal).
KLO4001097 Puu ja puude-grupid	Hiiekõnnu kasesalu; Anton Elmanni nim. Kasesalu (Kehtna vald, Lelle alevik).
KLO4000577 Puu ja puude-grupid	Kastna hiiepärn (Kehtna vald, Kastna küla, Hiemäel).
KLO4000579 Pinnavorm	Kastna Hiiemägi; (Lelle hiiemägi) (Kehtna vald, Kastna küla).
KLO4000146 Pinnavorm	Selja mäed (Kehtna vald, Mukri küla).
KLO1200384 Kaitsealune park	Eidapere mõisa park (Kehtna vald, Eidapere alevik).
KLO1200276 Kaitsealune park	Eidapere park; Eidapere metskonna park (Kehtna vald, Eidapere alevik. Pargis asub selle rajamise initsiaatori metsaülem R. Kuke mälestuskivi).
KLO1200385 Kaitsealune park	Ingliste mõisa park (Kehtna vald, Ingliste küla). Kantud keskkonnaregistrisse 02.03.1959. a.
KLO1200279 Kaitsealune park	Kehtna mõisa park (Kehtna vald, Kehtna alevik, Koogimäe küla, Metsaääre küla). On üks liigirikkamaid parke Raplamaal.
KLO1200409 Kaitsealune park	Lelle mõisa park (Kehtna vald, Põllu küla).
KLO4000573	Keava lehiste katsekultuur alleega (Kehtna vald, Kaerepere küla).

Puistu	
KLO1200395	Kuningapalu (Kehtna vald, Laeste küla, endisetal Kuninga talu maadel).
Puistu	
KLO1200361	Lellapere põlispuud (Kehtna vald, Lellapere küla).
Puistu	
KLO1200403	Räägu-Tõnise ja Räägu-Kupja männikud (Kehtna vald, Kalbu küla ja Käbiküla küla).
Puistu	

Joonis 3. Kehtna valla looduskaitsealused alad. EELIS 01.02.2021.

Kehtna valla üldplaneering lähtub vallas paiknevatest väärtustest ning peab üheks oluliseks väärtuseks mitmekülgseid loodusmaastike. Kehtna valla üldplaneeringuga ei kavandata olemasolevatele kaitstavatele aladele arendusi või maakasutuse muutusi, millel võiks olla otsene ebasoodne mõju looduskaitse all olevatele aladele ja objektidele (sh püsielupaikadele, kaitsealustele üksikobjektidele, kaitsealuste liikide leiukohtadele). Üldplaneering väärtustab piiratud kasutusega looduslike alade säilimist ning looduskaitse all olevate liikide elu- ja kasvutingimuste säilimist ning parandamist.

Olemasolevad kaitstavad loodusobjektid on lisaks hõlmatud ka valdavalt rohevõrgustiku alade hulka. Planeeringu kehtestamise järgselt säilib seega kaitsealadel olemasolev olukord, üldplaneeringu elluviimisel on pigem positiivne mõju loodusväärtuste säilimisele.

Kehtna valla üldplaneeringu kehtestamisega võetakse Kehtna vallas kohaliku kaitse alla täiendavaid loodusobjekte Eidapere alevikus, Nõlva külas, Kenni külas, Saunakülas, Pae külas, Ingliste külas, Kalbu külas, Kehtna alevikus, Kaerepere alevikus ja Lalli külas (kokku 13 uut objekti).

Kohaliku kaitse alla võetavatele objektidele rakendatakse looduskaitseaduse § 31 tulenevat kaitsekorda. Kohalikele kaitsealustele üksikobjektidele rakendub 50 m kaitsevöönd.

Kehtna valla kaitstavatele loodusobjektidele ei ole kavandatud konflikteid maakasutusi ja enamasti asuvad kaitstavad loodusobjektid väärtuslike maastike või rohevõrgustiku koosseisus. Üldplaneeringuga võetakse kohaliku kaitse alla täiendavaid kohaliku tähtsusega objekte, mida võib pidada positiivse keskkonnamõjuga tegevuseks. **ÜP lahendus arvestab kaitstavate loodusobjektidega ja leevendavate meetmete rakendamine ei ole vajalik. Kaitstavate loodusobjektide kaitse lähtutakse kaitse-eeskirjade ja looduskaitseadusega seatud tingimustest.**

4.1.3 Natura hindamine

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse või vajadusel taastada üleeuroopaliselt ohustatud liikide ja elupaikade soodne seisund. Natura 2000 alade võrgustiku mõte ja sisu on kirjas 1992. aastal vastu võetud Euroopa Liidu loodusdirektiivis (92/43/EMÜ). Sama direktiiviga sätestati Natura võrgustiku osaks ka 1979. aastal jõustunud linnudirektiivi (2009/147/EÜ) alusel valitud linnualad. Natura hindamine on kavandatava tegevuse elluviimisega eeldatavalt kaasneva mõju hindamine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura 2000 hindamisel on lähtutud asjakohastest juhenditest^{18, 19}.

Natura hindamise esimene etapp on Natura-eelhindamine. See on protseduur, mis aitab otsustada, kas üldplaneeringu elluviimine võib Natura ala terviklikkuse säilimisele ja kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele ja/või elupaigatüüpidele ebasoodsat mõju avaldada. Eelhindamise etapis prognoositakse projekti või kava tõenäolist mõju Natura 2000 võrgustiku ala(de)le ning sealsetele kaitse-eesmärkidele, sh vajadusel koosmõju teiste kavade või projektidega ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et tegemist on tõenäoliselt ebasoodsa mõjuga ala kaitse-eesmärkidele või mõju ei ole välistatud. Kui eelhindamise käigus esitatud teave näitab, et ebasoodne mõju on tõenäoline või jääb ebaselgeks, on tarvis läbi viia Natura hindamise järgmine etapp – asjakohane hindamine.

Üldplaneeringu täpsusastmes on oluline välja tuua ja hinnata, millised tegevused Natura ala kaitse-eesmärkidest lähtuvalt on välistatud ja konfliktid ning hindamise järgmised etapid tuleb asjakohase hindamise eelduseks oleva täpsustatud informatsiooni alusel läbi viia järgmises etapis, milleks on detailplaneering, projekteerimistingimused, projekt, keskkonnanõu taotlus. Nendes etappides on eeldatavalt teada täpsemad tegevuse asukohad, ehitusmahud ning tehnoloogiad, mis on vajalikud mõjude täpseks prognoosimiseks ja hindamiseks.

4.1.3.1 Natura eelhindamine

Kas projekt või kava on Natura ala(de) kaitsekorraldusega otseselt seotud või selleks vajalik.

Üldplaneeringu koostamise otsene eesmärk ei ole seotud Natura-alade kaitsekorraldusliku tegevusega, st ei ole otseselt suunatud kaitsekorralduskavades määratletud vajalike kaitsetegevuste elluviimiseks.

Mõjuala ulatuse määratlemine

¹⁸ Kutsar, R.; Eschbaum, K. ja Aunapuu, A. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Tellija: Keskkonnaamet.

¹⁹ Euroopa Komisjon. Komisjoni teatis Natura ET 2000 aladega seotud kavade ja projektide hindamine. Metoodilised suunised elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 lõigete 3 ja 4 sätete kohta. ET Brüssel, 28.9.2021 C(2021) 6913 final.

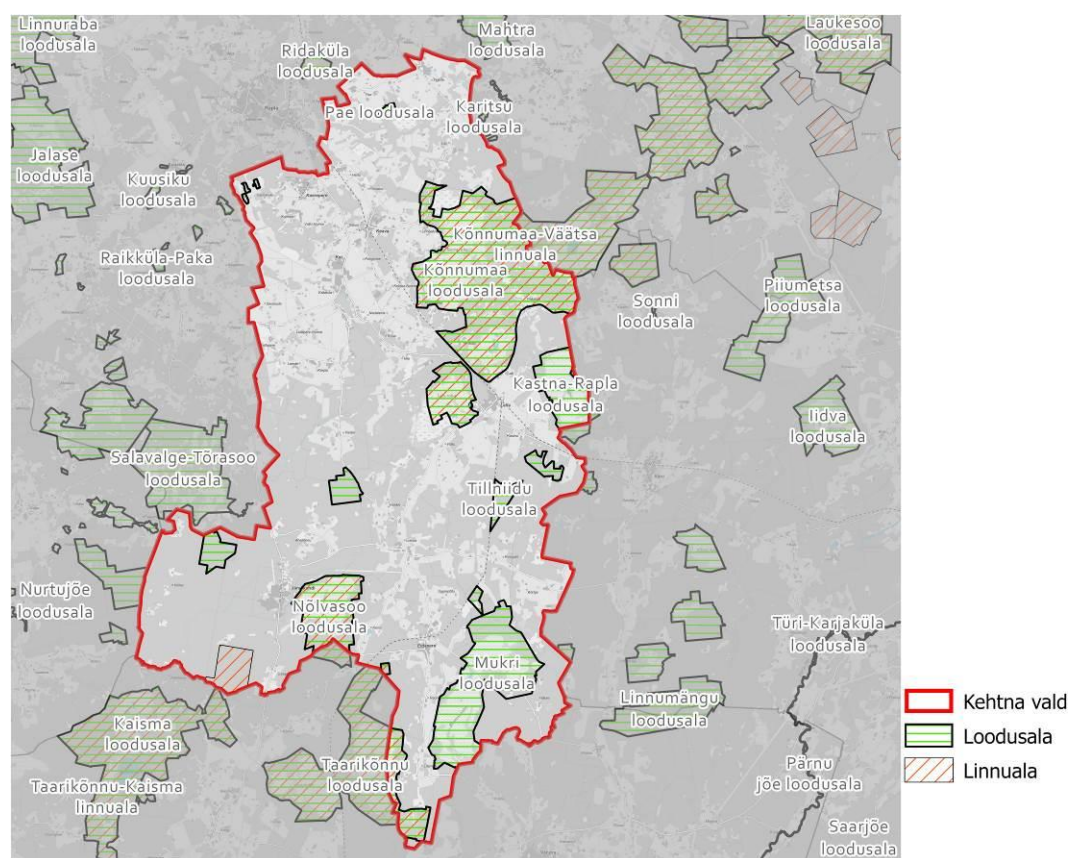
Kuna tegemist on üldplaneeringuga, siis eelhindamise ulatus hõlmab kogu Kehtna valda ning selle lähiala. Käsitletakse ka neid Natura 2000 alasid, mis ei jää tervikuna Kehtna valda.

Informatsioon kavandatava tegevuse kohta

Kehtna valla üldplaneeringu eesmärk ja ruumilise arengu põhimõtted on leitavad käesoleva aruande peatükis 1.1. Detailselt on tegevused kajastatud Kehtna valla üldplaneeringu seletuskirjas ning joonistel. Siinkohal neid uuesti ei esitata.

Kavandatava tegevuse mõjupiirkonda jäävate Natura alade iseloomustus

Kehtna vallas on rahvusvahelise tähtsusega aladena (Natura 2000 võrgustiku aladena) keskkonnaregistris registreeritud üheksa loodusala (Taarikõnnu, Nõlvasoo, Kõnnumaa, Salavalge-Tõrasoo, Pae, Tillniidu, Mukri, Raikküla-Paka, Kastna-Rapla), 2 linnuala (Kõnnumaa-Väätsa ja Taarikõnnu-Kaisma) ja kaks IBA ala (Kõnnumaa-Väätsa (kood EE071)) ja (Taarikõnnu-Kaisma (kood EE061)). Natura alad hõlmavad u 103,6 km² ehk u 20% valla pindalast.

Joonis 4. Natura alade paiknemine Kehtna vallas.

Natura alasid on kirjeldatud Tabel 5-s. Tabelis on tärniga tähistatud nn esmatähtsad elupaigatüübid. Need on elupaigatüübid, mille kaitsmise eest kannab EL erilist vastutust, pidades silmas seda kui suur osa nende elupaikade looduslikust levilast jääb EL-i territooriumile.

Tabel 5. Natura alad Kehtna valla territooriumil.

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
EE0020315 Taarikõnnu loodusala		2857,4	Rapla maakond, Kehtna vald, Ellamaa küla ja Reonda küla	Kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodumetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Taarikõnnu loodusala (kattub osaliselt Taarikõnnu-Kaisma linnualaga) asub nii Pärnu- kui ka Raplamaal. Ala suurus on ca 2840 ha. Loodusala moodustavad Taarikõnnu raba ehk Põrguraba, Lõo raba ehk Aruniidu raba ja Laianiidu raba ning neid ümbritsevad metsad. Nii Taarikõnnu kui Lõo raba on tekkinud veekogude soostumise tulemusel ning nendes on ohtralt laukaid. Turbakihi suurim tusedus on nii Taarikõnnu kui ka Lõo rabas üle kuue meetri. Taarikõnnu raba ja Lõo raba vahel voolab Pärnu jõkke suubuv Sauga jõgi, (selle ülemjooksu üht osa nimetatakse ka Põrgukraaviks), Taarikõnnu raba ja Laianiidu raba vahel on Hirve peakraav. Taarikõnnu ja Lõo raba vahele jääb ka Tallinn-Lelle-Pärnu raudteetamm. Lisaks paiknevad looduslal ja selle piiril veel mitmed kraavid, mistõttu rabasid ümbritsevad metsad on suuremas osas kuivendusest oluliselt mõjutatud. Metsadest on rohkem esindatud soometsade, kõdusoometsade ja soostunud metsade tüübirühmad, vähem leidub salu- palu- ja rabastuvaid metsi. Taarikõnnu raba, Lõo raba ja Laianiidu raba asuvad Lääne-Eesti suurte ja	Potentsiaalseteks ohutudeks metsandus, kuivendus.

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
					keskmise suurusega soode valdkonna ja Kesk-Eesti väikerabade valdkonna piiril. Maastikuliselt paikneb ala Lääne-Eesti madaliku idaosas, piirnedes Harju lavamaaga. Kõlvikulise jaotuse järgi on Taarikõnnu looduslalal valdavad sood ja metsad. Soodest on valdavad rabad.	
EE0020337 Nõlvasoo loodusala		1106,2	Rapla maakond, Kehtna vald, Kenni küla, Lokuta küla ja Selja küla	Kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), vanad loodumetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Nõlvasoo loodusala (kattub osaliselt Taarikõnnu-Kaisma linnualaga) asub Raplamaal ning ala pindala on ca 1100 ha. Nõlvasoo loodusala on oluline märgala kompleksina. Suurema osa loodusalast moodustab Nõlvasoo raba, mida ilmestavad sajad erineva suurusega rabajärved. Raba on ümbritsetud mitmesuguste metsaelupaikadega, sealjuures ala lõunaosas on vanu loodumetsi (*9010). Loodusala elupaigad on sobilikud metsisele.	Kuivenduse kaugmõju alale.
EE0020325 Kõnnumaa loodusala		11397,1	Rapla maakond, Kehtna vald, Hiie küla, Lalli küla, Lau küla, Linnaaluste küla, Ohekatku küla, Palasi küla, Paluküla küla, Põllu küla	Kaitstavad elupaigatüübid on vähekuni kesктоitelised kalgiveelised järved (3140), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad – 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110),	Kõnnumaa loodusala asub Raplamaal ning ala pindala on ca 11 300 ha. Loodusala koosneb väga mitmest lahustükist. Lõunapoolseima lahustüki keskmeks on Lelle raba ja seda ümbritsevad metsad. Järgmisel lahustükil on koos väga palju erinevaid väärtusi. Seal asuvad Keava mäed (Keava–Esku oos e. vallseljak), mis kuuluvad mandrijää Lau–Ohekatku servamoodustiste	Potentsiaalselt ohustaks ala turbatööstus, maaparandus ja metsanduse intensiivistamine, samuti puhkemajanduse ülemäärane areng ning põllumajanduse lõplik hääbumine.

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
				<p>rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), koopad (8310), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), okasmetsad oosidel ja moreenikuhjatistel (sürjametsad – 9060), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).</p> <p>Liigid, kelle elupaiku kaitstakse: suurkuldtiib (<i>Lycaena dispar</i>), kaunis kuldking (<i>Cypridium calceolus</i>) ja läikiv kurdsirbik (<i>Drepanocladus vernicosus</i>).</p>	<p>ahelasse. Oos on ligi kaks kilomeetrit pikk ja pool kilomeetrit lai ning selle suhteline kõrgus ulatub 17 meetrini, absoluutne kõrgus on 82 meetrit. Oosi lõunaotsas asub väga järskude nõlvadega ja laudja laega Keava linnamägi, kus kasvab üksikuid põlispuuid. Loodusalale jääb Paluküla Hiimägi ja Paluküla–Sillaotsa servamoodustised. Paluküla mäed asuvad Keava ja Loosalu raba vahel ja moodustavad koos Paluküla–Kädva–Vahastu otsamoreeniga ligi kümne ruutkilomeetri suuruse vahelduva maastiku, mida ilmestavad oosid ja mõhnad. Lääne-Eesti (ja endise Harjumaa) kõrgeim punkt Paluküla Hiimägi küünib 106 meetrit üle merepinna. Kõrguselt teisel kohal on naabruses asuv Reevimägi (99 m). Kui Hiimäge katab enamasti mets, siis Reevimäelt avaneb hea vaade nii ümbritsevatele metsadele kui ka Palasi rabale. Hiimäest põhja pool võib aga näha mitmekesisest pärandmaastikku: kunagised põllud ja heinamaad koos mahajäetud talukohtadega toovad hästi esile künkliku maastiku kogu tema mitmekesisuses. Paluküla mõhnastikus lahknevad Soome lahe, Väinamere ja Pärnu lahe vesikond. Loosalu raba keskel asub Loosalu (Kädva e Venepele) järv on kuni viis</p>	

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
					<p>meetrit sügav, pindala 34,1 hektarit. See on suurim rabajärv Eestis. Vesi voolab siit vana kraavi kaudu Kärü jõkke, varjatud väljavool on ka Keila jõkke. Loosalu Väikejärv (pindala 3,4 ha) asub suurest Loosalu järvest 200 meetrit loode pool. Neid ühendab kinnikasvav kraav. Loosalu Väikejärves on mitu saart. Loosalu järvest läänes kerkib soost umbes sajameetrise läbimõõduga põlismetsa-saar – Järvehiis. Selle lähistelt algab ojake, mis kaob kohati turba sisse ja on jälgitav veesoonena kuni Keila jõe ühe haru lähteni: varjatud väljavool Loosalu järvest läbib Järvehiie aluse mineraalmaa. Keava raba (läbimõõt 3 km; turba keskmine tüsedus 3 m, suurim üle 8 m) on osa suuremast Keava soostikust ning asub põhja-lõunasuunalises nõos, mida ümbritsevad idast ja läänest oosid. Soo keskosa on tekkinud järve, äärealad mineraalmaa soostumisel. Keava raba on laukarikas (suurima lauka pindala 3 ha), kaguosas kruusaste-liivaste soosaartega. Ümara kujuga Palasi raba (pindala ligi 600 ha) piiravad Paluküla oosid ja mõhnad. Soo on saanud alguse nõos asunud järve kinnikasvamisest, hiljem on raba laienenud ka ümbritsevale mineraalmaale. Järsu nõlvaga</p>	

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
				laukarikka raba turbakiht küünib seitsme meetrini, suurematel laugastel on ka nimed: Kõrtsi (1,3 ha), Vanamatsi (3 ha) ja Lalli Suurlaugas e. Palasi järv (6,8 ha). Kõnnumaa vahelduvas maastikus on leidnud sobiva elupaiga ohustatud ja inimpegligid loomad – kaljukotkas ning metsis.	
EE0020314 Salavalge-Tõrasoo loodusala	4535,1	Rapla maakond, Kehtna vald, Ahekõnnu küla, Haakla küla, Nõlva küla, Vastja küla	Kaitstavad elupaigatüübid on jõed ja ojad (3260), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid – *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0). Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse on püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>) ja eesti soojumikas (<i>Saussurea alpina ssp. esthonica</i>).	Salavalge-Tõrasoo loodusala asub Raplamaal ning laiub ca 4500 ha'l. Valdav osa maakattest moodustab metsamaa (64%) ja soo (22%). Vähetootlik metsamaa moodustab 9% ning muu maa (5%). Loodusala jääb tervikuna Kasari jõgikonda. Vigala jõkke (ja sealtkaudu Kasarisse) suubuvad loodusala kaks peamist veesoont: Karvoja ja Ahtama oja. Kohati on maapinnalähine paas piisavaks veepidemeks ajutistele järvikutele. Geoloogilise aluskorra moodustavad Siluri ladestu Adavere ja lõuna pool Jaani lademe merglid, domeriidid, lubjakivid. Aluskorra pealispinna reljeef on sarnane pinnamoega, mõlemad langevad aeglaselt edela suunas. Pinnakatte (moreen) paksus loodusala piirkonnas ei ulatu enamasti üle poole meetri, tegemist on osaga Lipa piirkonna ulatuslikust alvarite alast, millel leidub analooge lääne ja põhja	Tundlik metsanduse intensiivistamise, kuivendamise, kaevandamise suhtes.

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
					suunal, ent mis puuduvad idas ja lõunas. Õhukese pinnakatte tõttu esineb kohati karsti (Väikese nõmme Loidemaa soon väljavooluga Kose rabast). Soodes, kuhu on ladestunud turvas, saab pinnakatte paksust lugeda meetritega (Kosesoos 3,2 m ja Tõrasoos 3 m). Sood on tekkinud nii kunagiste jääjärvede kinnikasvamise tagajärjel (seda kinnitab 0,2–0,3 m paksune järvemuda kiht Tõrasoo turba all), kui ka mineraalmaa soostumisel (Kosesoo). Loodusala esinduslikud metsaelupaigad on elupaigaks väike-konkotskale (<i>Aquila pomarina</i>), must-toonekurele (<i>Ciconia nigra</i>) ja metsisele (<i>Tetrao urogallus</i>). Kaitsealustest taimeliikidest sobivad vanad loodumetsad elupaigaks kaunis kuldkingale (<i>Cypripedium calceolus</i>).	
EE0020330 loodusala	Pae	33,1	Rapla maakond, Kehtna vald, Pae küla	Kaitstavad elupaigatüübid on nõrglubja-allikad (*7220), plaatlood (*8240), koopad (8310), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070).	Pae loodusala asub Raplamaal ja ala pindala on ca 33 ha. Loodusala asub väikesel paepealsel Raplast idas. Piirkonnas esineb arvukalt langatuslehtreid, - lohke, väikeseid koopaid ja karre. Loodusala idaosas, raba piiril paljandub Raikküla lade, 1,8 m kõrgune astang – kunagine Balti jääpaisjärve serv. Karstinähtused on siin moodustunud Raikküla lademe lubjakividesse, karstiväli ise kuulub Kohila karstivaldkonda. Pae loodusala	Tundlik põhjaveetaseme muutuste suhtes.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
				jääb Põhja-Eesti kõrgustiku suurte mosaiiksoode valdkonda. Looduslikus seisundis rabasid (*7110) jääb loodusalale vaid väike fragment (ca 1 ha).	
EE0020326 Tillniidu loodusala	347,2	Rapla maakond, Kehtna vald, Kastna küla, Koogiste küla	Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood (7230), vanad loodumetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080).	Tervikuna metsamaale jääv Tillniidu loodusala asub Raplamaal Tegemist on kolme lahustükiga, mida katavad erivanuselised ja mitmekesised metsakooslused. Ürgmetsailmeline mets loob hea elupaiga musttoonekurele ja kanakullile.	Ala on tundlik metsa majandamisele.
EE0020327 Mukri loodusala	2212,5	Rapla maakond, Kehtna vald, Ellamaa küla, Koogiste küla, Kõrbja küla, Mukri küla, Reonda küla, Saarepõllu küla	Kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (*7110), rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad (7120), siirde- ja õõtsiksood (7140), nokkheinakooslused (7150), liigirikkad madalsood (7230), vanad loodumetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Mukri loodusala asub Raplamaal ning selle pindala on ca 2200 ha. Ala on metsadest ümbritsetud märgalakompleks. Ala keskme moodustavad Mukri ja Ellamaa raba (raba lõunapoolset osa nimetatakse Ellamaa rabaks, kuid siiski on tegelikult tegemist tervikliku rabalaamaga, mille poolitab 1920. aastatel ehitatud tee, mis lõi Mukri küla elanikele ühenduse Eidaperega. Mukri raba on kujunema hakanud preboreaalse kliimastaadiumi lõpul (umbes 10 000–9000 aastat tagasi) järve soostumisel ning on Eesti vanimaid soid. Mukri rabas leidub arvukalt älveid ja laukaid. Raba keskosas kõrgub puisraba, äärealadel aga kasvab siirde- ja madalloomets. Eidapere järve pindala on 2,2 ha. Kõik kolm järvesaart on turbasaared.	Ala ohustaks veerežiimi muutus, kuivendamine.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
				Loodusala jäävad kaitsealustest linnuliikidest musta-toonekure ja metsise elupaigad, samuti kasvab siin mitut liiki kaitstavaid taimi nagu vööthuul-sõrmkäpp, kahelehine kääokeel ja väike vesiroos.	
EE0020322 Raikküla-Paka loodusala	138,9	Rapla maakond, Kehtna vald, Saunaküla küla	Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), puisniidud (*6530), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodumetsad (*9010), rohunditerikkad kuusikud (9050) ja puiskarjamaad (9070). Liik, mille isendite elupaika kaitstakse, on püst-linalehik (<i>Thesium ebracteatum</i>).	Raikküla-Paka loodusala asub Raplamaal, ala pindala on ca 140 ha. Loodusala koosneb paljudest, kirde-edela suunal paiknevatest lahustükkidest. Loodusala on tähtis eelkõige geomorfoloogiliselt, kuid ka niitude ja metsaelupaikade poolest. Ala asub siluri lubjakivil ja selle reljeefi on mõjutanud glatsiofluviaalsed protsessid. Keskmisel lahustükil asub Paka mägi, mis on oli üks Balti jääpaisjärve saartest. Sinna jäävad jääpaisjärve rannamoodustisi – aluspõhjalise tuumikuga kõrgendiku nõlval asuvaid rannavalle ja abrasiooniastanguid. Paekõrgendiku läbimõõt on kuni 0,7 km, absoluutne kõrgus üle 62,5 m ja suhteline kõrgus ligi 9 m. Lahustükil on Raikküla lademe paljandeid (umbes 2 m kõrguse seinana). Paka mägi on ürglooduse objekt.	Metsandus või niitude hülgamine ohustaksid ala iseloomu.
EE0020335 Kastna-Rapla loodusala	841,6	Rapla maakond, Kehtna vald, Kastna küla, Lalli küla, Paluküla küla	Kaitstavad elupaigatüübid on huumustoitelised järved ja järvikud (3160), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), rabad (*7110), siirde- ja õõtsiksood (7140),	Kastna-Rapla loodusala asub Raplamaal ning ala pindala on ca 850 ha. Loodusala põhiosa on Kastna raba ning ala asub veelahkmealal. Siit saavad alguse Vändra jõgi ja Immaste,	Kuivendamise kaugmõju, raieoht.

Natura ala nimetus	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
			nookheinakooslused (7150), rohunditerikkad kuusikud (9050), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080) ning siirdesoo- ja rabametsad (*91D0).	Jooksu ning Kädva oja. Viimased kaks toidavad ülemjooksul Käru jõge. Raba on tekkinud mineraalmaa soostumisel ja toitub sademetest ning põhjaveest. Turvas lasub liival ja savil. Rabas leidub palju laukaid, millest tuntuim on nn Kuldkepi laugas.	
EE0020341 Kõnnumaa-Väätsa linnuala (ühtlasi IBA ala)	17955,0	Rapla maakond, Kehtna vald, Hiie küla, Lalli küla, Lau küla, Linnaaluste küla, Ohekatku küla, Palasi küla, Paluküla küla, Põllu küla	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), rüüt (<i>Pluvialis apricaria</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>), metsis (<i>Tetrao urogallus</i>), mudatilder (<i>Tringa glareola</i>) ja kiivitaja (<i>Vanellus vanellus</i>).	Kõnnumaa-Väätsa linnuala pindalaga 17 860 ha asub Raplamaal, Järvamaal ja Harjumaal ning koosneb 15-st lahustükist. Kõnnumaa-Väätsa linnuala moodustab nn ökoloogilise koridori lähedal asuvate linnualadega (Kõrvemaa, Põhja-Kõrvemaa ja Lahemaa). See on suur soo- ja metsaaladekompleks, kuhu on hõlmatud arvukalt rabasid ning neid ümbritsevat metsa. Rabad on laukarohked. Suurem osa alast on inimtühi.	Kuivendamise kaugmõju alale.
EE0020340 Taarikõnnu-Kaisma linnuala (ühtlasi IBA ala)	7522,0	Rapla maakond, Kehtna vald, Ellamaa küla, Kenni küla, Lokuta küla, Reonda küla, Selja küla	Liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on kaljukotkas (<i>Aquila chrysaetos</i>), laanepüü (<i>Bonasa bonasia</i>), öösorr (<i>Caprimulgus europaeus</i>), must-toonekurg (<i>Ciconia nigra</i>), välja-loorkull (<i>Circus cyaneus</i>), laululuik (<i>Cygnus cygnus</i>), teder (<i>Tetrao tetrix</i>) ja metsis (<i>Tetrao urogallus</i>).	Taarikõnnu-Kaisma linnuala pindalaga 7483 ha asub Pärnu- ja Raplamaal ning koosneb neljast suuremast lahustükist. See asub Lääne-Eesti madalikul, mis üldjoontes on tasane ala, kuid sisemaa on rikas soode poolest. Taarikõnnu-Kaisma linnualasse ongi hõlmatud mitmeid rabakooslusi ning neid ümbritsevaids metsakooslusi, mis on sobilikuks elupaigaks paljudele linnuliikidele. Rabad on laukarohked ning lisaks jääb	Kuivendamise kaugmõju alale.

Natura nimetus	ala	Pindala, (ha)	Asukoht	Kaitse-eesmärk (EELIS andmetel)	Kirjeldus (EELIS andmetel)	Ohutegurid (EELIS andmetel)
					kaitsealale 135 ha suurune Kaisma järv. Inimasustus puudub.	

Natura 2000 alade kaitsekord on määratletud siseriiklike kaitsealade kaitse-eeskirjade ja hoiualade puhul looduskaitsealade alusel. Kaitse-eeskirja kõrval on oluliseks kaitse korraldamise vahendiks (tegevusplaaniks) kaitsekorralduskavad, kus märgitakse ala kaitse-eesmärkide seisukohast olulised keskkonnategurid ja nende mõju loodusobjektile, kaitse eesmärgid, nende saavutamiseks vajalikud tööd ja meetmed, tööde tegemise eelisjärjestus, ajakava ning maht. Kaitsekorralduskavade koostamist korraldab Keskkonnaamet.

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura aladele

Kavandatavate tegevuse elluviimine ei tohi Natura 2000 alade kaitse-eesmärke kahjustada. Natura eelhindamise käigus peab arvestama üksnes mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ja nende kaitse eesmärkidele. Samas kuna Natura 2000 alad on siseriiklikult kaitstud hoiualade, püsielupaikade ja kaitsealadega ning üldjuhul enamik kaitse-eesmärke kattuvad, siis on Natura 2000 alade kaitse suuresti tagatud siseriiklike õigusaktide kaudu. See tähendab, et kui alal on tegemist hoiuala või püsielupaigaga, siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealades sätestatud kitsenduste ja tingimustega ning kui tegemist on kaitsealaga (looduskaitseala või maastikukaitseala), siis on tegevus alal piiratud looduskaitsealades ja kaitse-eeskirjades sätestatud tingimustega.

Mõjude eelhindamisel on lähtutud EELIS-es olevatest andmetest kaitsealuste liikide ja elupaigatüüpide esinemise kohta.

Mõjude hindamisel ei ole arvestatud tegevuste ja objektidega, millele on väljastatud keskkonnaluba või ehitusluba, kuna nende mõju Natura aladele on hinnatud loa andmise menetluste raames läbiviidud eelhindangute ja/või KMH-de käigus.

Natura hindamist ei teostata Rail Balticu kavandamise suhtes, kuna seda on hinnatud vastava maakonnaplaneeringu KSH käigus²⁰ ning lõikudel, kus see on asjakohane, hinnatakse mõju Natura aladele vastava KMH käigus. KMH-d on käesoleva KSH koostamise ajahetkel koostamisel. Üldplaneering ei muuda kuidagi RailBalticu osas kavandatavat tegevust ega kavanda trassi, vaid ainult kajastab selle paiknemist. Teadaolevaid Rail Balticu kavandatavaid keskkonnameetmeid (nt ökoduktide paiknemine) on üldplaneeringu ja KSH koostamisel arvestatud (nt nähtud ette ökoduktide suudmealade säilitamise vajadus).

Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele on toodud Tabel 6-s.

Tabel 6. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 võrgustiku aladele.

Natura ala	Hinnang mõjule	Mõju võimalikkus
EE0020315 Taarikõnnu loodusala	Tegu on liigniiskete looduskoosluste ja metsaalade kaitseks loodud alaga. Ebasoodsa mõju esinemise võimalus on läbi veerežiimi mõjutamise. Loodusala Kehtna valla poolsed äärealad on kuivendatud ja kraavituse tõttu on loodusala äärealad vähese loodusliku väärtusega elupaigad või 0-elupaigad (kõdusoometsad).	Mõju puudub

²⁰ Rail Baltic KSH aruande eelnõu. Lisa IV. Planeeritava RB raudtee trassikoridoride mõjusfääri jäävad Natura 2000 võrgustiku alad, alade kaitseväärtused ning hinnang kaitseväärtustele otsese või kaudse mõju esinemisele <https://maakonnaplaneering.ee/120>

	<p>ÜP ei kavanda tegevusi, mis võiksid mõjutada loodusala veerežiimi. ÜP ei kavanda maakasutuse muutusi loodusalale või selle lähialale. Loodusala koos ümbritseva puhveralaga on üldplaneeringus hõlmatud rohelistesse võrgustikku, mida võib loodusala kaitse-eesmärkidele pidada positiivset mõju omavaks.</p>	
<p>EE0020337 Nõlvasoo loodusala</p>	<p>Tegu on liigniiskete looduskoosluste ja metsaalade kaitseks loodud alaga. Ebasoodsa mõju esinemise võimalus on läbi veerežiimi mõjutamise.</p> <p>Rapla ÜP-sse on kantud Rapla maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu²¹ kohane matka/terviserada Aleti-Järvakandi tee alale, millel ei ole teemaplaneeringu KSH aruandes esitatud Natura hindamise kohaselt ebasoodsat mõju Natura alale. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et Nõlvasoo rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.</p> <p>Üldplaneering näeb Aleti-Järvakandi tee alale ette perspektiivset teed (tee rekonstrueerimist). Tegu on Natura ala läbivate objektidega ning mõju ei saa välistada.</p>	<p>Mõju ei saa välistada.</p> <p>Mõju ei saa välistada</p>
<p>EE0020325 Kõnnumaa loodusala</p>	<p>Üldplaneering näeb ette kavandatava kergliiklustee olemasoleva Vändra-Lokuta-Lelle tee äärde (Lelle ja Lelle kalmistu vahele), mis jääb Kõnnumaa loodusala Lelle raba hõlmava lahustüki lähialale. Tee jääb üle 50 m kaugusele loodusalast ja üle 90 m kaugusele looduslal esinevatest elupaigatüüpidest ehk loodusalast piisavalt kaugele, et mõju loodusala kaitse-eesmärkidele on välistatud.</p> <p>Üldplaneering näeb ette matkaradasid kattuvana olemasoleva Keava-Hõreda teega, olemasoleva Rāmasoo-Paluküla teega ja olemasoleva Lelle-Vahastu teega. Antud matkaradade puhul on tegu matkateede ühendustega, mis on kavandatud kulgema mööda olemasolevaid teid. Loodusala looduslikus seisundis alale ehitustegevust ei kavandata ja seega mõju loodusala kaitse-eesmärkidele ette ei ole näha.</p> <p>Maakonnaplaneeringust tulenevalt on kajastatud Kõnnumaa looduslal loodusõpperada (Loosalu-Paluküla loodusrada). Tegu on olemasoleva objektiga. Olemasoleva objekti kajastamine üldplaneeringus ei saa põhjustada loodusala kaitse eesmärkidele mõju.</p> <p>Üldplaneeringu seletuskiri märgib, et Keava rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.</p> <p>Üldplaneering näeb ette perspektiivset teed Lelle ja Palasi vahelisele alale paralleelselt raudteega seoses perspektiivse raudteeühenduse sulgemisega.</p>	<p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju puudub.</p> <p>Keava raba matkaradade ja perspektiivse Palasi tee osas ei saa mõju välistada.</p>
<p>EE0020314 Salavalge- Tõrasoo loodusala</p>	<p>Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.</p>	<p>Mõju puudub.</p>

²¹ Raplamaa maakonnaplaneeringu kergliiklusteede ja jalgrattamarsruutide teemaplaneering

	<p>Üldplaneering näeb ette Lokuta-Kehtna tee mustkatte alla viimise vajadust. Teelõik piirneb loodusalaga, kuid jääb rohkem kui 50 m kaugusele lähimast alal kaitstavast elupaigatüübist. Kaitse-eesmärgiks olevate liikide leiukohti pole teelõigu lähialal registreeritud. Arvestades tegevuse iseloomu ja paiknemist kaitse-eesmärgiks olevate liikide ja koosluste suhtes, siis ei kaasne tegevusega ebasoodsat mõju kaitse-eesmärkidele.</p>	Mõju puudub.
EE0020330 Pae loodusala	<p>Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada. Lähim tuuleenergia arenguala jääb vähemalt 100 m kaugusele, mis välistab veerežiimi muutuse. Perspektiivne matkarada on kavandatud väljaspoole loodusala olemasolevaid teid järgides.</p> <p>Hõreda turbamaardla (registrikaart nr 110) aktiivse reservvaru plokid 3 ja 4 kattuvad osaliselt Pae loodusalaga. Aktiivne varu on maavaravaru, mida lubatakse kaevandada ning maavara kasutamine on ka majanduslikult kasulik. Kaevandamine on selgelt vastuolus kaitse-eesmärkidega. Üldplaneering kaevandamist alal ei kavanda.</p>	<p>Mõju puudub.</p> <p>KSH teeb ettepaneku tunnistada Hõreda turbamaardla aktiivse reservvaru plokid 3 ja 4 osaliselt (Pae maatikukaitsealaga kattuvat alal) passiivseteks reservvaru plokkideks. Pae loodusala asub Pae maastikukaitsealal, mille kaitse-eeskiri keelab maavara kaevandamise.</p>
EE0020326 Tillniidu loodusala	<p>Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.</p>	Mõju puudub.
EE0020327 Mukri loodusala	<p>Üldplaneeringuga nähakse ette Mukri raba läbiva Eidapere-Mukri tee mustkatte alla viimise vajadust ning perspektiivset matkarada kattuvana olemasoleva teega. Tee mustkatte alla viimisega ei kavandata tee laiendamist. Seega ei kaasne tegevusega ka mõju väljaspool tee ala. Tee alal kaitse eesmärgiks olevaid kooslusi ei paikne. Matkaraja puhul kavandatakse see olemasoleva tee alale, looduslikus seisundis aladel ehitustegevust ette ei ole näha.</p> <p>Üldplaneering kajastab ka maakonnaplaneeringu kohast matkarada Mukri rabas. Tegu on olemasoleva loodusõpperajaga. Kuna tegu on olemasoleva objektiga, mille osas muudatusi teadaolevalt ei kavandata, siis tegevusega mõjud Natura alale puuduvad (mõjud on juba raja rajamisel avaldunud).</p>	<p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju puudub.</p>
EE0020322 Raikküla-Paka loodusala	<p>Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.</p>	Mõju puudub.
EE0020335 Kastna-Rapla loodusala	<p>Üldplaneering ei näe looduslal ega selle läheduses ette senise maakasutuse muutusi või muid tegevusi, mis võiksid loodusalale ja selle kaitse-eesmärkidele ebasoodsat mõju avaldada.</p>	Mõju puudub.

<p>EE0020341 Kõnnumaa- Väätsa linnuala</p>	<p>Üldplaneering näeb ette kavandatava kergliiklustee olemasoleva Vändra-Lokuta-Lelle tee äärde (Lelle ja Lelle kalmistu vahele), mis jääb Kõnnumaa loodusala Lelle raba hõlmava lahustüki lähialale. Tee jääb üle 50 m kaugusele loodusalast ja üle 90 m kaugusele looduslal esinevatel elupaigatüüpidest ehk loodusalast piisavalt kaugemale, et mõju loodusala kaitse-eesmärkidele on välistatud.</p> <p>Üldplaneering näeb ette matkaradasid kattuvana olemasoleva Keava-Hõreda teega, olemasoleva Rämaseo-Paluküla teega ja olemasoleva Lelle-Vahastu teega. Antud matkaradade puhul on tegu matkateede ühendustega, mis on kavandatud kulgema mööda olemasolevaid teid. Loodusala looduslikus seisundis alale ehitustegevust ei kavandata ja seega mõju loodusala kaitse-eesmärkidele ette ei ole näha.</p> <p>Maakonnaplaneeringust tulenevalt on kajastatud Kõnnumaa looduslal loodusõpperada (Loosalu-Paluküla loodusrada). Tegum on olemasoleva objektiga. Olemasoleva objekti kajastamine üldplaneeringus ei saa põhjustada loodusala kaitse eesmärkidele mõju.</p> <p>Üldplaneeringu seletuskiri märgib, et Keava rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.</p> <p>Üldplaneering näeb ette perspektiivset teed Lelle ja Palasi vahelisele alale paralleelselt raudteega seoses perspektiivse raudteeühenduse sulgemisega.</p> <p>Üldplaneering näeb valla territooriumile ette tuuleenergia arengualasid. Tuulepargid võivad mõjutada linnustikku.</p>	<p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju ei saa välistada.</p> <p>Mõju ei saa välistada.</p> <p>Mõju ei saa välistada.</p>
<p>EE0020340 Taarikõnnu- Kaisma linnuala</p>	<p>Üldplaneering ei näe linnualal ette maakasutuse muutust ega tegevusi, mis võiksid otseselt mõjutada linnuala kaitse-eesmärke või terviklikkust.</p> <p>Rapla ÜP-sse on kantud Rapla maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu²² kohane matka/terviserada Aleti-Järvakandi tee alale, millel ei ole teemaplaneeringu KSH aruandes esitatud Natura hindamise kohaselt ebasoodsat mõju Natura alale. Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et Nõlvasoo rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.</p> <p>Üldplaneering näeb Aleti-Järvakandi tee alale ette perspektiivset teed (tee rekonstrueerimist). Tee läbib linnuala kaitse-eesmärgiks oleva liigi (metsis) elupaika.</p> <p>Üldplaneering näeb valla territooriumile ette tuuleenergia arengualasid. Tuulepargid võivad mõjutada linnustikku.</p>	<p>Mõju puudub.</p> <p>Mõju ei saa välistada</p> <p>Mõju ei saa välistada</p> <p>Mõju ei saa välistada.</p>

Natura eelhindamise tulemused ja järeldus

Natura eelhindamise tulemusena tuvastati, et lähtuvalt üldplaneeringuga kavandatavatest tegevustest ja Natura alade kaitse-eesmärkidest **ei saa välistada negatiivse keskkonnamõju esinemist Nõlvasoo loodusala, Kõnnumaa loodusala, Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Taarikõnnu-Kaisma linnuala suhtes. Nimetatud alade suhtes tuleb läbi viia Natura asjakohane hindamine.**

²² Raplamaa maakonnaplaneeringu kergliiklusteede ja jalgrattamarsruutide teemaplaneering

Taarikõnnu loodusala, Kastna-Rapla loodusala, Salavalge-Tõrasoo loodusala, Pae loodusala, Tillniidu loodusala, Mukri loodusala ja Raikküla-Paka loodusala osas on üldplaneeringuga kavandatavate tegevuste negatiivne mõju alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele välistatud.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura eelhindamine ei asenda tulevaste projektide Natura eelhindamise nõuet.

4.1.3.2 Natura asjakohane hindamine

Asjakohase hindamise ulatuse määrab üldplaneeringu üksikasjalikkuse tase, kuid igal juhul peab hindamise eesmärk olema teha kindlaks tundlikud või haavatavad alad või muud võimalikud ohud või konfliktid Natura 2000 aladega, et neid saaks kavandamisprotsessi hilisemates etappides arvesse võtta.

Üldplaneeringu tasemel asjakohane hindamine peab olema proportsionaalne geograafilise ulatuse, planeeringu üksikasjalikkuse taseme ning tõenäolise mõju laadi ja ulatusega. Mõnel juhul ei pruugi olla võimalik üksikasjalikult analüüsida kõiki võimalikke mõjusid üksikutele aladele; siiski tuleb teha piisav analüüs, et teha kindlaks:

- peamised mõjud Natura 2000 võrgustiku tasandil, sealhulgas tõenäoliselt mõjutatud Natura 2000 alad, samuti võimalik mõju alade ühenduvusele, ning mõju linnu- ja elupaikade direktiiviga kaitstud liikide ja elupaikade riiklikele või piirkondlikele kaitse-eesmärkidele, kui need on olemas;
- võimalikud üldised leevendusmeetmed, näiteks tundliku elurikkusega alade väljajätmine või teatavate standardite ja parimate tavade kohaldamine (nt metsloomade läbipääsude miinimumtihedus, mürabarjäärade kasutamine, pesitsusperioodil häirimisest hoidumine);
- võimalikud alternatiivid, sealhulgas projektide muud asukohad või muud meetodid oodatavate tulemuste saavutamiseks (nt muude transpordiliikide või energiatootmise tehnoloogiate kasutamine);
- võimalik kumulatiivne mõju, võttes arvesse muid olemasolevaid või kavandatud kavasad, programme ja strateegiaid.

Tabel 7. Mõju hindamine Natura alade kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele ning leevendavate meetmete kavandamine.

Natura ala	Hinnang mõjule, ala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele ²³	Leevendavad meetmed	Tõhusus/rakendamine
Nõlvasoo loodusala	Rapla ÜP-sse on kantud Rapla maakonnaplaneeringu teemaplaneeringu ²⁴ kohane matka/terviserada Aleti-Järvakandi tee alale . Üldplaneering näeb Aleti-Järvakandi tee alale ette perspektiivset teed (tee rekonstrueerimist). Tegu on	Matkaraja ja tee rekonstrueerimise projekteerimisel tuleb arvestada loodusala kaitse-eesmärgiks olevate elupaigatüüpide paiknemisega. Teed tohib laiendada ainult aladele, kus kaitse-eesmärgiks oleval	Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste

²³ Ala terviklikkus on seega seotud ala kaitse-eesmärkide, peamiste loodusobjektide, ökoloogilise struktuuri ja funktsiooniga. Kui kavandatud kava või projekt (üksi koos teiste kavade ja projektidega) ei kahjusta ala kaitsekult ja eesmarke, ei avalda see ala terviklikkusele ebasoodsat mõju.

²⁴ Raplamaa maakonnaplaneeringu kergliiklusteede ja jalgrattamarsruutide teemaplaneering

	<p>Natura ala läbivate objektidega ning mõju ei saa välistada.</p>	<p>elupaigatüübid puuduvad. Tee projekteerimisel tuleb tagada, et tee rajamine ei muudaks kaitse-eesmärgiks olevate koosluste veerežiimi.</p>	<p>kooskõlastamisel.</p>
			
<p>Nõlvasoo loodusala</p>	<p>Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et Nõlvasoo rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad. Matkaradade perspektiivset paiknemist üldplaneeringuga ei määrata.</p>	<p>Nõlvasoo loodusalale matkaradade kavandamise soovi korral tuleb selle võimalikkuse selgitamiseks ja võimaliku paiknemise määramiseks koostada soovitud külastustaristu asukohas elupaikade inventuur koos eksperthinnanguga, mis sisaldab meetmete soovitusi negatiivse mõju vältimiseks. Kui eksperthinnangust selgub negatiivse mõju võimalikkus loodusala kaitse-eesmärkidele siis ei ole alale võimalik külastustaristut kavandada.</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>
<p>Taarikõnnu-Kaisma linnuala</p>	<p>Üldplaneeringu seletuskirjas on märgitud, et Nõlvasoo rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad. Matkaradade perspektiivset paiknemist üldplaneeringuga ei määrata.</p>	<p>Taarikõnnu-Kaisma linnuala matkaradade kavandamise soovi korral tuleb selle võimalikkuse selgitamiseks ja võimaliku paiknemise määramiseks koostada soovitud külastustaristu asukohas linnustiku inventuur koos eksperthinnanguga, mis sisaldab meetmete soovitusi negatiivse mõju vältimiseks. Kui eksperthinnangust selgub negatiivse mõju võimalikkus linnuala kaitse-eesmärkidele siis ei ole alale võimalik külastustaristut kavandada.</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>
<p>Taarikõnnu-Kaisma linnuala</p>	<p>Üldplaneering näeb Aleti-Järvakandi tee alale ette perspektiivset teed (tee rekonstrueerimist) ja matkarada. Tee läbib metsise</p>	<p>Aleti-Järvakandi tee alale perspektiivse tee ja matkaraja projekteerimisel tuleb kaasata linnustiku ekspert. Välistada</p>	<p>Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste</p>

	elupaika. Metsis on linnuala kaitse-eesmärgiks olev liik.	tuleb negatiivne mõju metsise elupaigale.	planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.
Taarikõnnu-Kaisma linnuala	<p>Üldplaneering näeb valla territooriumile ette tuuleenergia arengualasid. Tuulepargid võivad mõjutada linnustikku. Alad on esialgsel kaardianalüüsil määratud vähemalt 600 m puhvriga linnualadest, mis välistab otsese mõju enamike linnuliikide elupaikadele.</p> <p>Tekkinud tuulepargi aladest jääb Taarikõnnu-Kaisma linnuala lähialasse T6 tuuleenergia arenguala. 600 m puhvri puhul võib esineda häiringuid kaitse-eesmärgiks oleva liigi metsise elupaikadele.</p>	<p>1) Linnualal registreeritud kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide leiukohtade osas tuleb rakendada soovitatavaid liigikaitselisi puhvreid. Lähtuda pädeva asutuse soovitudest ning teaduskirjandusest.</p> <p>Antud linnualal registreeritud elupaiku arvestades on asjakohane tõsta esialgset metsise elupaikade suhtes rakendatud 600 m puhvrit 1000 m-ni.</p> <p>Metsis on häiringute suhtes väga vastuvõtlik liik, kelle puhul on uuritud nende tundlikust tuulikute suhtes. Sigimisperioodil vähenes uuringu kohaselt metsise elupaigakasutus, kui tuulik paiknes lähemal kui 865 m, müratase oli suurem kui 43 dB või varjutuse tase oli üle 8 h/a. Samuti vähenes elupaigakasutus kui alal esines vaateväljas üle nelja tuuliku ning esines juurdepääsuteede lähedus²⁵. Arvestades, et tuuleparkide KSHde käigus tehtud mürataseme modelleerimise tulemuste alusel on 40 dB tagatud u 750 m kaugusel tuulikust²⁶ ning varjutus on vajaduse korral leevendatav projekti tasandil tehniliste lahendustega, siis on metsise elupaiga suhtes ebasoodsa mõju välistamiseks asjakohane rakendada 1000 m puhvrit (mis on suurem kui teadusuuringud soovivad).</p>	<p>1) Tõhus (arvestatud juba enne ÜP vastuvõtmist)</p> <p>2) Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>

²⁵ Taubmann, J., Kämmerle, J.-L., Andrén, H., Braunisch, V., Storch, I., Fiedler, W., Suchant, R., Coppes, J., 2021. Wind energy facilities affect resource selection of capercaillie Tetrao urogallus. Wildlife Biology, 2021: wlb.00737

²⁶ LEMMA OÜ. 2022. Pärnu linna ja Tori valla ehk nn Põlendmaa tuulepargi eriplaneeringu asukoha eelvaliku keskkonnamõju strateegilise hindamise ESIMESE ETAPI ARUANNE. EELNÕU 05.07.2022

		<p>Tegu on KeA poolt soovitatava liigikaitsealise puhvriga.</p> <p>2)Teaduskirjandusel ja pädeva asutuse soovitel põhinevate liigi elupaikade puhveralade välistamine tuuleparkide aladena tagab olulise ebasoodsa mõju vältimise linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele.</p> <p>Ettevaatusprintsibist lähtuvana tuleb tuuleparkide kavandamise järgmistes etappides (detailplaneeringutes, projektides) jätkuvalt Natura kaitse-eesmärkidega arvestada ning vajadusel rakendada täiendavaid leevendusmeetmeid.</p> <p>Tuuleparkide edasisel kavandamisel tuleb koostöös linnustiku eksperdiga täpsustada mõjusid kavandatava tegevuse mahu, täpse asukoha ning tehnilise lahenduse eripärasid arvestades ning läbi viia täiendavad linnustiku uuringud. Juhul kui linnustiku uuringutes ilmneb täiendavaid asjaolusid (nt leitakse uusi kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiku või toitumisalasid), millest lähtuvalt muutub ebaselgeks mõju linnuala kaitse-eesmärkidele, siis tuleb Natura asjakohast hindamist korrata.</p>	
<p>Kõnnumaa loodusala</p>	<p>Üldplaneeringu seletuskiri märgib, et Keava rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.</p> <p>Keskkonnaamet on üldplaneeringu menetluses edastanud eksperthinnangu Keava raba laudtee (Tarsi tee) ja talitee mõjust linnustikule. Eksperthinnang leiab et nimetatud laud- ja taliteel on negatiivne mõju linnustikule ja laudtee tuleks likvideerida. Üldplaneering ei näe ette Keava raba</p>	<p>Loodusalale matkaradade kavandamise soovi korral tuleb selle võimalikkuse selgitamiseks ja võimaliku paiknemise määramiseks koostada soovitud külastustaristu asukohas elupaikade inventuur koos eksperthinnanguga, mis sisaldab meetmete soovitusi negatiivse mõju vältimiseks. Kui eksperthinnangust selgub negatiivse mõju võimalikkus</p>	<p>Tõhus</p> <p>Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.</p>

	laudteed ja taliteed otseselt kavandatavate matkaradade osadena.	loodusala kaitse-eesmärkidele siis ei ole alale võimalik külastustaristut kavandada.	
Kõnnumaa loodusala	Üldplaneering näeb ette perspektiivset teed Lelle ja Palasi vahelisele alale paralleelselt raudteega seoses perspektiivse raudteeühenduse sulgemisega. Tee on kavandatud olemasoleva raudtee ja olemasoleva elektriliini trassi vahele, kuid see läbib EELIS andmetel elupaigatüübi 7140 esinemisala u 400 m ulatuses. Kõnnumaa loodusala kaitse-eesmärk on kaitsekorralduskava ²⁷ kohaselt, et elupaik 7140 on säilinud 71 ha ulatuses esinduslikkusega A, 128 ha ulatuses esinduslikkusega B ja 598 ha ulatuses esinduslikkusega C. EELIS Natura standardaruande (12.12.2021 päring) alusel on elupaigatüüpi looduslal 810 ha. Seega on võimalik ligipääsutee kavandada ilma kaitse eesmärki kahjustamata.	Kavandada tee maksimaalselt praeguse raudteetrassi lähedale ning minimaalse vajaliku laiusega minimeerimaks elupaiga 7140 pindala kadu. Projekteerimisel arvestada, et looduslal paiknevad elupaigad on tundlikud veerežiimi muutuse suhtes. Tagada projekteerimisel veerežiimi minimaalne muutus looduslal paiknevate elupaigatüüpide esinemise alal.	Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.
	 Kavandatav tee		
Kõnnumaa-Väätsa linnuala	Üldplaneeringu seletuskiri märgib, et Keava rabas on võimalik kavandada täiendavad matkarajad.	Linnualal matkaradade kavandamise soovi korral tuleb selle võimalikkuse selgitamiseks ja võimaliku paiknemise määramiseks koostada soovitud külastustaristu asukohas linnustiku inventuur koos eksperthinnanguga, mis sisaldab meetmete soovitusi negatiivse mõju vältimiseks. Kui eksperthinnangust selgub negatiivse mõju võimalikkus	Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.

²⁷ Kõnnumaa maastikukaitseala, Aela maastikukaitseala, Kuimetsa maastikukaitseala, Kõnnumaa ja Vahastu mõisa hoiuala, üksikobjekti Imsi järve ning Kädva, Kiigemäe ja Saunametsa metsise püselupaiga (Kõnnumaa loodusala) kaitsekorralduskava 2020–2029. KINNITATUD Keskkonnaameti peadirektori 27. juuli 2020 käskkirjaga nr 1-2/20/12

		linnuala kaitse-eesmärkidele siis ei ole alale võimalik külastustaristut kavandada.	
Kõnnumaa-Väätsa linnuala	Üldplaneering näeb ette perspektiivset teed Lelle ja Palasi vahelisele alale paralleelselt raudteega seoses perspektiivse raudteeühenduse sulgemisega. Tee ei kattu ühegi teadaoleva kaitse-eesmärgiks oleva linnuliigi elupaigaga.	Linnualal toimuvad raie ja pinnasetööd ning mürarikkad ehitustööd tuleb kavandada väljaspoole lindude pesitsusaega, mis enamikel liikidest jääb vahemikku 15.03-31.07 ²⁸	Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.
Kõnnumaa-Väätsa linnuala	Üldplaneering näeb valla territooriumile ette tuuleenergia arengualasid. Tuulepargid võivad mõjutada linnustikku. Alad on määratud vähemalt 600 m puhvriga linnualadest, mis välistab otsese mõju enamike linnuliikide elupaikadele. Selleks et välistada võimalikku mõju linnualal kaitstavate liikide liikumiskoridoridele on vajalikud edasised uuringud ja detailsemad hinnangud.	1) Linnualal registreeritud kaitse-eesmärgiks olevate linnuliikide leiukohtade osas tuleb rakendada soovitatavaid liigikaitselisi puhvreid. Lähtuda pädeva asutuse soovitudest ning teaduskirjandusest. 2)Teaduskirjandusel ja pädeva asutuse soovitudest põhinevate liigi elupaikade puhveralade välistamine tuuleparkide aladena tagab olulise ebasoodsa mõju vältimise linnuala kaitse-eesmärkidele ja terviklikkusele. Ettevaatusprintsipiist lähtuvana tuleb tuuleparkide kavandamise järgmistes etappides (detailplaneeringutes, projektides) jätkuvalt Natura kaitse-eesmärkidega arvestada ning vajadusel rakendada täiendavaid leevendusmeetmeid. Tuuleparkide edasisel kavandamisel tuleb koostöös linnustiku eksperdiga täpsustada mõjusid kavandatava tegevuse mahu, täpse asukoha ning tehnilise lahenduse eripärasid arvestades ning läbi viia	1) Tõhus (arvestatud juba enne ÜP vastuvõtmist) 2) Tõhus Meetme täitmist peab jälgima KOV edasiste planeeringute ja projektide menetlemisel ja KeA tegevuste kooskõlastamisel.

²⁸ <https://keskkonnaamet.ee/uudised/kevadsuvine-raierahu-aitab-hoida-metsalinde-0>

		täiendavad linnustiku uuringud. Juhul kui linnustiku uuringutes ilmneb täiendavaid asjaolusid (nt leitakse uusi kaitse-eesmärgiks olevate liikide elupaiku või toitumisalasid), millest lähtuvalt muutub ebaselgeks mõju linnuala kaitse-eesmärkidele, siis tuleb Natura asjakohast hindamist korrata.	
--	--	--	--

Natura asjakohase hindamise tulemused ja järeldus

Natura asjakohases hindamises leiti, et rakendades leevendavaid meetmeid (meetmed esitatud Tabel 7) on võimalik vältida ebasoodsat mõju Kõnnumaa loodusala, Nõlvasoo loodusala, Kõnnumaa-Väätsa linnuala ja Taarikõnnu-Kaisma linnuala kaitse-eesmärkidele ja ökoloogilisele terviklikkusele.

Üldplaneeringu tasemel läbi viidud Natura asjakohane hindamine ei asenda üldplaneeringust tulenevate tulevaste projektide asjakohase hindamise nõuet.

4.1.4 Mõju rohelisele võrgustikule

Eestis on rohelist võrgustikku kavandatud eelkõige ökoloogilise võrgustikuna, mis keskendub eeskätt ökosüsteemide toimimisele ja elurikkuse säilitamisele. Euroopa looduskaitsepoliitika viimaste suundumuste kohaselt on aga senist lähenemist rohelisele võrgustikule mõnevõrra edasi arendatud ja välja on töötatud nn rohetaristu kontseptsioon, mis käsitleb rohelise võrgustiku funktsioone laiemalt²⁹. Rohetaristu all mõistetakse nii linnas kui maal paiknevat looduslike ja poollooduslike alade ja muude keskkonnamelementide strateegiliselt kavandatud võrgustikku, mis on loodud ja mida hallatakse selleks, et pakkuda mitmesuguseid ökosüsteemiteenuseid³⁰.

Rohelise võrgustiku puhul eristatakse järgmisi omavahel seotud struktuurielemente²⁹:

- **tugialad (ehk tuumalad)** – piirkonnad, millele süsteemi funktsioneerimine valdavalt toetub. Tugialad on ümbritseva suhtes kõrgema loodus- ja keskkonnakaitse väärtusega;
- **rohekoridorid** – ribastruktuurid nn siduselemendid, mis ühendavad tugialad terviklikuks võrgustikuks.

Üldplaneeringu käsitluses tuleb rohevõrgustiku paiknemise ja kasutustingimuste määramisel tagada nii rohevõrgustiku ökoloogiline sidusus kui arvestada ka rohevõrgustiku rekreatiivsete eesmärkidega.

Rohelise võrgustiku paiknemise Kehtna vallas määrab Rapla maakonnaplaneering 2030+. Maakonnaplaneering annab valla rohelise võrgustiku tugialadele ja koridoridele üldised kasutustingimused, mis peavad tagama rohelise võrgustiku toimimise. Üldplaneeringus täiendatakse neid vajadusel üldplaneeringu üldistusastmest ja kujunenud olukorrast lähtuvalt. Vastavalt Rapla maakonnaplaneeringu KSH aruandele on olemasolevaid ja potentsiaalseid konfliktikohti rohelisele võrgustikule suhteliselt vähe. Rohelisele võrgustikule eeldatavalt suurimat mõju avaldavad maakonnaplaneeringusse kantud objektid on perspektiivsed Rail Baltic

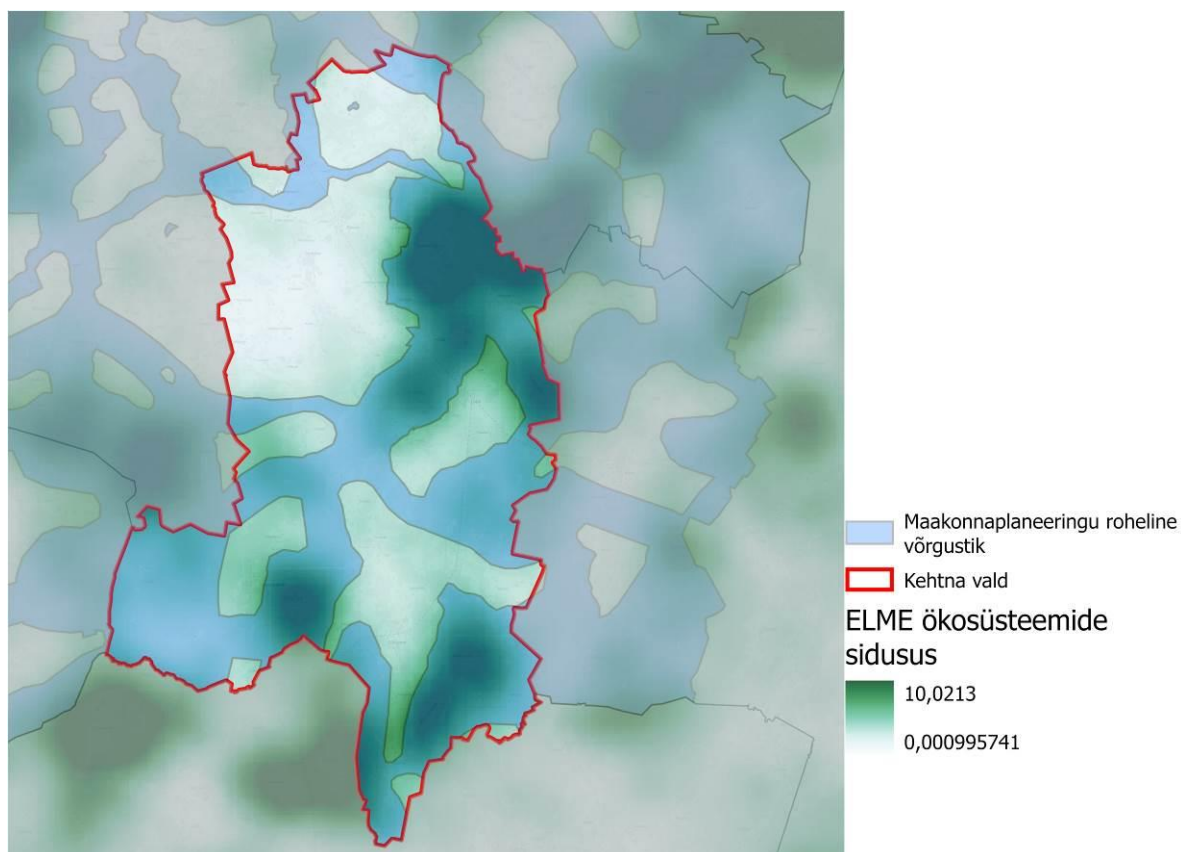
²⁹ Keskkonnaagentuur ja Hendrikson ja Ko OÜ. 2018. Rohevõrgustiku planeerimisjuhend.

³⁰ Ökosüsteemiteenused – mitmesugused keskkonnakaitse, sotsiaalsed ja majanduslikud hüved, mida ökosüsteemid inimkonnale pakuvad. Vt nt [Ökosüsteemiteenused | Keskkonnaagentuuri koduleht](#).

trassikoridor ja Tallinn–Pärnu–Ikla (Via Baltica) maantee laiendamine, aga ka Tallinn–Rapla maanteelõigu perspektiivne laiendamine. Tegu on objektidega, mille planeeringulahendus on välja töötatud eraldiseisvalt ning maakonnaplaneeringusse üle võetud.

Mõned rohevõrgustiku koridorid Kehtna vallas paiknevad asulatele küllaltki lähedal, kuid konfliktivõimalus on siiski väike. Üldplaneeringus kavandatud elamu- ja tootmisalade perspektiivsed laiendused on kavandatud suundadel, mis konflikte oluliselt ei suurenda.

Maakonnaplaneeringus määratud rohevõrgustik kattub hästi ökosüsteemide sidususe andmetega (Joonis 5), hõlmates endas kõrge väärtusega ja sidusaid ökosüsteemi osasid.

Joonis 5. Rapla maakonnaplaneeringu kohase rohevõrgustiku ja Keskkonnaagentuuri ELME projekti ökosüsteemide sidususe kaardi kattuvus.

Kehtna valla roheline võrgustik toimib nii ökoloogilisi kui ka puhkevõimalusi pakuva võrgustikuna. ÜP-ga on täpsustatud maakonnaplaneeringust võetud rohevõrgustiku piire ja kasutustingimusi. Rohevõrgustikust on välja arvatud tiheasustusalad ja kompaktsed hoonestusalad. Looduskaitsealused objektid (kaitsealad, püsielupaigad) on haaratud rohevõrgu sisse kui need on varem asunud osalisel rohevõrgustikus.

KSH teeb täiendavalt ettepaneku nihutada rohekoridori Rail Balticu ning Velise jõe ristumiskohas ning kavandada täiendav rohekoridor paralleelselt RB trassiga. Suure tõenäosusega säilib loomade jaoks läbipääs Rail Balticust antud asukohas ainult Velise jõe piirkonnas (loomade läbipääs raudteesilla alt) ning Kärpla ökoduktiilt. Seega on asjakohane hõlmata rohevõrgustiku Velise jõe piiranguvööndi alad mõlemal jõe kaldal. Seega tuleks rohekoridori nihutada põhja suunas. Samuti tuleks tagada kahe perspektiivse läbipääsu ühenduse säilimine. Samas piirkonnas paikneb ka püsielupaik, mille paiknemisega on samuti rohevõrgustiku piiride täpsustamisel arvestatud.

Rohevõrgustiku alad ei ole otseselt tuuleparkide arendamist välistavad. Tänapäeva tuuleparkides paiknevad elektrituulikud üksteisest sageli 800–1000 m vahemaadega. Seega otsest liikumistakistust nad tavaliselt elustikule ei tekita. **Täpsem mõju rohevõrgustikule vajab hindamist iga konkreetse tuulepargi arenduse mõjude hindamise käigus.**

Kompenseerimaks juba üldplaneeringu tasandil tuuleenergia alade võimalikku mõju rohevõrgustikule teeb KSH ettepaneku kavandada täiendav rohekoridor pikki Rail Balticu trassi ühendamaks perspektiivseid loomaläbipäase. Koridor aitaks kompenseerida nii Rail Balticu negatiivesid mõjusid kui ka perspektiivsete tuuleenergia alade mõjusid rohevõrgustiku toimimisele. **Täpsem mõju rohevõrgustikule vajab hindamist iga konkreetse tuulepargi arenduse mõjude hindamise käigus.**

Rohelise võrgustiku toimimine tagatakse läbi ÜP-s seatud kasutustingimuste, mida võrreldes maakonnaplaneeringuga on Kehtna valla ÜP-s täpsustatud. **ÜP-s täpsustatud rohevõrgu kasutustingimusi võib üldjoontes pidada piisavaks rohevõrgustiku funktsiooni säilimiseks. Oluline on tingimuste järjepidev rakendamine.**

ÜP seab rohevõrgustiku osas tingimuseks, et looduslike alade³¹ osatähtsus rohelise võrgustiku tugi-aladel ei tohi langeda alla 90% pindalast ning koridorides alla 70% koridori keskmisest läbimõõdust, vajadusel tuleb rakendada kompenseerivaid meetmeid (metsastamine, põõsarinde rajamine, puude istutamine jms). Üldplaneeringus võetakse üle ka maakonnaplaneeringust tulenev tingimus, et rohelise võrgustiku aladele ehitiste/rajatiste kavandamine on kaalutletud juhtudel lubatud, kui sellega säilib rohelise võrgustiku terviklikkus ja toimimine. Uute hoonete kavandamine rohelise võrgustiku aladele on võimalik ühe kinnistu piires kompaktselt paikneva hoonete ansambli juures. Seni hoonestamata kinnistutel on uusi hooneid võimalik kavandada juhul, kui majapidamiste omavaheline kaugus on vähemalt 400 m tagamaks ulukite vaba liikumise. **KSH teeb ettepaneku koridoride osas lisada, et looduslikus seisundis koridor miinimumlaius tohib olla 100 m. Seda tuleks arvestada ka kõikvõimalike osaliste liikumistõkete, sh karjaaedade, kavandamisel.** Väiksemad rohekoridorid ei ole loomade liikumise seisukohalt suurele osale liikidest sobilikud. Päikeseparkide kavandamisel rohelise võrgustike aladel, v.a õuemaadel, on vaja kaaluda pargi mõju rohelise võrgustiku toimimisele. Kuna päikesepargid on valdavalt ümbritsetud piiretega on nad ulukitele oluliseks liikumistõkkeks. Päikesepargi rajamine rohevõrgustiku alale peaks sellest lähtuvalt olema erandlik ning võimalik ainult juhul kui vastava rohevõrgustiku toimimise eksperthinnanguga ollakse veendunud rohevõrgustiku edasises sidususes.

Rail Balticu arvestamine

Rohevõrgustiku üheks olulisemaks konfliktobjektiks Kehtna territooriumil on valda läbima kavandatav **Rail Balticu trassikoridor**. Rail Balticu mõjude hindamine on teostatud maakonnaplaneeringu KSH raames ning lõikudele on eraldi teostamisel KMH-d. Seega on trassi rajamisega seonduvaid mõjusid hinnatud ja ka leevendavad meetmed välja toodud. Üldplaneeringutega trassikoridori ega seda puudutavat ei muudeta ning mõjude kordushindamist Rail Balticu osas ei teostata. Samas tuleb Rail Balticu ja selle leevendusmeetmetega (eeskätt kavandatavate loomaläbipäasudega) arvestada Kehtna valla arendustegevuse ja rohevõrgustiku

³¹ Looduslike aladena on asjakohane vastavuse hindamiseks käsitleda Eesti Topograafilise andmekogu ETAK kõlvikuid E_306_margala_a, E_305_puittaimestik_a, E_304_lage_a, E_303_haritav_maa_a, E_202_seisuveekogu_a ja E_203_vooluveekogu_a. Haritava maa kõlviku kuulumise osas looduslike alade hulka on erinevaid arvamusi. Rohevõrgustiku käsitluses võib pidada asjakohaseks üldjuhul haritava maa kõlvikuid arvestada looduslike alade hulka, sest ulukite liikumise osas ei ole tegu takistava maakasutusega. Teatud juhtudel võib olla asjakohane haritava maa kõlvikuid käsitleda ka kui tehislikke alasid, seda eeskätt juhtudel kui haritav maa on ümbritsetud ulukite liikumist takistavate piiretega.

kavandamisel. Rail Balticule on kavandatud Kehtna valla territooriumit puudutavana neli ökodukti/suurulukite läbipääsu. Lisaks säilivad trassil väiksemate ulukite jaoks liikumiskoridorid trassi ristumisel vooluveekogudega. **Kõik ökoduktid on üldplaneeringus hõlmatud rohevõrgustikku koos vähemalt 500 m ulatuse suudmealaga.**

Ökoduktide jt suurulukite läbipääsude toimimiseks on oluline, et läbipääsude suudmealadel ja neid ümbritsevatel elupaikadel oleks tagatud loomadele soodne ja inimtegevusest võimalikult vähe häiritud keskkond. Rail Balticu Kangru-Ülemiste lõigu KMH aruande eelnõu³² teeb ettepaneku loomaläbipääsude ümber **500 m raadiuses kehtestada kaitsevöönd**, kus vaikimisi kehtivad järgmised piirangud:

- Keelatud on jahipidamine. See hirmutab loomad läbipääsust eemale. Jahikeelualad tuleb määrata kohapõhiselt ja maastikus selgelt eristuvate piiridega. Jahipiirangust tuleb teavitada maaomanikku ja kohaliku jahimaa valdajat.
- Keelatud on lageraie ja metsa raadamine. Paljud liigid vajavad liikumiseks sidusat kõrgpuistut ja väldivad lagedaid alasid. Enamus RB ökodukte on metsaelupaikades, seega rajatakse peamiselt metsaliikidele. Metsa majandamisel võib kasutada püsimeetanduse võtteid, mis tagavad kõrgpuistu katkematu sidususe.
- Keelatud on teede, hoonete, aedade, piirete jms objektide rajamine, mis võivad takistada loomade ligipääsu ökoduktile. Ökodukti ees võib olla väike ja väga harva liiklusega tee, kuid sellisel teel ei tohi olla kõvakatet (pinna- ja kruusateed on aktsepteeritavad). Ökodukti ees olev tee peab olema maapinnaga tasa ja võimalikult kitsas nii, et puuvõrad liituvad tee kohal.
- Keelatud on maavarade kaevandamine. Kaevandustegevusega kaasneb oluline häiring ja karjäärilal toimub oluline maastiku muutus, mis võib takistada loomade liikumist.

KSH aruande koostaja nõustub, et kirjeldatud piirangutel oleks igati positiivne mõju ökoduktide toimimise tagamiseks, kuid nagu ka KMH aruande³² eelnõus leitakse, et soovitatud **piirangutel puudub hetkel igasugune seadusandlik alus. Käesoleva KSH koostaja hinnangul oleks asjakohane ühesugused piirangud kehtestada riiklikul tasemel kogu Rail Balticu trassi ulatuses.** Mitmete soovitatud piirangute kehtestamise õigust omavalitsusel ei ole. Näiteks jahiseaduse alusel on võimalik käesoleval ajal jahti keelata planeeringuga määratud linna, alevi ja aleviku ning küla selgelt piiritletav kompaktses asustusega alal, samuti puhke- ja virgestusala, kus ohutu jahipidamine ei ole võimalik. Samuti on võimalik jahti piirata kaitseala vööndis, kus jahipidamine on seadusega või seaduse alusel kehtestatud õigusaktidega keelatud. Ökoduktide suudmealad ei ole ei kompaktses asustusega alad, puhke- ja virgestusalad ega looduskaitsealad alusel kehtestatavad kaitsealad. Kirjeldatud piiranguid oleks võimalik kehtestada looduskaitsealad alusel moodustatud kohalikul kaitsealal, kuid ökoduktide suudmealal puuduvad kohaliku kaitseala moodustamise eeldused³³.

Rail Balticu trassil ja ka teistel taristuobjektidel on ökodukti toimivuse tagamiseks esmatähtis säilitada ökodukti suudmete piirkonnas looduslikud kooslused ja mitte takistada loomade liikumist.

---

³² Rail Balticu raudteetrassi lõigu „Ülemiste-Kangru“ ehitusprojekti koostamine. Keskkonnamõju hindamise aruande eelnõu. Avalikule väljapanekule suunatud versioon 23. november 2021 seisuga: <https://jvis.ttja.ee/modules/media/media/download/15247612>

³³ Kohaliku omavalitsuse tasandil võib kaitstavaks loodusobjektiks olla maastik, väärtuslik põllumaa, väärtuslik looduskooslus, maastiku üksikelement, park, haljasala või haljastuse üksikelement, mis ei ole kaitse alla võetud kaitstava looduse üksikobjektina ega paikne kaitsealal.

Ökodukti suudmete piirkonnas ei tohi rajada piirdeaedu ja muid ehitisi/rajatise, mis takistaksid või halvendaksid loomade liikumist ökoduktile. Ökoduktide suudmealadel ei tohi muuta olemasolevat maakasutust (muuta maakasutuse sihtotstarvet) tehiskummas suunas va ökodukti rajamise vajadust põhjustava taristuobjekti rajamiseks.

Ökodukti suudmete piirkonnas tuleb säilitada puistu sidusus ökodukti rajatise ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Ökoduktide toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ökodukti suudmete piirkonnas maaomanikel metsa majandades arvestada, et ökodukti suudmeala piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsualana. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab puistu sidususe ja toetab loomade ökoduktile jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav koostööd alustada ökodukti omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ökoduktile. Metsateatis ökodukti suudmealadel tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga.

Maavarade kaevandamist tuleb ökoduktide suudmealadel vältida. Kehtna valla puhul puudub kattuvus maardlate ja kavandatavate ökoduktide suudmealade osas, seega ei ole oodata, et piirang halvendaks maavarale juurdepääsu.

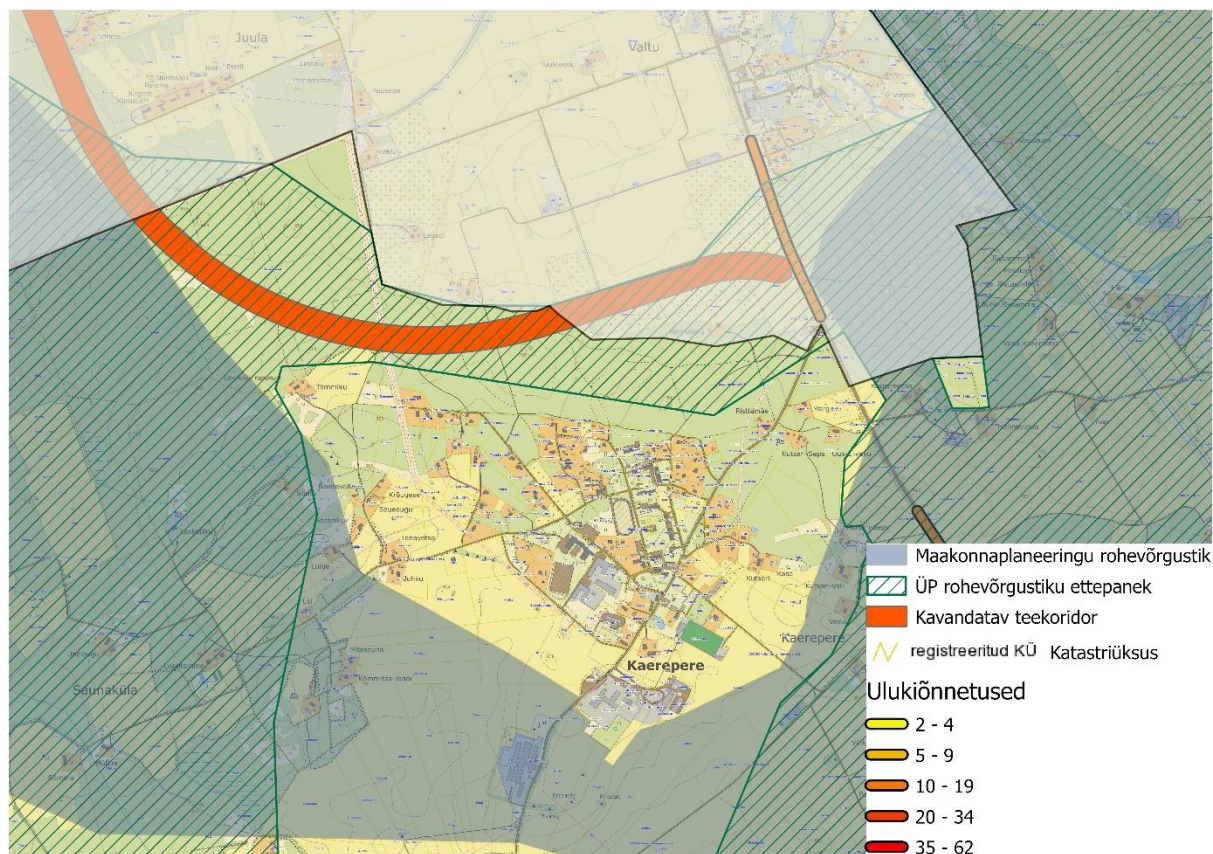
Rapla ümbersõit

Kehtna valla üldplaneering kajastab objektina maakonnaplaneeringu kohast Rapla ümbersõidu põhimõttelist trassi. Ümbersõidu rajamise aeg pole käesoleva KSH koostamisel teada. Samuti puudub tee eskiisprojekt ning trass on määratud põhimõttelise asukohana.

Maakonnaplaneeringu kohaselt ei jää ümbersõidu trassikoridor rohevõrgustiku alale. Arvestades reaalselt maastikku ja ulukiõnnetuste statistikat, siis on Kaereperest põhjas paiknevad metsamassiivid ulukite poolt aktiivselt kasutatavad ning omavad rohekoridorina tunduvalt suuremat potentsiaali kui maakonnaplaneeringus Kaereperest lõunasse määratud rohekoridor. Seega oleks asjakohane määrata rohekoridor Kaereperest põhja suunas.

Tee rajamisel antud asukohta on oodata selle rajamisega kaasnevat ebasoodsat mõju metsaalale ning rohekoridori ulukite liikumiskoridorina toimimise halvenemist. Asjaoluga tuleb arvestada tee projekteerimisel ning kavandada sobilikud leevendavad meetmed. **Võimaluselt tuleks tee kavandada maakonnaplaneeringuga määratud koridorist põhja suunas vähendamaks kattuvust metsaaladega.**

Joonis 6. Perspektiivse Rapla ümbersõidu paiknemine rohevõrgustiku suhtes.

4.1.5 Mõju põhjaveele

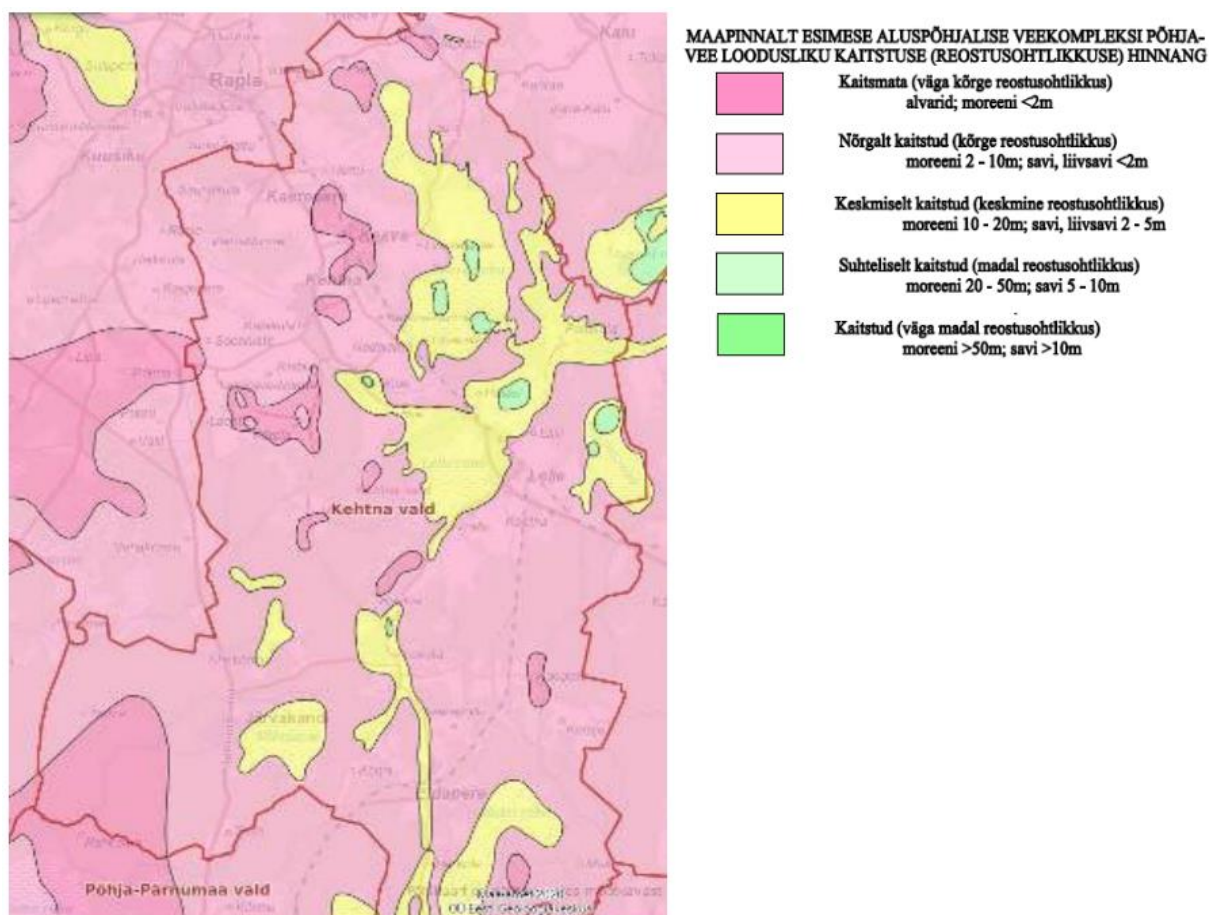
4.1.5.1 Mõju põhjavee kvaliteedile

Hüdrogeoloogilistest tingimustest ning pinnakatte paksusest ja koostisest tulenevalt kuulub Kehtna vald peamiselt nõrgalt kaitstud põhjaveega alade hulka (Joonis 7). Valla edelaosas, aga ka Kehtna ja Keava aleviku ümbruses on põhjavesi enamasti kaitsmata. Mõningates kohtades (nt Lelle aleviku ümbruses, Eidapere alevikus ja Lokuta külas) on põhjavesi ka keskmiselt kaitstud.

Kaitsmata (väga kõrge reostusohhtlikkus) põhjaveega alad on eelkõige alvarid, kus moreenist pinnakatte paksus on alla 2 m. Nõrgalt kaitstud (kõrge reostusohhtlikkus) põhjaveega aladel on valdavalt moreenist pinnakatte paksus 2–10 m ning savi või liivsavi paksus alla 2 m.

Keskmiselt kaitstud (keskmine reostusohhtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus 10–20 meetrit ning savi ja liivsavi paksus 2–5 meetrit. Suhteliselt kaitstud (madal reostusohhtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus 20–50 meetrit ning savi ja liivsavi paksus 5–10 meetrit. Kaitstud (väga madal reostusohhtlikkus) põhjaveega aladel on moreenist pinnakatte paksus üle 50 meetrit ning savi ja liivsavi paksus üle 10 meetri.

Joonis 7. Kehtna valla põhjavee kaitstuse kaart (Maa-ameti geoportaal, www.maaamet.ee).

Tabel 8. Kehtna valla ühisveevarustuses kasutatavate põhjaveekogumite seisund. (Andmed: Eesti põhjaveekogumite seisund perioodil 2014–2019. Eesti Geoloogiateenistus, 2020).

Põhjaveekogum	Põhjavee- kogumi number	Keemiline koondhinnang 2020	Koguseline koondhinnang 2020	Põhjavee koondseisund 2020	Mittehea seisundi põhjus
Siluri- Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum	11	Halb	Hea	Halb	Vajab selgitamist
Siluri- Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogum	10	Hea	Hea	Hea	-
Ordoviitsiumi- Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas	4	Hea (O)	Hea	Hea (O)	Vajab selgitamist (kõrgemad Cl ⁻ sisaldused)

Kehtna valla ühisveevarustuses kasutatavate põhjaveekogumite seisund on valdavalt hea. Halba koondseisundisse on määratud Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum.

Põhjavee seisundi seisukohalt on eeskätt tähtsad erinevad hajukoormusallikad nagu põllumajandustegevus, kanaliseerimata alad, karjääridest põhjavette minev reostus ning

võimalikud punktkoormusallikad, milleks on võimalikud lekked tööstusaladelt, lekked jäätmete ladustamisega seotud aladelt ja reoveepuhastite väljalasud.

Üldplaneeringu tasandil ei ole võimalik olulisel määral reguleerida põllumajanduslikku hajureostust. Reostuskoormuse vähendamiseks tuleks eelistada mahepõllumajanduslikku tootmist ning järgida tuleb põhjavee kaitseks veeseaduses ja selle alamaktides kehtestatud nõudeid võimaliku põllumajandusreostuse vältimiseks.

Põhjavee reostuskoormuse vähendamiseks vajalikud tegevused põllumajanduse valdkonnas vastavalt meetmekavale ei ole valdavalt üldplaneeringu kontekstis ellu viidavad³⁴.

Üldplaneeringus osaliselt reguleeritavaks on reoveekogumisalade temaatika. Reoveekogumisala on piirkond, kus elanikkond ja/või majanduslik tegevus on piisav asula reovee kogumiseks ja reoveepuhastisse juhtimiseks või keskkonda heitmiseks. Reoveekogumisalad kinnitab keskkonnaminister käskkirjaga. Reoveekogumisala määramiseks või muutmiseks tuleb esitada taotlus. Kehtna vallas on 7 reoveekogumisala.

Tabel 9. Reoveekogumisalad Kehtna vallas. EELIS 30.04.2021.

Nimi	KKR kood	Tüüp	Koormus (ie)	Pindala (ha)
Kaarepere	RKA0700375	Alla 2000 ie	581	34,2
Lokuta	RKA0700377	Alla 2000 ie	118	4,8
Eidapere	RKA0700379	Alla 2000 ie	452	40,4
Kehtna	RKA0700373	Alla 2000 ie	1581	65,5
Järvakandi	RKA0700382	Üle 2000 ie	3739	99,4
Lelle	RKA0700378	Alla 2000 ie	439	41,8
Keava	RKA0710610	Alla 2000 ie	406	40

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamine toimub kehtiva arengukava järgi³⁵. Valla kehtiva ÜVK arengukava järgi on ÜVK parendamine ette nähtud kõikides asulates, kus süsteemid on juba rajatud. Inglise külas on kavas kanalisatsioonisüsteemid rajada.

ÜP-ga määratakse perspektiivse ühiskanalisatsiooni alad asulates, kus kavandatakse olemasoleva maakasutuse laiendamist, samuti Inglise külas. Tegu on perspektiivsete reoveekogumisaladega. Asustuse laiendamisel reoveekogumisalade laiendamisel ja ühiskanalisatsiooni väljaarendamisel on põhjavee seisundile positiivne mõju.

Piirkondades, mis paiknevad reoveekogumisaladel, mille koormus on suurem alla 2000 ie ja kus puudub ühiskanalisatsioonisüsteem, võib rajada omapuhasti või kasutada lekkekindlaid kogumismahuteid (veeseadus § 124 lg-d 2 ja 3). Reoveekogumisaladel, mille koormus on suurem kui 2000 ie, on omapuhastite kasutamine keelatud (VeeS § 124 lg 4). Kogumiskaevude tühjendamist teostatakse äravedamisteenust pakkuva paakautoga. Kaevude tühjendamist tellivad kohalikud elanikud ise.

Väljaspool ühiskanalisatsiooni piirkondi uute elamumaade olmereovee kohtkäitluslahenduste planeerimisel tuleb arvestada veekaitse nõuetega. Heitvee pinnasesse immutamisel tuleb rangelt arvestada piirkonna joogiveehaarete paiknemisega. Reovesi tuleb enne immutamist nõuetekohaselt puhastada, lähtuvalt põhjavee kaitstuse astmest (KKM määrus nr 61 § 8).

³⁴ Infracate eesti AS ja Hartal Projekt AS. 2015. Põhjaveekogumite ohustatust ja halba seisundit põhjustavate koormuste vähendamise meetmeprogramm ja selle tegevused.

³⁵ Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2016–2027, Järvakandi alevi ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kava 2010–2025

Soojuspuuraukude ja horisontaalsete maasoojussüsteemide rajamine on lubatud kui kaitsmata põhjaveega aladel kavandatud süsteem on kinnine (st põhjavesi juhitakse samasse veekihti).

Kehtna valla ÜP toob välja, et ÜVK arendamine vallas toimub kehtivate arengukavade järgi. Kehtna vallal on olemas ajakohane ÜVK arengukava: Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032³⁸.

ÜVK arendamise kavas on välja toodud planeeritavad veemajanduse arendustegevused Kehtna valla ÜVK-ga varustatud asulates aastatel 2021–2023, lähtudes **lühiajalisest perspektiivist (2021–2024)** ja **pikaajalisest perspektiivist (2025–2032)**.

ÜVK arendamise kava näeb **lühiajalises perspektiivis** ette järgmist:

- Järvakandi alevi veetöötlusjaamade automaatika uuendamine ning Ülase tn pumplas veetöötlusseadmete filtermaterjali vahetus;
- Järvakandi alevi roveepuhasti osaline rekonstrueerimine ning Mai tn roveepumpla rekonstrueerimine;
- Veetorustike rajamine Kehtna alevikus veevõrgu ringistamiseks;
- Veetorustiku rekonstrueerimine Keava alevikus Sauna tn piirkonnas;
- Keava aleviku roveepuhasti likvideerimine ning survetorustiku rajamine rovee suunamiseks Kehtna alevikku;
- Tuule tn suurkaev-pumpla likvideerimine Eidapere alevikus;
- ÜVK torustiku rajamine Eidapere alevikus Männi, Jaama, Metsa tn ning Tallinna mnt piirkonnas;
- ÜVK torustike rekonstrueerimine ja rajamine Lelle aleviku keskuses;
- Lokuta küla roveepuhasti rekonstrueerimine.

ÜVK arendamise kava näeb **pikaajalises perspektiivis** ette järgmist:

- **ÜVK torustike laiendamine Eidapere alevikus Koidu tn piirkonnas;**
- **ÜVK torustike rajamine Lelle aleviku roveekogumisalal;**
- Lelle aleviku roveepuhasti rekonstrueerimine;
- **ÜVK torustike rekonstrueerimine ja laiendamine Lokuta roveekogumisalal;**
- **ÜVK torustike rekonstrueerimine ja laiendamine Ingliste külas ning roveepuhasti rajamine;**
- Tuletõrje veevõtumahutite rajamine Kaarepere, Keava, Eidapere ja Lelle alevikus.

Kehtivad roveekogumisalad ja perspektiivsed ühiskanalisatsiooni alad on kantud ÜP maakasutuskardile, sh on perspektiivsete alade määramisel arvestatud ÜVK tegevusi.

Kehtna valla ÜP-ga on seatud ka põhimõtted sademevee käitlemiseks. Ühiskondliku hoone maa-alal tuleb kasutada sademevee pinnasesse immutamise lahendusi (nt parklates vett läbilaskvad pinnad jt sademeveelahendused). Uutel ja rekonstrueeritavatel äri- ja tootmisaladel tuleb võtta kasutusele tehnilisi lahendusi sademevee pinnasesse immutamiseks, samuti tagada sademevee nõuetekohane kvaliteet (õli-, bensiini- ja liivapüüdurid, sademevee vahemahutid, annusmahutid). Sademevee juhtimine riigitee kraavidesse on lubatud ainult põhjendatud juhtudel koostöös Transpordiametiga. Üldjuhul arendusalade sademevett riigimaantee kraavidesse ei juhitata. Parklates kasutada erinevaid sademeveelahendusi sademevee maksimaalseks kohapealseks immutamiseks: sademevee puhastamine, puhverriba³⁶ ja/või vett läbi laskvate materjalide kasutamine³⁷ vastavalt sademevee kvaliteedile ja ala iseloomule. Eelistatud on lahendused, mis samaaegselt tagavad parklate liigendamise (inimmõõtmelisuse) ja toimivad sademeveelahendustena.

³⁶ Loodusliku taimkattega kaldpind kõvakattega pinna kõrval, kuhu vertikaalplaneerimise tulemusena suunatakse sademevesi.

³⁷ Killustik, tugevdatud muru, poorne asfalt, vett läbi laskvad tänavakivid.

ÜP järgi seatakse sademeveelahenduste arendamiseks tingimused: Vallas tuleb soodustada sademevee pinnasesse immutamist, valides ala suuruse ja otstarbe järgi sobivad lahendused. Looduspõhiste immutavate lahenduste (nt imbaiad, roheribad jms) puhul tuleb sageli arvestada suurema ruumivajadusega. Vältida üldjuhul laiaulatuslike asfalteeritud alade rajamist. Asfalteeritud alad liigendada roheribade ja vihmapeenardega, väiksemate parklate puhul kasutada vett läbilaskvaid katendeid. Sademevee juhtimisel veekogudesse tagada veekvaliteedi vastavus õigusaktidega seatud kvaliteedinõuetele.

KSH teeb ettepaneku lisada parklate sademevee käitlust puudutava tingimusena, et tootmisaladel üle 10 parkimiskohaga ja elamu- ning ärialadel üle 20 parkimiskohaga kõvakattega parklas tekkiva sademevee juhtimisel eesvoolu on sademevee õli- ja liivapüüduris puhastamine kohustuslik.

Üldplaneeringus kavandatava maakasutusega kaasnevana ei ole oodata negatiivse mõju avaldamist põhjavee seisundile juhul kui järgitakse üldplaneeringuga sätestatavaid tingimusi ning õigusaktidega kehtivaid veemajanduse regulatsioone.

4.1.5.2 Mõju põhjavee kvantiteedile

Kehtna valla ühisveevarustuses kasutatavate puurkaevude kaudu ammutatakse vett kolmest põhjaveekogumist: Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum, Siluri-Ordoviitsiumi Harju põhjaveekogum ja Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas³⁸. Ülevaate Eesti Geoloogiateenistuse poolt 2020. a hinnatud seisundi kohta on toodud Tabel 8-s.

Siluri–Ordoviitsiumi põhjaveekogumi põhjaveele on iseloomulik kõrge rauasisaldus, mis omakorda halvendab joogivee organoleptilisi omadusi. Kehtna vallas töödeldakse kõikide ühisveevarustussüsteemide puurkaevude vett rauaeraldusfiltrite abil.

Kehtna vallas on tarbijad ÜVK-ga varustatud Järvakandi alevis, Kehtna, Kaerepere, Keava, Eidapere ja Lelle alevikkudes ning Lokuta, Hertu ja Ingliste külades.

Kehtna valla territooriumil on põhjaveevarud kinnitatud ainult Järvakandi põhjaveemaardlas. Põhjaveevaru on kinnitatud keskkonnaministri 27.12.2021 käskkirjaga nr 1-2/21/525 „Järvakandi alevi põhjaveevaruga ala põhjaveevaru kehtestamine“. Järvakandi Silur-Ordoviitsiumi põhjaveevarud on kinnitatud kuni 31.12.2046. Põhjaveet tohib kinnitatud põhjaveevaru alusel võtta Silur-Ordoviitsiumi veekompleksi veekihist 1300 m³ ööpäevas (tootmisvesi 1000 m³/ööpäevas ja joogivesi 300 m³/ööpäevas).

Peamine Järvakandi põhjaveemaardla veekasutaja on O-I Estonia AS klaasitööstus, kelle tellimusel on ka piirkonna põhjaveevaru uuring koostatud. Klaasitööstuse veetarve võib ületada 500 m³ ööpäevas. Kinnitatud põhjaveevaru suurus võib hakata mõjutama ka Järvakandi kui ettevõtlusala arengupotentsiaali. Suure veetarbega ettevõtte lisandumisel piirkonda võib osutada vajalikuks põhjaveevaru ümber hinnata.

Ülejäänud valla piirkondades on põhjavee tarbimine mõõdukas ja põhjavee varu piisav. Alljärgnevalt on esitatud andmed 01.01.2019. a Kehtna vallas veetootmise ja -tarbimise osas.

Tabel 10. Kehtna valla veetootmise ja tarbimise kogused seisuga 2019. a (Allikas: Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032).

Asula	Tarbijate arv/liitunute osakaal, %	Vee toodang, m ³ /a	Võrku suunatav vesi, m ³ /a	Oma-tarve, m ³ /a	Elanike tarbimine, m ³ /a	Asutuste ja ettevõtete	Veetarve kokku, m ³ /a
-------	------------------------------------	--------------------------------	--	------------------------------	--------------------------------------	------------------------	-----------------------------------

³⁸ Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava aastateks 2020-2032 - [Kehtna valla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni arendamise kava 2020- 2032 kinnitamine – Riigi Teataja](#)

						tarbimine, m ³ /a	
Järvakandi alev	1156/96%	36548	33853	2695	27916	5374	33290
Kehtna alevik	1108/100%	50587	37011	13576	30407	6604	37011
Kaerepere alevik	433/95%	16758	15730	1028	9695	5999	15694
Keava alevik	177/68%	4314	4043	271	3976	67	4043
Eidapere alevik	70/30%	4231	3523	708	2413	1110	3523
Lelle alevik	81/26%	2165	1996	169	1996	0	1996
Lokuta küla	94/82%	2886	2282	584	1412	870	2282
Hertu küla	31/44%	847	707	140	707	0	707
Ingliste küla	33/18%	1167	987	180	844	143	987
Kokku	3183/80,8%	119 483	100 132	19 351	79 366	20 167	99 533

Arvestades piirkonna põhjavee tarbimist ja põhjaveemaardlate koguselise seisundi hinnangut, siis ei ole oodata põhjavee koguselisi probleeme. Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist. Juhul kui piirkonda lisandub väga suure (üle 500 m³/ööp) põhjaveetarbega ettevõtteid, tuleb neil läbi viia põhjaveevarude hindamine. Järvakandi põhjaveemaardla piirkonda suure veetarbega ettevõtte lisandumine eeldab põhjaveevaru ümberhindamist kuna piirkonna põhjaveevaru kinnitatakse lähtuvalt tegutsevate käitiste veetarbest.

4.1.6 Mõju voolu- ja seisuveekogudele ning nende kalda kaitsevöönditele

Kehtna valla territooriumile jäävad Keila, Rõue, Massu, Nurtu, Sauga, Vigala, Velise, Kõnnu ja Väandra jõed ning jõgedesse suubuvad ojad. Järvi on valla piirides suhteliselt vähe ja tegu on valdavalt rabajärvedega. Kehtna valla looduslikud järved on järgmised: Eidapere, Imsi, Keava raba laugas, Kõrtsilaugas, Lalli raba laugas, Lelle raba laukad, Nõlvassoo järved, Suurlaugas (Lalli Suurlaugas) ja Vanamatsi laugas.

Kehtna vald jääb täielikult Lääne-Eesti vesikonda, valdavas osas Matsalu ja Harju alamvesikonda ning piirkonna kaguosa jääb osaliselt ka Pärnu alamvesikonda. Veekogude seisund Kehtna piirkonnas on seisundi-hinnangutelt valdavalt hea, kuid esineb mitmeid kesises seisundis veekogusid³⁹ (Joonis 8).

Vigala ja Keila jõe kesine seisund on tingitud osaliselt veekogudel paiknevatest paisudest. Kehtna vallas paiknevate paisude andmed Keskkonnaregistri 21.03.2020 väljavõttena on esitatud Tabel 11-s.

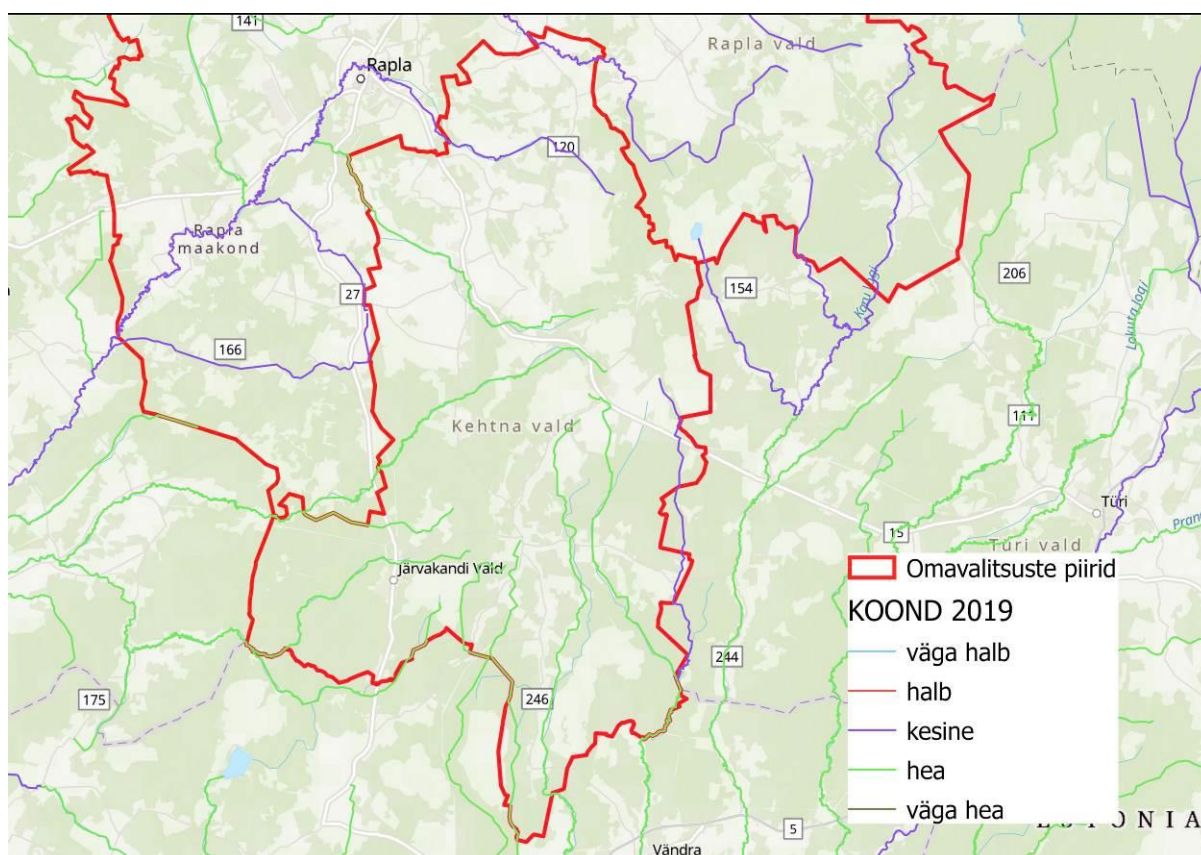
Tabel 11. Paisud Kehtna vallas. Allikas: EELIS, 30.04.2021.

Nimi	Kood	EELIS info	Vooluveekogu	Kohanimi
Ingliste	PAIS012050	Paisu ületatavus kaladele – Ületamatu	Keila jõgi VEE1096100	Ingliste küla

³⁹ <https://veeveeb.envir.ee/>

		Pais põhjustab veekogumile koormuse		
Alemäe	PAIS026740			Saarepõllu küla
Aleti	PAIS013550		Uru oja VEE1149100	Kenni küla
Sõmera	PAIS021590	Paisu ületatavus kaladele – Ületamatu		Saunaküla küla
Vastja	PAIS024610	Paisu ületatavus kaladele – Ületamatu Pais põhjustab veekogumile koormuse	Velise jõgi VEE1112700	Vastja küla
Räägu	PAIS017620	Paisu ületatavus kaladele – Ületamatu	Rõue jõgi VEE1110600	Nadalama küla
Estonia	PAIS021580	Paisu ületatavus kaladele – Ületamatu		Saunaküla küla
Rõue	PAIS020990	Pais likvideeritud	Rõue jõgi VEE1110600	Rõue küla
Lelle	PAIS019800	Pais likvideeritud		Põllu küla
Ingliste veski	PAIS012060	Pais likvideeritud	Keila jõgi VEE1096100	Ingliste küla
Säärekannu	PAIS010600	Pais likvideeritud	Nurtu jõgi VEE1113100	Ahekõnnu küla

Joonis 8. Vooluveekogude seisund Kehtna vallas.

Lääne-Eesti vesikonna veekogude seisundi parandamiseks vajalikud meetmed on määratud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021⁴⁰. Meetmed on kavandatud nii punktkoormuse kui hajukoormuse vähendamiseks. Sealjuures punktkoormuse vähendamise meetmed on rakendatavad pigem projekti tasandil (keskkonnalubade tingimuste ja järelevalvega seotud meetmed). Hajukoormuse vähendamise meetmed seostuvad üldplaneeringutega suuremal määral. Hajukoormuse vähendamiseks nähakse ette näiteks järgnevaid meetmeid (esitatud need, mille rakendamisel on seosed üldplaneeringuga):

- ühiskanaliseerimise välja ehitamine ja rekonstrueerimine;
- oluliste taristuobjektidele sademevee nõuetekohase kogumise ja puhastamise lahendamise (settetiigid, liiva- ja õlipüüdurid vm).

Üldplaneering arvestab veemajanduskava meetmeid. Üldplaneering näeb ette tingimused sademeveelahenduste arendamiseks ning perspektiivsed ühiskanaliseerimise alad. **KSH teeb ettepaneku lisada parklate sademevee käitlust puudutavana tingimusena, et tootmisaladel üle 10 parkimiskohaga ja elamu- ning ärialadel üle 20 parkimiskohaga kõvakattega parklas tekkiva sademevee juhtimisel eesvoolu on sademevee õli- ja liivapüüduris puhastamine kohustuslik.**

4.1.6.1 Mõju maaparandussüsteemidele

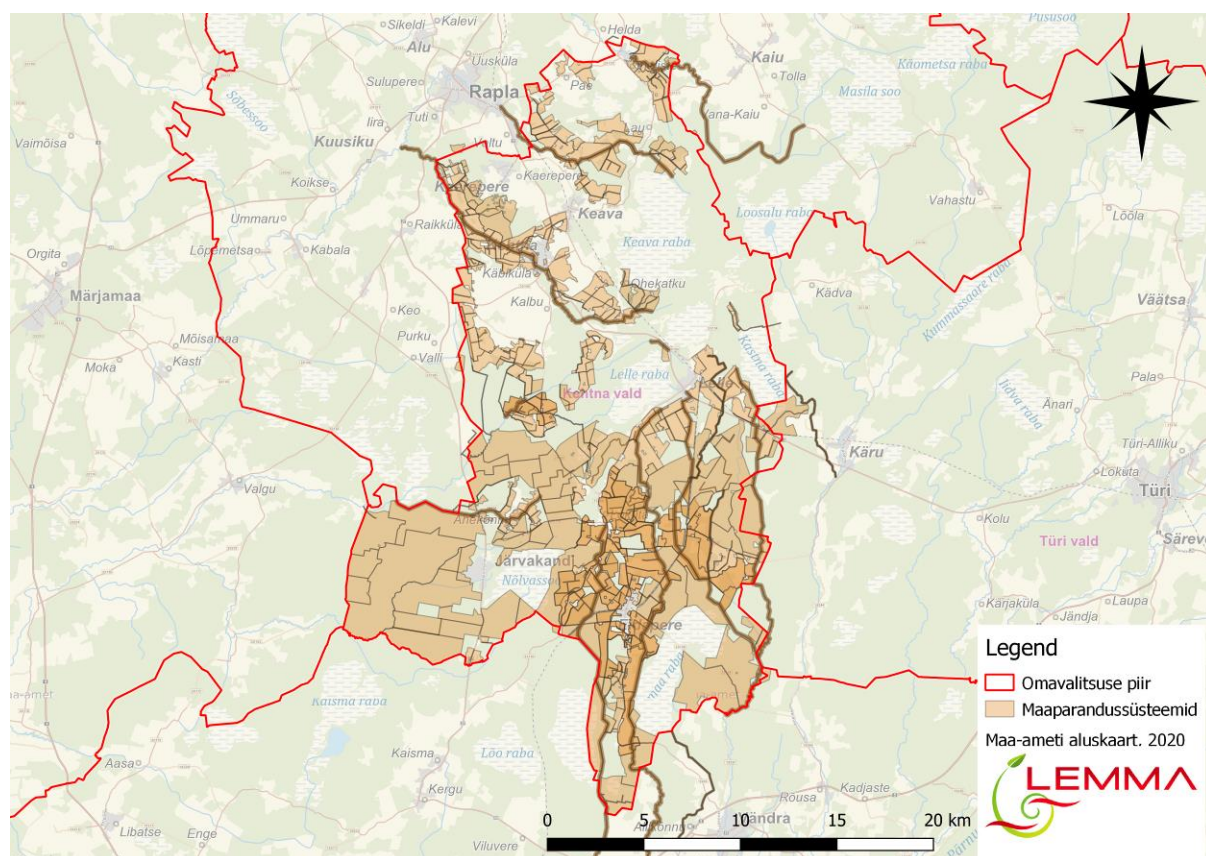
Kehtna valla põllumajanduslikud maad on kaetud ulatusliku maaparandussüsteemide võrguga.

Vastavalt Maaparandussüsteemide registrile (MSR)⁴¹ asub Kehtna vallas 163 maaparandussüsteemi reguleerivat võrku. Eeskätt valla lõunaosa on kaetud väga ulatuslike maaparandusaladega ehk tegu on suuresti liigniiskete aladega.

---

⁴⁰ [Lääne-Eesti vesikonna VMK \(envir.ee\)](http://laane-estiviir.ee)

⁴¹ Maaparandussüsteemide register – [PMAIS Avalik Vaade \(agri.ee\)](http://pmais.agri.ee)

Joonis 9. Maaparandusalade paiknemine Kehtna vallas.

Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule ja looduskaitseadusest tulenevate veekaitsevöönditega.

Maaparandussüsteemid ja nende eesvoolud tuleb säilitada ja hoida korras ja avatud. Planeeritavad tegevused maaparandussüsteemi maa-alal või maaparandussüsteemi eesvooludel tuleb kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga (maaparandussüsteemi lisavee juhtimisel või maaparandussüsteemile ehitustegevuse planeerimisel). Olemasolevaid maaparandussüsteeme tuleb hooldada.

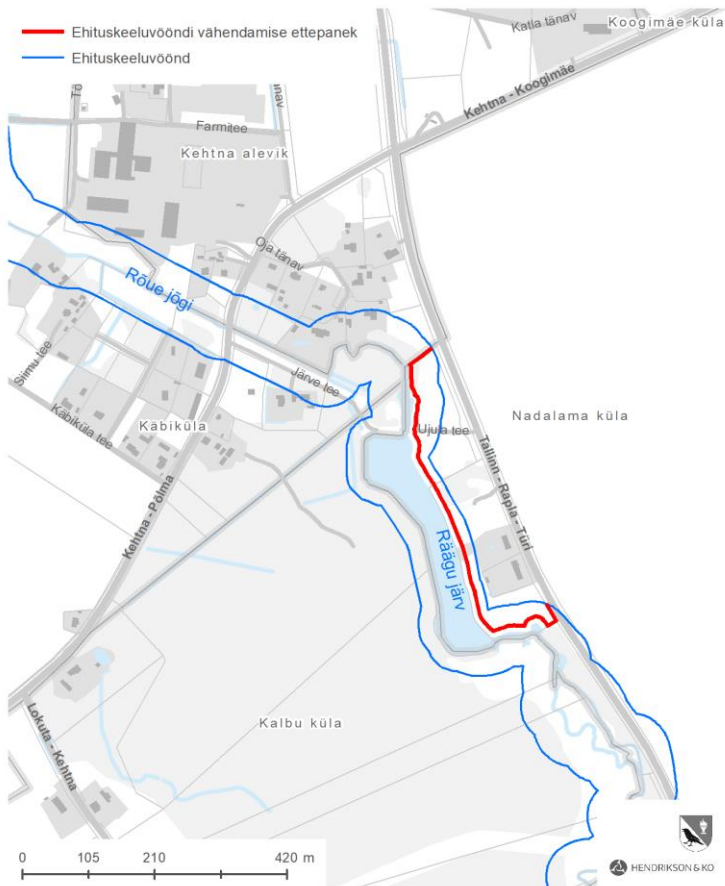
Maaparandussüsteemiga ala kasutuselevõtt elamu-, äri- või tootmisalana nõuab maaparandussüsteemi toimimisega arvestamist. Ebakorreksete lahenduste puhul võib tegevusega kaasneda üleujutusohht ning sellega seotult kahju varale. **Maaparandussüsteemidega alade arendamisel on vajalik Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastus ning kohalik omavalitus peaks lahenduse toimimise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või eksperthinnangut.**

4.1.6.2 Ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekud ja nende mõju

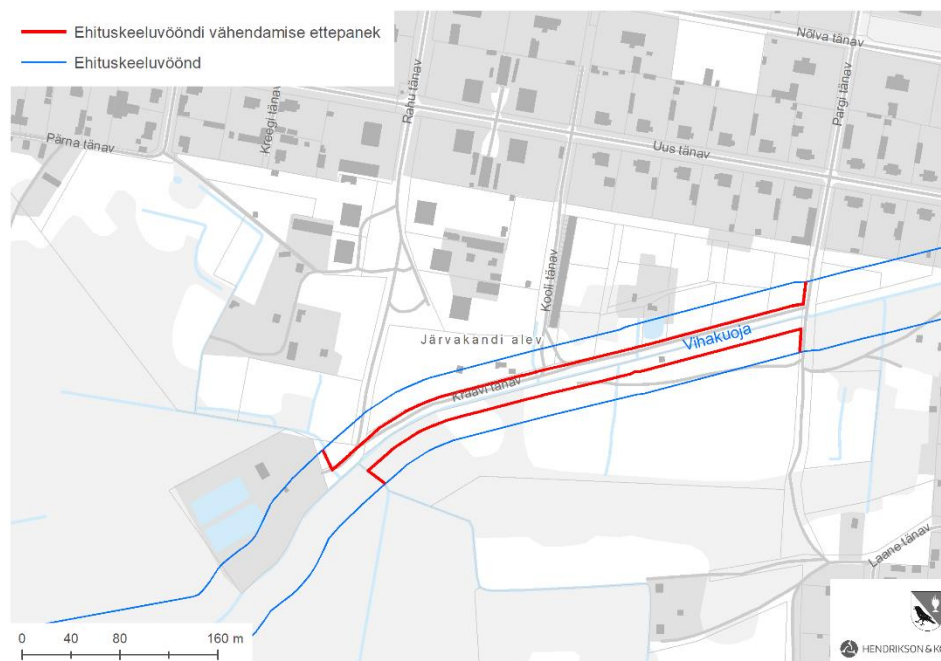
Looduskaitseaduse § 38 lg 1 p 4 kohaselt on allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel ja ojal ehituskeeluvööndi laius 25 meetrit. Tulenevalt looduskaitseaduse § 38 lg 2 ulatub rannal või järve või jõe kaldal metsamaal metsaseaduse § 3 lg 2 tähenduses ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini.

Planeeringuga tehakse ettepanek vähendada ehituskeeluvööndit järgmistel aladel 10 meetrini:

- Räägu-Rummu ja Räägu puhkeala (29202:004:1153, 29201:001:0232) kinnistutel puhkekompleksi rajamiseks (Joonis 10).
- Järvakandis Vihaku oja ääres elamute kavandamiseks Järvakandi alevikus, kus üldplaneeringu põhimõtete järgselt on otstarbekas olemasolevat asulat mõõdukalt laiendada ja anda täiendava elamuehituse võimalused (Joonis 11).

Joonis 10. Räägu-Rummu ja Räägu puhkeala kinnistutel EKV vähendamise ettepanek.

Joonis 11. Järvakandis Vihaku oja äärne EKV vähendamise ettepanek.

Vastavalt looduskaitseseaduse § 40 võib ranna ja kalda ehituskeeluvööndit suurendada või vähendada, **arvestades ranna või kalda kaitse eesmärgid ning lähtudes taimestikust, reljeefist, kõlvikute ja kinnisasjade piiridest, olemasolevast teede- ja tehnovõrgust ning väljakujunenud asustusest.** Ehituskeeluvööndit võib vähendada Keskkonnaameti nõusolekul. Ehituskeeluvööndi vähendamiseks esitab kohalik omavalitsus Keskkonnaametile taotluse ja planeerimisseaduse kohaselt vastuvõetud üldplaneeringu, kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava vastuvõetud detailplaneeringu ning vastuvõetud detailplaneeringu kui kehtestatud üldplaneering puudub. Keskkonnaamet hindab ehituskeeluvööndi vähendamise vastavust ranna või kalda kaitse eesmärgile ja looduskaitseseaduse § 40 lg-s 1 sätestatule. Ehituskeeluvööndi laiuse vähenemine jõustub kehtestatud üldplaneeringu või detailplaneeringu jõustumisel.

Vastavalt Rapla maakonnaplaneering 2030+ teostatud KSH-le peab üldplaneeringute koostamisel silmas pidama, et ehituskeeluvööndi vähendamine on erand, mille ettepanek peab olema väga tugevalt põhjendatud ning mille mõju n-ö tagasi pöörata on enamasti keeruline või võimatu. Üks erand toob sageli kaasa järgmise, tekitades kumuleeruva mõju. Eriti oluline on vältida ehitustegevust jõeluhtadel. Selle tagamiseks sätestab maakonnaplaneering, et maalises piirkonnas tuleb vältida ehitustegevust liigniisketel aladel ja üleujutusosaladel.

Looduslike või looduslähedaste kallaste säilitamine võimaldab kaitsta vee-elustikku, säilitada/parandada veekogude hüdro-morfoloogilist seisundit, vähendada kaldaerosiooni ning takistada reostuse jõudmist veekogusse.

Kalda kaitse eesmärk on kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine. Kavandatava tegevusega plaanitakse ehituskeeluvööndi vähendamist senisest 25 meetrist 10 meetrini (ehituskeeluvööndit vähendatakse 15 meetri võrra). Soovitud ehituskeeluvööndite vähendamise aladel ei ole inventeeritud kaitstavaid loodusväärtuseid.

Käesoleval hetkel on Räägu puhkeala puhul tegu osaliselt puhkealana kasutatavate aladena, kus on olemas juba kohaliku kasutusega ujumiskoht ja seda teenindav parkla. ÜP järgi planeeritakse ala põhja osasse puhke- ja virgustuse maa-ala ning ehituskeeluvööndi vähendamine on vajalik puhke- ja virgustusega seotud ehitiste rajamiseks.

Räägu järv on inimtekkeline paisjärv. Järve kallastel ei ole inventeeritud kaitsealuste taimeliikide kasvukohti ega väärtuslikke looduskooslusi (nt vääriselupaigad, loodusdirektiivi elupaigad või poollooduslikud kooslused). Järve kallas on EKV vähendusteppepaneku ala osas juba praegu inimtegevusest mõjutatud. Seega ei ole oodata antud ehituskeeluvööndi vähendamisega olulist mõju looduskooslustele.

Järvel esineb veelendlase (II kaitsekategooria nahkhiireliik) toitumisala. Järve kaldaala puhkemajanduslik arendamine otseselt ei mõjuta veelendlase elupaika. Liigile on oluline avatud veeala (järve) olemasolu.

Räägu järve puhul tuleb arvestada, et tegu on paisjärvega. Veekogu paisutamine on tegevus, millega tõstetakse vooluveekogusse ehitatud ehitise (edaspidi pais) vooluveekogu looduslikku veetaset rohkem kui 0.3 meetrit. Räägu paisu paisutamiskõrgus on EELIS andmetel 0.95 m. Paisutamine on veeseaduse kohaselt vee erikasutus ja nõuab keskkonnaluba. Veekogu kalda puhkemajandusliku kasutuse arendamine eeldaks ka paisutamisele keskkonnanõu taotlemist ning selle käigus kalapääsu vajaduse hindamist. Ilma paisutamise jätkamiseta puuduks alal oluline puhkeväärtus.

EELIS andmetel on Räägu pais kaladele läbimatu. Sellest tulenevalt võib eeldada, et paisutusel on mõju Rõue jõe seisundile. Samas on Rõue jõe seisund hinnatud heaks⁴². Räägu paisule kalapääsu rajamine või paisutuse likvideerimine mõjutaks paisjärve kaldal paiknevat puhke- ja virgestusala kasutamist. Paisutuse likvideerimisel ala väärtus puhke- ja virgestusala suuresti kaoks ning ka ehituskeeluvööndi vähendamine ei oleks vajalik. Senised teadaolevad Rõue jõe ja Räägu paisu käsitlevad tööd hindavad, et tegu on liigivaene eurütoopsete liikide piirkonnaga, kus siirdekalasid ei esine. Sellest tulenevalt oleks läbipääsu mõju veekogu kalastikule väheoluline. Leitud on, et rändetingimuste parandamine pigem pole vajalik⁴³. Sellest lähtuvalt võib eeldada, et vajadus paisutuse likvideerimiseks puudub ning ala puhkeotstarbeline kasutus jätkub.

Vihaku oja säng on EKV vähendamise ettepaneku alal sirgjooneline, mis annab aluse hinnata, et tegu on inimtegevuse tagajärjel kujundatud veekogu sängiga. Oja külgneb põhja suunas ehituskeeluvööndisse jääva Kraavi tänava teega (tee nr 2600068). EHV vähendamine ei ole kavandatud oja lähemale kui olemasolev tee. ÜP-ga planeeritakse alale väikeelamute maa-ala. Oja kallastel ei ole kõnealuse kaldaala osas inventeeritud kaitsealuste taimeliikide kasvukohti ega väärtuslikke looduskooslusi (nt vääriselupaigad, loodusdirektiivi elupaigad või poollooduslikud kooslused). Oja kallas on EKV vähendusteppepaneku ala osas juba praegu inimtegevusest mõjutatud (kaldaalal paiknevad aiamaad). Looduslikud taimekooslused suuresti puuduvad. Seega ei ole oodata antud ehituskeeluvööndi vähendamisega olulist mõju looduskooslustele.

Ranna kaitse eesmärk on inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine. Räägu puhkeala EKV vähendamisel eeldatavasti inimtegevusest lähtuv kahjulik mõju sõltub konkreetselt alale kavandatavatest ehitistest. Siiski on puhkeotstarbeliste ehitiste kavandamisel korrektsel projekteerimisel võimalik kahjulikku mõju (reostusriski) vältida.

Vihaku oja EKV vähendamise ettepaneku ala puhul avaldub võimalik inimõju väikeelamute arvu suurenemises (elamute ehitamine) ja õuealade intensiivsemas kasutamises (muruala kujundamine, kattega juurdepääsuteed, parklad jms). Mullastikukaardi alusel ei ole tegu liigniiske alaga, kus esineks ojust tulenev üleujutusohu. Ala on juba praegu kasutusel aiamaadena ning

---

⁴² LÄÄNE EESTI VESIKONNA VEEMAJANDUSKAVA 2022-2027. EELNÕU VERSIOON 12.2021

⁴³ Eesti Veeprojekt OÜ. 2013. TÕKESTUSRAJATISTE INVENTARISEERIMINE VOOLUVEEKOGUDEL KALADE RÄNDETINGIMUSTE PARANDAMISEKS. Hange II. Koondaruanne (21.10.2013)

vahtelt oja kaldal paikneb kruusakattega tee. Seega ei ole oodata antud alal EKV vähendamisel inimtegevusest põhjustatud negatiivse mõju suurenemist.

Ranna kaitse eesmärk on ranna eripära arvestava asutuse suunamine. Looduskaitseaduse § 40 lg 1 kohaselt tuleb ehituskeeluvööndi vähendamisel lähtuda reljeefist ja väljakujunenud asustusest.

Nii Räägu puhkeala kui ka Järvakandi alevis asuva Vihaku oja ääres käsitletavate kinnistute reljeef on üldjoontes tasane. Räägu puhkealal ulatuvad maapinna absoluutkõrgused vahemikku 58–59 m. Räägu-Rummu kinnistu keskosas on moodustatud pinnasevallid, mille abs kõrgus ulatub kuni 60,5 meetrini.

Vihaku oja ääres kavandatava tegevuse piirkonnas ulatuvad maapinna absoluutkõrgused 51–53 meetrini. Ehituskeeluvööndi vähendamine kavandatavatel aladel lähtuvalt reljeefist ei oma ebasoodsat mõju ning ei too kaasa olulist reljeefi muutmise vajadust.

Ranna kaitse eesmärk on rannal asuval kallasrajal vaba liikumise tagamine ja kallasrajale juurdepääsu tagamine. Räägu järve puhul on puhkeala arendamisel pigem positiivne mõju järvele ligipääsu tagamisel. Vihaku oja kaldaalal puhul ei ole oodata kallasraja ligipääsu halvenemist. EKV vähendamise ettepanek järgib olemasolevat teed oja kaldal, mille säilitamine tagab oja kallastele ligipääsu.

Eelneva alusel ei ole oodata kummagi üldplaneeringu kohase ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekuga kaasnevat olulist ebasoodsat mõju kalda kaitse eesmärkidele.

4.1.6.3 Supluskohad

Kehtna vallas ei ole Terviseameti avalike supluskohtade 2018 kaardirakenduse kohaselt avalikke supluskohtasid. Samas on vallas realselt olemas kohaliku tähtsusega supluskohad.

Veekogud ning nende äärsed kohalikud supluskohad täidavad puhke- ja virgestusala funktsiooni. Kõikidele traditsioonilistele kohalike elanike poolt kasutatavatele supluskohtadele, mis asuvad avalikult kasutatava veekogu ääres, tuleb tagada juurdepääs avalikult kasutatavate teede kaudu. Supluskohtades tuleb tagada elementaarsed taristud (nt prügikastid).

Kehtna valla üldplaneeringuga ei kavandata uusi ja avalikke supluskohti. Juhul kui uusi supluskohti tulevikus siiski plaanida, siis supluskohtade kavandamisel tuleb lahendada külastajate parkimine väljaspool riigiteed ning parkimine võimalusel planeerida kavandatud objektiga samale küljele, et tagada liiklejate ohutus. Juhul kui tulevikus soovitakse kavandada uusi avalikke supluskohtasid, siis tuleb arvestada, et neile kehtivad 03.10.2019. a sotsiaalministri määruse nr 63⁴⁴ nõuded. Määruse 63 nõudeid kohaldatakse kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitusi mitte supelda. Määruse kohaldumise konkreetsele supluskohale otsustab Terviseamet.

4.2 Mõju ressursikasutusele

4.2.1 Mõju väärtuslikele põllumajandusmaadele

Väärtusliku põllumajandusmaana käsitletakse Kehtna üldplaneeringus maatulundusmaa sihtotstarbega põllumajandusmaa (haritava maa ja loodusliku rohumaa kõlvik) massiive, mille suurus on vähemalt 2 ha ja mille kaalutud keskmine boniteet on 44 hindepunkti või enam. Põllumajandusmaa on taastumatu loodusressurss ja seega tuleb tagada selle säilimine. Väärtusliku põllumajandusmaa boniteedi määramisel on lähtutud Rapla maakonnaplaneeringust.

⁴⁴ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

Maaeluministeriumi kohaselt kavandatakse riiklikult väärtuslikuks põllumajandusmaaks määrata põllumajandusmaa massiiv, mille kaalutud keskmine boniteet on võrdne Eesti põllumajandusmaa kaalutud keskmise boniteediga või sellest suurem. Esialgsete arvestuste kohaselt on Raplamaal põllumajandusmaa kaalutud keskmine boniteet 40 hindepunkti, mis tähendab, et Kehtna vallas tuleks määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks kahe hektari suurused ja suuremad massiivid, mille kaalutud keskmine boniteet on vähemalt 40 hindepunkti.

Kehtna valla väärtuslikud põllumajandusmaad on esitatud Kehtna valla üldplaneeringu kaardil. Üldplaneeringuga täpsustati maakonnaplaneeringutest tulenevat kaardikihti, arvestades muudatusi olemasolevas maakasutuses ja ehitatud keskkonnas. Välja jäeti kehtestatud detailplaneeringute alad, üldplaneeringuga määratud maakasutuse juhtotstarbega alad, olemasolevad muu juhtotstarbega alad, tiheasustusalad ja kompaktse hoonestusega alad, õuemaad ja metsamaad.

Põllumajandusuuringute Keskuse poolt koostatud kaardikihi andmetel on Kehtna vallas väärtuslikke põllumajandusmaid (massiivi kaalutud keskmine boniteet on 40 hindepunkti või enam) kokku ligi 6500 hektarit. Kui määrata väärtuslikuks põllumajandusmaaks massiivid boniteediga 44 hindepunkti ja enam, siis väheneb väärtuslikuks põllumajandusmaaks määratud ala pindala ligi 2400 hektari võrra. Reaalselt on kõrge boniteediga põllumajandusmaade (nii üle 40 kui ka üle 44 boniteediga) hõlmamine muul otstarbel üldplaneeringu kohaselt minimaalne. Omavalitsuses puudub suur arendussurve, mille tõttu oleks oodata põllumajandusmaade ulatuslikku kasutuselevõttu muul otstarbel ja sellega seonduvat olulist ebasoodsat keskkonnamõju põllumajandusmaade kui ressurssile.

Väärtuslike põllumajandusmaade säilitamise eesmärk on tagada väärtuslike muldade ja maaelu säilimine ning võimalus tagada riigi toiduga varustus ka tulevikus. Väärtuslike põllumajandusmaade säilimist ohustab eeskätt pöördumatu iseloomuga ehitustegevus. Toidu tootmise ja maaelu säilimise eesmärgist lähtuvalt võib väärtuslike põllumajandusmaade säilist ohustavaks lugeda ka põllumajandusmaade võsastumist ja metsastumist. Kliimamuutuste ja elurikkuse säilitamise kontekstis tuleb aga märkida, et monokultuursed intensiivses kasutuses põllumajandusmaad on reeglina madala elurikkusega ning madala süsiniku siduvusega. Üldiselt talletavad metsad 20-100 korda rohkem süsinikku pindalaühiku kohta kui põllumaa. Maaharimise tulemusena toimub üldjuhul süsihappegaasi emissioon õhku.

Väärtuslike põllumajandusmaade olemasolu ja säilitamine loob teataval määral eeldused põllumajandusliku tootmise intensiivistamiseks. Põllumajanduse arendamisel tuleb suurt tähelepanu pöörata reoveekäitlusele ning väetiste kasutamisele ja läga hoidmisele, kuna vastavalt Eesti põhjavee kaitstuse kaardile asub Rapla vald suures osas nõrgalt kaitstud põhjaveega alal (sh esineb ka kaitsmata põhjaveega alasid). Põllumajandustootmises on oluline parima võimaliku tehnoloogia rakendamine, mis viiks võimalikud keskkonnamõjud miinimumi. Põllumajandusliku maakasutuse keskkonnamõju positiivsemaks muutmiseks oleks vajalik kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaa⁴⁵ osakaalu suurendamine. Samas ei ole võimalik üldplaneeringuga reguleerida põllumajanduse iseloomu.

Olemasolevate põllumajandusmaade säilitamist võib pidada looduskeskkonnale neutraalse või vähesel määral negatiivse mõjuga tegevuseks. Mõju sõltub suuresti aladel reaalselt kasutatavatest majandusviisidest.

---

⁴⁵ Kõrge loodusväärtusega põllumajandusmaad on need alad Euroopas, kus põllumajandustegevus on domineerivaks maakasutuseks ja kus põllumajandustegevus toetab või on seotud kas kõrge liigi- ja elupaigarikkusega või leidub neil aladel Euroopa ja/või riikliku, ja/või piirkondliku kaitseväärtusega liike.

Olemasolevate põllumajandusmaade säilitamist võib kindlasti pidada eelistatuks metsaalade põllumaaks muutmisele. Samas kasutusest väljas olevate põllumajandusmaade metsastumine või metsastamine tõstab süsiniku sidumist ja mõjub seega kliimamuutusi tõkestavalt.

Väärtuslike põllumajandusmaade olemasolu ja säilitamine loob eeldused põllumajandusliku tootmise intensiivistamiseks. Põllumajanduse arendamisel tuleb suurt tähelepanu pöörata reoveekäitlusele ning väetiste kasutamisele ja läga hoidmisele, kuna vastavalt Eesti Põhjavee kaitstuse kaardile asub Kehtna vald suures osas nõrgalt kaitstud põhjaveega alal (sh esineb ka kaitsmata põhjaveega alasid Keava, Kalbu ja Järvakandi ümbruses). Keskmiselt kaitstud põhjaveega alad paiknevad Lelle ja Lokuta ümbruses. Põllumajandustootmises on oluline parima võimaliku tehnoloogia rakendamine, mis viiks võimalikud keskkonnamõjud miinimumi.

ÜP seab kohustuseks hoida väärtuslikud põllumajandusmaad kasutuses põllumajandusmaana või avatud maastikuna ning ei luba väärtuslike põllumajandusmaade metsastumist. Tagamaks väärtuslike põllumajandusmaade säilimist, seab vald eesmärgiks säilitada ja hoida korras olemasolevad maaparandussüsteemid ja hoida avatud nende eesvoolud.

ÜP seab tingimuseks vältida elamualade (v.a üksikelamute) rajamist väärtuslikule põllumajandusmaale. Üksikelamute rajamisel antakse suunitlus paigutada ehitised eelkõige olemasoleva tee äärde ja kõlviku piirile, vältides sellega põllumassiivide tükeldamist. Uute teede rajamist võimalusel vältida, juurdepääs ehitisele lahendada eelkõige olemasolevaid teid kasutades. Kui juurdepääsuks tee rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, rajada tee viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.

ÜP ei luba väärtuslikele põllumajandusmaadele paigutada päikeseparke. Arvestades taastuvenergia rajamise vajadust kliimaeesmärkide täitmisel, võiks siiski õigustatuks pidada teatud juhtudel kaalutletud erandite lubamist. Seda eeskätt asukohtades, kus on väga head võrguühenduse võimalused ning põllumajandusmaa on realselt põllumajanduslikust kasutusest väljas või on võimalik energia tootmise ning põllumajanduse kooskasutus (nt lambakasvatusega). Tingimuseks peaks aga olema, et päiksepargi rajamine ei tohi rikkuda mullaviljakust ja päiksepargi eemaldamisel on võimalik ala uuesti põllumajanduslikku kasutusse võtta. Aktiivselt põllumajanduslikus kasutuses olevat kõrge boniteediga põllumajandusmaad päiksepargi alaks muutmiseks ei saa pidada heaks praktikaks.

ÜP lubab mõjuvatel põhjustel ja täiendavate kaalutluste tulemusel väärtuslikku põllumajandusmaad kasutada põllumajandusettevõtete, tootmisettevõtete ja taristute arendamiseks. Tingimust võib pidada asjakohaseks ja kooskõlas olevaks väärtusliku põllumajandusmaa säilitamise eesmärgiga, mis käsitleb maaelu säilitamise vajadust.

ÜP seab tingimuseks arvestada väärtusliku põllumajandusmaa võimalikult suures ulatuses säilimisel kaevandamisloale tingimuste seadmisel, arvestades kaevandamise mõjude hindamisega. Põhimõtteliselt ei ole väärtuslik põllumajandusmaa takistuseks kaevandamislubade taotlemisele ja väljaandmisele õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Õigusakti kohase kaevandamisloa saamisel võib olla vajalik ja võimalik maaparandussüsteeme muuta kui selleks on saadud kooskõlastus Põllumajandus- ja Toiduametilt.

Tuulegeneraatorite paigutamisel väärtuslikele põllumajandusmaadele tuleb tuuliku ja sellega seotud infrastruktuuri asukoha valikul arvestada väärtuslike põllumajandusmaade paiknemist ning neid võimalikult vähesel määral killustada. Kui tuulegeneraatori või sellega seotud infrastruktuuri rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, siis rajada need viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.

ÜP-s esitatud tingimused tagavad väärtuslike põllumajandusmaade säilimise. Üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei mõjuta väärtusliku põllumajandusmaa säilimist olulisel määral.

Põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse ennetamiseks ja piiramiseks tuleb järgida keskkonnaministri 03.10.2019. a määrust nr 45 (Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks).

4.2.2 Mõju metsa-aladele

Tuginedes Maakatastri andmetele seisuga 01.03.2021. a, siis kuulub Kehtna valla territooriumist 55% metsamaa alla. Üldplaneering lubab metsamaale hajaasustuse põhimõttel rajada ühepereelamuid (koos abihoonetega), puhkerajatisi, ühiskondlikke hooneid. Samuti on lubatud rajada äri- ja tootmisettevõtteid ning muu otstarbega hooneid ja rajatisi juhul, kui need järgivad üldplaneeringu laiemaid põhimõtteid ja vastava juhtotstarbe tingimusi. Sellise arendustegevuse võimalikke mahte võib pidada tagasihoidlikuks. Asulate olulist laiendamist metsamaade arvel ei kavandata ning seega ei ole oodata üldplaneeringus kavandatavast maakasutusest tulenevat ebasoodsat mõju metsa-aladele. Maardlatega kattuvatel metsaaladel on ehitusseadustiku mõistes püsiva iseloomuga hoonete ja rajatiste ehitamine võimalik vaid peale maavara ammendumist juhul kui ei ole maapõueseaduse alusel saadud muu sisuga kooskõlastust või luba.

Teatava vastuoluna on käsitletav tuuleenergia potentsiaalsete arengualade ja metsaalade kattumine. Tuuleparkide rajamine metsaaladele on võrdlemisi uus lähenemine Eestis, mida võimaldab tuulikute järjest suurenev kõrgus ja sellega saavutatav tootlikkus. Mujal maailmas (sh nt Soomes) on metsaaladele praeguseks rajatud juba mitmeid tuuleparke. Tuulikupargi rajamine eeldab tuulikute ehitusaladelt ja tuulepargiga seotud infrastruktuuri alustelt aladelt metsa raadamist. Arvestada tuleb vähemalt 1 ha suuruse metsaala raadamisega ühe tuulegeneraatori kohta (tuulikutega seotud infrastruktuur võib põhjustada täiendavat raadamisvajadust). Metsa raadamine taastuenergia tootmiseks vähendab taastuenergia efektiivsust kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamisel. Samas on see efektiivsus ka metsa raadamise korral oluliselt suurem kui fossiilkütustest energia tootmisel. **Tuulegeneraatorite paigutamisel metsaaladele tuleb säilitada metsa vääriselupaigad koos nende valgus- ja veerežiimi säilitamise jaoks vajalike puhveraladega. Konkreetse tuulepargi planeerimisel tuleb hinnata tegevuse mõju metsakooslustele nii ökoloogilises, süsinikuringe kui ka metsamajanduslikus vaates.**

Metsa majandamine toimub metsaseaduse alusel. Metsa majandamine on säästev, kui see tagab elustiku mitmekesisuse, metsa tootlikkuse, uuenemisvõime ja elujõulisuse ning ökoloogilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi vajadusi rahuldava mitmekülgse metsakasutuse võimaluse.

Metsade suurest osakaalust tingituna on valla territooriumile jäävatel metsadel nii metsamajanduslik, looduskaitsealine kui ka puhkemajanduslik väärtus. Üldplaneeringu kontekstis on oluline eeskätt puhkemajanduslik väärtus. Metsad toimivad asulate puhkealadena ning leevendavad ka asulatele maantee/raudtee/tootmisalade poolt avalduvat ebasoodsat mõju.

Omaavalitsus on üldplaneeringu koostamisel kaardistanud kaks puhkeväärtuslikku ning avaliku huviga metsaala. Sellised metsaalad paiknevad Kaerepere alevikust põhjasuunas ja Järvakandi alevis. Mõlemas piirkonnas on tegemist RMK poolt majandatavate metsadega.

Kaerepere alevikus on metsaalal nii puhkemajanduslik väärtus kuid samas on ka oodata, et tulevikus hakkab piirkonnas paiknema Rapla ringsõidu trassikoridor. Seega tekib metsaalale tulevikus eeldatavalt oluline kaitsefunktsioon häiringute eest. **Sellest lähtuvalt on oluline, et metsaala säiliks ning välditaks ulatuslikke maakasutuse muutusi.** Ka Järvakandi alevis on metsaalal tulevikus oodata asulat häiringute eest kaitsva funktsiooni teket. Alevist läände on kavandamisel Rail Baltica raudteekoridor.

Üldplaneeringus määratud avaliku huviga metsaalade metsamaadel tuleb raietegevust planeerida selliselt, et alal oleks tagatud kaugemas tulevikus erivanuseliste puistute kogum.

4.2.3 Maardlate kasutuselevõtt ja mõjud

Kehtna valla territooriumil paiknevad osaliselt või täielikult seisuga 27.03.2021. a 21 keskkonnaregistri maardlate nimistus arvel olevat maardlat, 8 kehtiva kaevandamisloaga mäeeraldist (Tabel 12).

Registreeritud maardlate alusel leidub Kehtna vallas maavaradest kruusa, liiva, dolokivi, savi ja turvast. Turbavarud kattuvad osaliselt kaitsealadega.

Tabel 12. Kehtna vallas paiknevad maardlad ja kehtivad mäeeraldised. (Allikas: Maa-ameti geoportaal seisuga 27.03.2021).

Reg. kaardi nr	Maardla	Maa-vara	Pindala, ha	Kehtiv mäeeraldis	Kaevandamisloa kehtivus
470	Mukre (Ellamaa)	turvas	1594,36	–	–
471	Nõlvasoo	turvas	1084,43	–	–
465	Kastna	turvas	631,66	–	–
218	Imsi	turvas	858,37	Imsi turbatoomisala (Rapm-086)	13.10.2015–13.10.2045
110	Hõreda	turvas	242,51	Hõreda turbatootmisala (Rapm-101)	03.08.2018–02.08.2048
113	Keava	turvas	1590,20	Keava turbatootmisala (Rapm-024)	11.05.2004–03.04.2029
467	Loosalu	turvas	1988,77	–	–
278	Laianiidu	turvas	1973,46	–	–
605	Hiienuurme	turvas	565,14	–	–
757	Kehtna	savi	10,31	–	–
617	Keava (Keava I, II)	liiv	10,07	–	–
66	Sillaotsa	liiv	26,46	Sillaotsa liivakarjäär (Rapm-114)	26.03.2020–25.03.2035
454	Raja	liiv	15,22	Raja kruusakarjäär (Rapm-084)	30.05.2014–01.11.2030
854	Rüütja	kruus	4,67	–	–
594	Ahekõnnu	kruus	24,43	Ahekõnnu kruusakarjäär (Rapm-108)	26.10.2018–25.10.2033
861	Hertu	kruus	6,25	Hertu kruusakarjäär (Rapm-073)	27.01.2012–27.01.2027
800	Kenni	kruus	4,29	–	–
603	Akimatsi	kruus	5,84	Kullamaa II liivakarjäär (Rapm-077)	11.07.2013–11.07.2021
604	Akla-Küti (Küti)	kruus	15,91	–	–
588	Hõreda	dolokivi	7,36	–	–
589	Keava	dolokivi	1,65	–	–

Kehtna valda ei jää lisaks olemasolevatele maardlatele maavarade perspektiivalasid⁴⁶.

Tuginedes Kotkas Keskkonnalubade infosüsteemile, siis on Kehtna vallas seisuga 24.09.2021. a esitatud üks keskkonnanaloo muutmise taotlus (Kullamaa II liivakarjäär). Keskkonnanaloo muutmise taotlemisel taotletakse loa pikendamist kuni 11.07.2036. a. Seisuga 02.12.2021. a ei ole veel taotlust menetlusse võetud.

Vastavalt Kotkas Keskkonnalubade Infosüsteemile on seisuga 24.09.2021. a Kehtna vallas üks taotletav uuringuruumi taotlus Selja IV uuringuruumis (taotleja Marina Minerals OÜ) ning kaks kehtiva looga uuringuruumi – Järvakandi uuringuruum (loa nr Rapm-090; loa omaja Osühing Eesti Killustik) ja Ahekõnnu IV uuringuruum (loa nr 333014; loa omaja EMG Arendus OÜ).

KSH koostamise hetkel on Kehtna vallas kokku üheksa turbamaardlat, üks savimaardla, kolm liivamaardlat, kuus kruusamaardlat ja kaks dolokivimaardlat. Maavara kaevandamise load on väljastatud kolmele turbamaardlale (Imsi-, Hõreda- ja Keava turbatootmisalad), kahele liivamaardlale (Sillaotsa liivakarjäär ja Raja kruusakarjäär) ning kolmele kruusamaardlale (Ahekõnnu- ja Hertu kruusakarjäärid ning Kullamaa II liivakarjäär).

Üldiselt on kaevandamise lubade lõppemisel keskkonnale positiivne mõju, sest aladel lõpetatakse kaevandamistegevus ning need korrastatakse. Kohalik omavalitsus saab anda arvamuse kaevandatud ala korrastamise suuna suhtes kaevandamisloa andmisele arvamuse esitamise osana. Korrastamine toimub vastavalt korrastamistingimustele koostatud korrastamisprojektile, ka korrastamistingimuste kohta küsib loa andja kohaliku omavalitsuse arvamust. Nõusoleku korrastamisprojekti rakendamiseks annab Keskkonnaamet.

Hertu kruusakarjääri maavara kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2027 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on metsamaa ja tehisveekogu. Ahekõnnu kruusakarjääri maavara kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2033 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on rohumaa ja veekogude maa. Raja kruusakarjääri maavara kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2030 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on veekogu, rohumaa ja metsamaa. Sillaotsa liivakarjääri maavara kaevandamise loa kehtivus lõppeb aastal 2035 ning kaevandatud maa kasutamise otstarve on rohumaa. **Karjääride puhul, mille korrastussuund on veekogu on võimalik omavalitsusel tulevikus kavandada alade kasutuselevõttu puhkealadena. Oluline on selle saavutamiseks koostöö kaevandusettevõtte ja Keskkonnaametiga saavutamaks soovitud korrastusviisi. Veekogude puhkealadeks määramisel tuleb arvestada ka maaomaniku soovidega ning sellega, kes hakkab antud alasid tulevikus puhkealana hooldama.**

Turbatootmisaladest lõppeb maavara kaevandamise loa kehtivus kõige esimesena Keava turbatootmisalal aastal 2029. Kotkas Keskkonnalubade infosüsteemis puudub info kaevandatud maa kasutamise otstarbe kohta. Maavara kaevandamise load Imsi ja Hõreda turbatootmisaladel lõppevad aastatel 2045 ja 2048. Peale varude ammendumist plaanitakse sulgeda Imsi turbatootmisala lõunaservas olev kuivenduskraav, et ala saaks märgalana taastuda ning Hõreda turbatootmisalal on kaevandatud maa otstarve taastuv soo ja metsamaa.

Tuginedes Eesti Geoloogiateenistuse (EGT) 2020. a töö⁴⁶ tulemustele, siis ei ole Hõreda maardla dolokivi varu arvestatud varustuskindluse perspektiivi hulka, sest maardlas perspektiivse ehitusdolokivi hindamiseks oleks vajalik täiendada geoloogiline uuring, et hetkel arvelolev aktiivne reservvaru (aR) arvutada ümber aktiivseks tarbevaruks (aT) (mh ei ole praegune aT dolokivi varu kogus suur). Keava dolokivimaardlas on varu arvel passiivse reservvaruna (pR), maardla asub Keava alevikus ja külgneb asutustega. Seetõttu on maardlal kaevandamine ebatõenäoline.

---

⁴⁶ [Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine | Eesti Geoloogiateenistus \(egt.ee\)](https://egtm.ee/et/ehitusmaavarade-levik-kaevandamine-ja-kasutamine)

Keava (Keava I, II) liivamaardlas on keskkonnaregistri andmetel ainult ehitusliiva aR. Maardla alal on asustus ja mäetehnilised tingimused keerulised. Et alal kaevandada, selleks on vajalik täiendav uuring mahajäetud karjäärilal, mille lõunaosa on osaliselt tasandatud. Alal võib leiduda veel kaevandamiseks kõlblikku liiva.

Raja liivamaardlas on keskkonnaregistris arvele võetud nii ehitus- kui ka täiteliiva ja ehituskruusa. KSH koostamise hetkel on kaevandamise loaga katmata ainult maardla 1. plokk(ehitusliiv, aT). Varustuskindluse seisukohast lähtudes on tegemist olulise maardlaga ning EGT on andnud soovitusel uurida maavara perspektiivi ka väljaspool maardlat.

Sillaotsa liivamaardlas on keskkonnaregistris arvele võetud ehitusliiv aR, aT ja pT. KSH koostamise hetkel on kaevandamise loaga katmata maardla plokid nr 1 (aR), 2 (aR) ja 5 (aT). EGT on soovitanud Sillaotsa maardla piirkonnas uurida maavara levikut perspektiiviga võtta arvele täiendavat ehitusliiva varu.

Rüütja kruusamaardlast moodustab 100% ja Kenni kruusamaardlast 86,37% kitsenduste osakaal. Kitsenduste olemasolu ei tähenda aga koheselt, et kaevandamine nendel aladel tõenäoline ei ole. Kaevandamine nendel aladel on võimalik kui on saadud vastav kooskõlastus.

Ahekõnnu kruusamaardlas on keskkonnaregistri andmetel arvele võetud nii ehituskruusa aT ja aR kui ka täiteliiva aT. KSH koostamise hetkel on kaevandamise loaga katmata ainult maardla 1. plokk(ehituskruus, aR). Ahekõnnu kruusamaardla on varustuskindluse seisukohast olulise maardlana ära märgitud RB rajamise jaoks.

Hõreda turbamaardla (registrikaart nr 110) aktiivse reservvaru plokid 3 ja 4 kattuvad osaliselt Pae maastikukaitsealaga. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 06.02.2006. a määrusele nr 37 „Pae maastikukaitseala kaitse-eeskiri“ § 5 lg 1 p -le 2 on alal keelatud maavarade kaevandamine.

Imsi turbamaardla (registrikaart nr 218) aktiivse tarbevaru plokid 5 ja 6 kattuvad osaliselt Lelle mõisa pargi kaitsealaga. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 03.03.2006. a määrusele nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskiri“ § 7 lg-le 3 on pargis keelatud maavara kaevandamine.

Vastavalt maapõueseadusele jaguneb arvele võetud maavara kogus olenevalt uurituse detailsusest tarbevaruks ja reservvaruks. Tarbevaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada maavaravaru kaevandamiseks ja kasutamiseks vajalikud andmed. Reservvaru on maavaravaru, mille geoloogilise uurituse detailsus võimaldab saada vajalikud andmed maavaravaru perspektiivi hindamiseks ja edasise geoloogilise uuringu suunamiseks. Tarbevaru ja reservvaru jagunevad nende kasutusvõimalikkuse alusel aktiivseks ja passiivseks. Vastavalt maapõueseaduse § 23 lg-le 6 on maavaravaru passiivne juhul kui selle kaevandamine ja kasutamine on õigusaktide kohaselt keelatud või ei ole selle kaevandamine ja kasutamine keskkonnakaitse vajadust arvestades võimalik. Muul juhul on maavaravaru aktiivne.

Eelnevast lähtuvalt teeb KSH ettepaneku tunnistada Hõreda turbamaardla aktiivse reservvaru plokid 3 ja 4 osaliselt (Pae maastikukaitsealaga kattuv alal) ning Imsi turbamaardla aktiivse tarbevaru plokid 5 ja 6 osaliselt (Lelle mõisa pargi kaitsealaga kattuv alal) passiivseteks tarbe- ja reservvaru plokkideks. Tegu ei ole üldplaneeringus lahendatava ettepanekuga.

Karjääride puhul mille korrastamissuund on rekreatiivne, on asjakohane kaaluda alade kajastamist üldplaneeringus perspektiivsete rekreatiivaladena.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutava tegevuse korraldamisel tuleb vastavalt maapõueseadusele tagada:

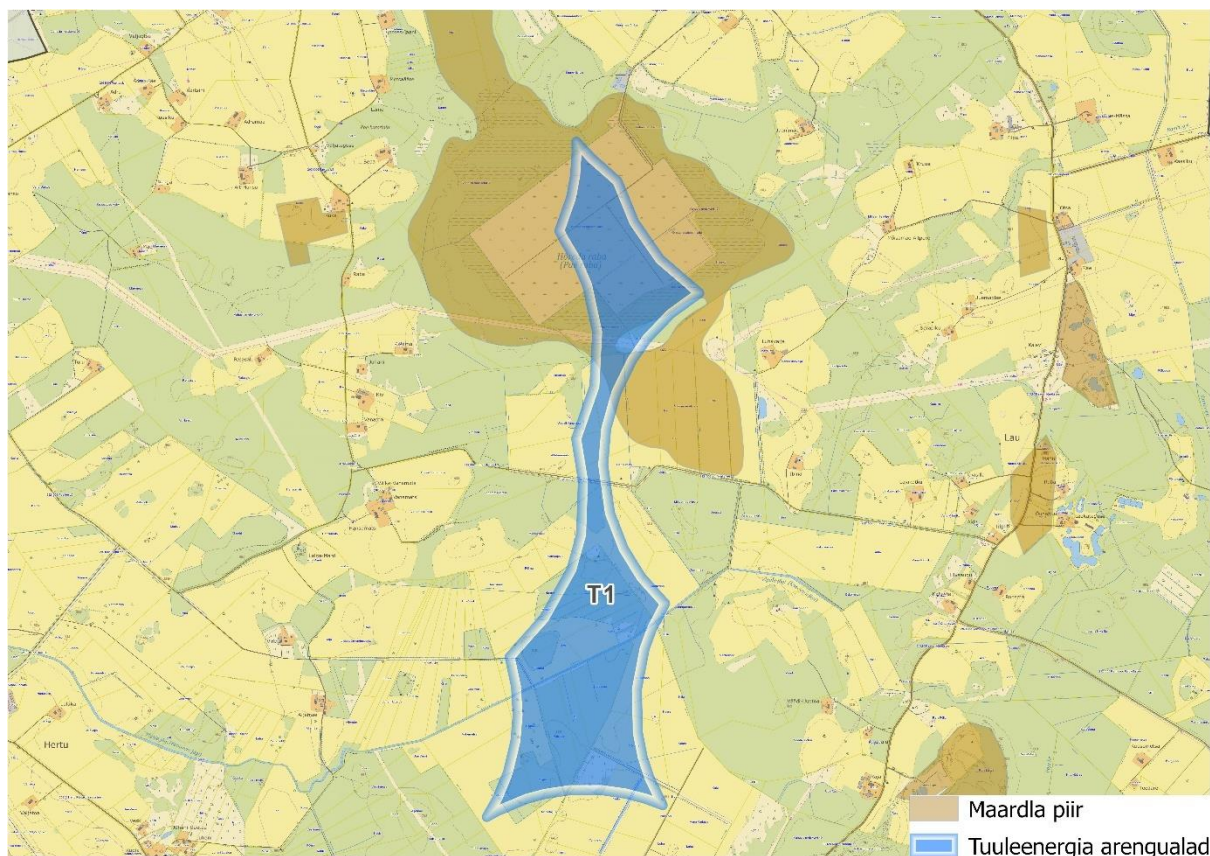

- 1) maavara kaevandamisväärsena säilimine juhul, kui ei ole tegemist maavara kaevandamisega, muul viisil looduslikust seisundist eemaldamise, kasutamise ega tarbimisega käesolevas seaduses või selle alusel lubatud ulatuses;
- 2) juurdepääs maavarale;
- 3) maavara majanduslikult otstarbekas ja säästlik kasutamine.

Maapõue seisundit ja kasutamist mõjutavat tegevust võib lubada üksnes juhul, kui kavandatav tegevus:

- 1) ei halvenda maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda;
- 2) halvendab maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegevus ei ole püsiva iseloomuga või
- 3) halvendab maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu olemasolevat olukorda, kuid tegemist on ülekaaluka avaliku huviga ehitise, sealhulgas tehnovõrgu, rajatise või ehituseadustiku tähenduses riigikaitse ehitise ehitamisega, mille jaoks ei ole mõistlikku alternatiivset asukohta.

Üldplaneeringuga ei kavandata tegevusi, mis halvendaksid maavaravaru kaevandamisväärsena säilimist.

Joonis 12. Tuuleenergia arendusala T1 kattuvus maardla alaga. Maardlaga kattaval alal ei ole võimalik tuuleparki rajada enne maavaravaru ammendamist.

Tuuleenergia arengualade T1 ja T4 puhul esineb kattuvus maardla aladega.

Oluline kattuvus maardla alaga esineb Kehtna valla üldplaneeringus kavandatava tuuleenergia arendusala T1 puhul. Tuuleenergia arenguala T1 põhjapoolne osa kattub Hõreda

turbatootmisalaga (ERA Valduse AS le väljastatud keskkonnaluba kehtivusega 02.08.2048). Arvestades keskkonnanõu kehtivusaega ning trendi, et olemasolevaid turbatootmisalasid üldjuhul ei ammendata loas märgitud kehtivusaja jooksul ja lubasid pikendatakse, **ei pruugi olla võimalik maardlaga kattuva arenguala reaalne kasutuselevõtt tuulepargi alana üldplaneeringu kehtivusaja jooksul. Asjakohane on seega üldplaneeringu seletuskirja lisada märkus, et tuuleenergia arenguala kattumisel maardla alaga on võimalik tuulepargi rajamine üksnes peale maavaravaru ammendamist.** Tuulikuparkide arendajatel ei ole asjakohane antud ala puhul omada ootust rajada tuulepark turbatootmisalale juba keskkonnanõu kehtivusaja jooksul. Samas kuna tuuleenergia arengualast T1 kattub maardla alaga ainult u 1/3, siis pikaajalises perspektiivis on siiski asjakohane ala käsitleda kui perspektiivset tuuleenergia arenguala. Perspektiivset kasutust oleks asjakohane arvesse võtta ala korrastusprojekti koostamisel.

Tuuleenergia arendusala T4 puhul esineb vähene kattuvus lmsi turbamaardla äärealaga. **Turbamaardlaga kattaval osal ei pruugi olla võimalik tuulepargi rajamine enne maavaravaru ammendamist.**

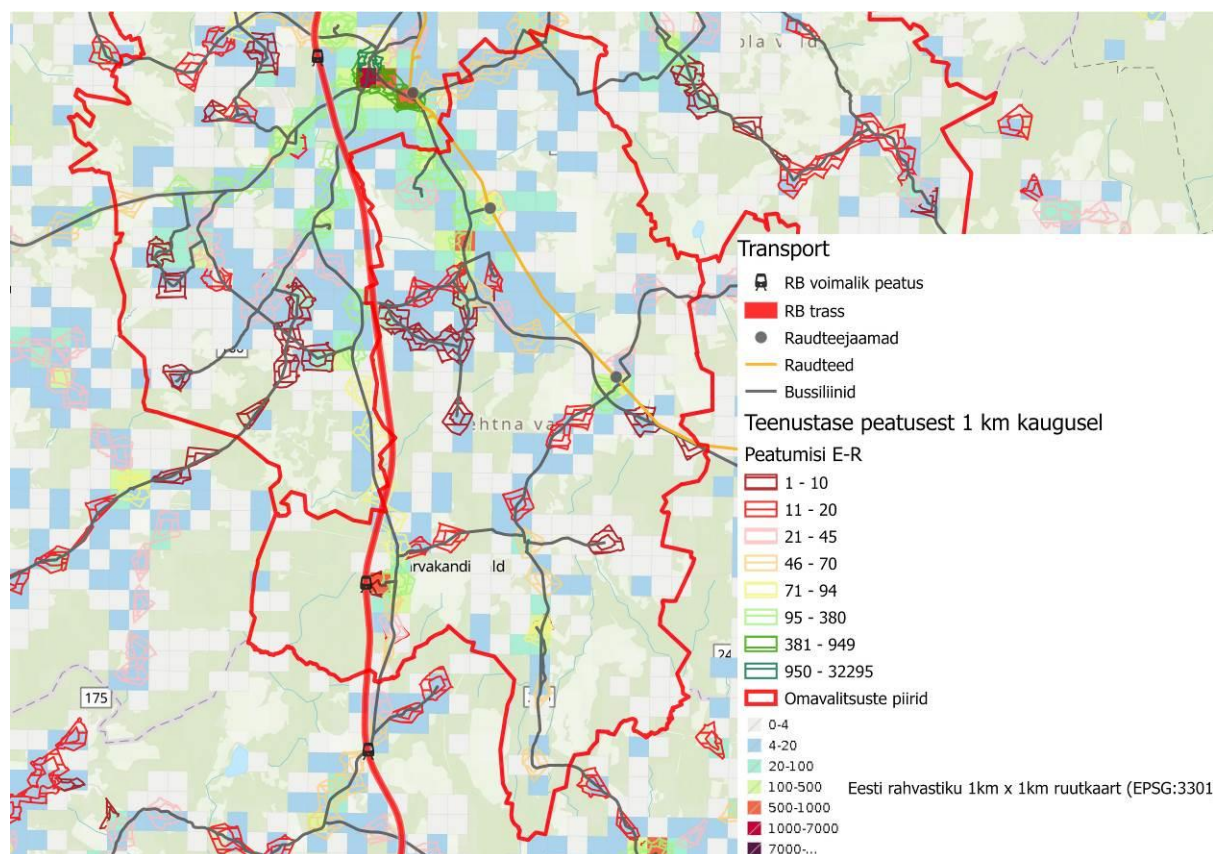
4.3 Mõju tehiskeskkonnale

4.3.1 Mõju transporditaristule

Kehtna valla teedevõrk on väljakujunenud ja asustusega hõlmatud alasid kattev. Asustustiheduse ja transpordiühenduste taseme vahel on selgelt märgatav seos (Joonis 13). Täiendavad taristusobjektid mõjuvad seega rahvaarvu tõusu soosivana. Samas transpordiühenduste halvenemine soosib elanike lahkumist sellistest piirkondadest.

Valda läbivad Tallinn–Rapla–Türi tugimaantee nr 15 ja Rapla–Järvakandi–Kergu tugimaantee nr 27 ning mitmed kõrvalmaanteed. Nimetatud transpordisuundi (eelkõige Tallinn-Rapla-Türi-Viljandi teed) nimetatakse ka GreenWay („Roheline Tee”) arengukoridoriks, mis tulevikus peaks suurtele maanteedele vastukaaluks pakkuma rahulikku ja huvitavat liikumisvõimalust. Samuti toimib reisirongi ühendus Tallinn-Lelle-Türi-Viljandi. Seega on vallas ühendused suurematesse keskustesse Tallinnasse, Tartusse, Pärnusse ja Viljandisse. Lelle-Pärnu raudteeliiklus peatus 2018. a. Raudteelõigu uuesti avamine võimaldaks piirkonnale keskkonnasõbralikku täiendavat ühistranspordiühendust.

Põhja- ja Kesk-Euroopat ühendava kiirraudtee Rail Baltic kavandatav trass läbib Kehtna valda. Valda läbiv trassikoridor killustab valda ning muudab mitmeid väljakujunenud transpordiühendusi. Vabariigi Valitsuse 10.12.2020. a korralduse nr 220 „Riigiteede teehoiukava 2021-2030“ kohaselt plaanitakse RB trassi ja riigiteede eritasandilised ristumised ehitada aastatel 2021 ja 2022. Üldplaneeringu tasemel ei ole võimalik RB trassi paiknemist ega lahendusi muuta ega negatiivseid mõjusid vältida. Küll aga on võimalik maksimaalselt ära kasutada võimalikke positiivseid mõjusid.

Joonis 13. Asustustihedus ja transpordivõrgu katvus Kehtna vallas. Teenindustasemete andmed:
<https://arcg.is/OnTyvO>

Järvakandi alevi juurde nähakse RB projektiga ette perspektiivne RB-d teenindav kohalik peatus. Üldplaneeringus nähakse täiendavalt ette Järvakandi tööstuspiirkonda ühendavat RB haruteed. RB trassi koridori perspektiivse teenindava rongijaama asukoht ning perspektiivne võimalus rajada tööstuspiirkonna haruraudtee omab positiivset mõju piirkonna arengupotentsiaalile ning transpordiühendustele. Tööstuspiirkonda ühendamine RB trassiga muudaks ala eeldatavalt atraktiivseks mitmete tööstusettevõtete jaoks.

ÜPs kavandatud näeb ette maksimaalset RB trassi positiivsete aspektide ära kasutamist Järvakandi piirkonna arendamiseks. ÜP-ga nähakse ette perspektiivse Järvakandi kohaliku peatuse juurde pargi-ja-reisi parklat. Valla jaoks on väga tähtis, et RB raudteel käivituks lisaks kaubavedudele ja kiirrongile ka kiire regionaalne rongiliiklus.

Kehtna vallas on rajatud kergliiklusteid peamiselt suuremates asulates ja piki Tallinn–Rapla–Türi maanteed. Kergliiklusteid on üldplaneeringuga ette nähtud olemasolevate pikendusena asulatest väljaspool, et ühendada olulisi sihtkohti – nt supluskoht, kalmistu, puhkeala, bussipeatused jms. Täiendavate kergliiklusteede kavandamine ühendamaks olulisi sihtkohti omab positiivset mõju.

Perspektiivse matkateena on planeeringusse kantud valla matkatee suunal Ingliste–Keava–Paluküla–Mukri–Järvakandi, mis läbib valla olulisemaid vaatamisväärsusi ning mida saab läbida nii jalgsi, ratta kui autoga. Matkateede võrgustiku perspektiivne arendamine omab nii transporditaristu kui ka loodus- ja kultuuriväärtuste tutvustamise aspektis positiivset mõju.

Kehtna valla üldplaneering näeb hobilennunduse lennuväljakuku maa-alana ette Kaerepere aleviku juures ülikergsõidukite (ülikerglennukite, gürokopterite ja -plaanide) lennurajaks ja sõidukite hooldusalaks. Lennuväljaku kavandamisel tuleb tagada ohutus ja kooskõlastada tegevus Transpordiametiga. Tegevuse kavandamisel arvestada Rapla vallas asuva Kuusiku lennuvälja

piirangupindadega, mis ulatuvad Kehtna valda. Uute taristuobjektide projekteerimisel tuleb arvestada liiklusest tulenevate mõjudega ning tagada vastavus müra-, õhusaaste ja vibratsiooni normidele.

4.3.2 Mõju jäätmekäitlusele

Vastavalt Jäätmearuandluse Infosüsteemile⁴⁷ tekkis Kehtna vallas 2019. a jäätmeid kokku 81 331 tonni. Tekkelt olid valdavalt ehitus- ja lammutusjäätmed, mille teke on tavapäraselt väga kõikuv sõltudes konkreetsetest suuremahulistest ehitusobjektidest. Oluliseks jäätmekäitluse aspektiks on valla suur panus pakendijäätmete taaskasutusse, mida teostavad Järvakandis paiknevad klaasitöötlus- ja tootmisettevõtted. Samuti toimub vallas reoveesetete taaskasutus.

Tabel 13. Jäätmete ke ja käitus Kehtna vallas 2019 aastal. Alus: <https://jats.keskkonnainfo.ee/>

Jäätmete põhigrupi nimi	Koguteke	Taas- kasutatud	Transport sisse	Transport välja
Maavarade kaevandamisel ning töötlemisel tekkinud jäätmed	71.1			71.1
Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil ning toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed	102.1	0.5		106.1
Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli ning tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	1.3			1.3
Pinnakatete, liimide, hermeetikute ja trükivärvide valmistamisel, kokkusegamisel, jaotamisel ja kasutamisel tekkinud jäätmed	0.1			0.1
Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	61.2	31.4		61.2
Õli- ja vedelkütusejäätmed	90.5	0.4		90.3
Pakendijäätmed	351.6	30888.7	10009.9	300.3
Muud jäätmed	78.5			78.5
Ehitus- ja lammutuspraht	64427.0	65769.3	2366.7	1849.0
Inimeste või loomade tervishoiu käigus tekkinud jäätmed	0.1			0.1
Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõtteväliste reoveepuhastite ning joogi- ja tööstusvee käitlemisel tekkinud jäätmed	15213.5	2541.1	2336.1	10945.4
Olmejäätmed	934.1			934.4
KOKKU	81331.3	99231.3	14712.7	14437.9

Registreeritud jääkreostusobjekte on Kehtna valla territooriumil 4: endise Kehtna sovhoosi naftasaaduste hoidla (jääkreostus likvideeritud), endise Kehtna katlamaja kütusehoidla (jääkreostus likvideeritud), Kehtna MTK peahoone kütusehoidla (jääkreostus likvideeritud), Talli

⁴⁷ Jäätmearuandluse infosüsteem (JATS) - <https://jats.keskkonnainfo.ee/>

kinnistu põllumajandusreostus (jääkreostus väheses osas likvideeritud)⁴⁸. Valla kehtiva jäätmekava kohaselt likvideerimist vajavaid jääkreostusobjekte ei esine.

Vallas puuduvad tegutsevad prügilad. Ellamaa, Kokuta, Kaerepere ja Lelle (Piirisilla) prügilad suleti enne 2002 aastat. Tupiku prügila on jäätmete ladestamiseks suletud 2003. aastal. Kõik prügilad on suletud ja nõuetekohaselt korrastatud.

Üldplaneering ei näe ette ka ulatuslike uute elamu ja tootmisalade kavandamist, mille alusel oleks oodata olulist jäätmetekke kasvu vallas. Vähene kasv jäätmetekke osas on siiski oodatav seoses inimeste jäätmealase käitumise paranemise ning samal ajal ka tarbimise kasvuga. Eelnevast tulenevalt ei ole oodata üldplaneeringuga seoses olulist mõju jäätmetekkele.

Valla jäätmekäitlus on korraldatud jäätmeveo, keskkonnajaamade ja pakendikonteinerite kombineeritud lahendusena. Liigiti kogutud jäätmete üleandmiseks asuvad Kehtna vallas Järvakandi ja Kehtna keskkonnajaamad. Olmejäätmete kogumiseks on korraldatud jäätmevedu. Üle valla territooriumi paiknevad pakendijäätmete kogumiskonteinerid.

Valla kehtiva jäätmekava⁴⁹ kohaselt toimub jäätmete liigiti kogumine ka edaspidi juba olemasolevate Kehtna keskkonnajaama ning Järvakandi jäätmete kokkukandepunkti baasil. Vajalik on antud punktide haldamine ja seal tegevuste arendamine. Kehtna valla jäätmekava ei näe ette uusi kavandatavaid tegevusi, mis tingiks vajadust ÜP-ga määrata jäätmekavaga seoses kindlat maakasutust (nt uut jäätmejaama ala, kompostimisväljakut).

Samas näeb üldplaneering ette biolagunevate aia- ja haljastujäätmete kompostimiseks kompostimisväljakud Järvakanti, Kehtnasse ja Kaereperesse ning Lelle kalmistule. **Tegevust võib pidada asjakohaseks ja positiivset keskkonnamõju omavaks. Biolagunevate aia- ja haljasjäätmete ringlussevõtu suurendamine on kooskõlas riiklike jäätmealaste eesmärkidega.**

Üldplaneering näeb ette eraldi juhtotstarvet jäätmekäitluse maa-ala. Jäätmekäitluse maa-ala on jäätmete käitlemise ja ladustamise ehitise maa-ala. Reaalselt toimub jäätmete käitlemine ka mitmetes tootmisettevõtetes (toormena võetakse ringlusse vanaklaasi, vanametalli jms) ning kõigis mäetööstusettevõtetes. Kõik ettevõtted, kes tegelevad jäätmete käitlemisega on jäätmekäitlusettevõtted ja nende tegevuskoht jäätmeseaduse alusel jäätmekäitluskoht. **Sellest lähtuvalt teeb KSH ettepaneku kaaluda üldplaneeringusse selgituse lisamist, et jäätmekäitlus (sh jäätmekäitluskoha rajamine) on lubatud ka äri- ja tootmise, tootmise, tehnoloogilise ja mäetööstuse juhtotstarvetega aladel.**

4.3.3 Mõju riigikaitsele

Kehtna vallas riigikaitselisi piiranguid põhjustavaid objekte ei paikne. Üldplaneeringuga ei kavandata uusi riigikaitselisi objekte. Seega nendega kaasnevad või neile kaasnevad mõju ei esine. Kaitseväge ja Kaitseliit võivad kasutada metsaseaduse § 36 alusel riigimetsa riigikaitsealise väljaõppe korraldamiseks. Väljaõppe ajal tuleb ümbritsevate alade elanikel ja kasutajatel arvestada teatud müra leviku ning raskesõidukite ja inimeste liikumisega.

Kaitseministeeriumi hinnangul mõjutavad tuulepargid riigikaitseliste süsteemide (radarite) tööviimist. Radarite tööviime vähenemine pole Kaitseministeeriumi hinnangul lubatud ning seega ei kooskõlastata tuuleparkide planeeringuid, mis võivad radarite tööd mõjutada.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 07.01.2020 kirjaga nr 17-7/2019/112 laialisaadetud Kaitseministeeriumi kaardi alusel läbib Kehtna valla territooriumit võõnd, kus on

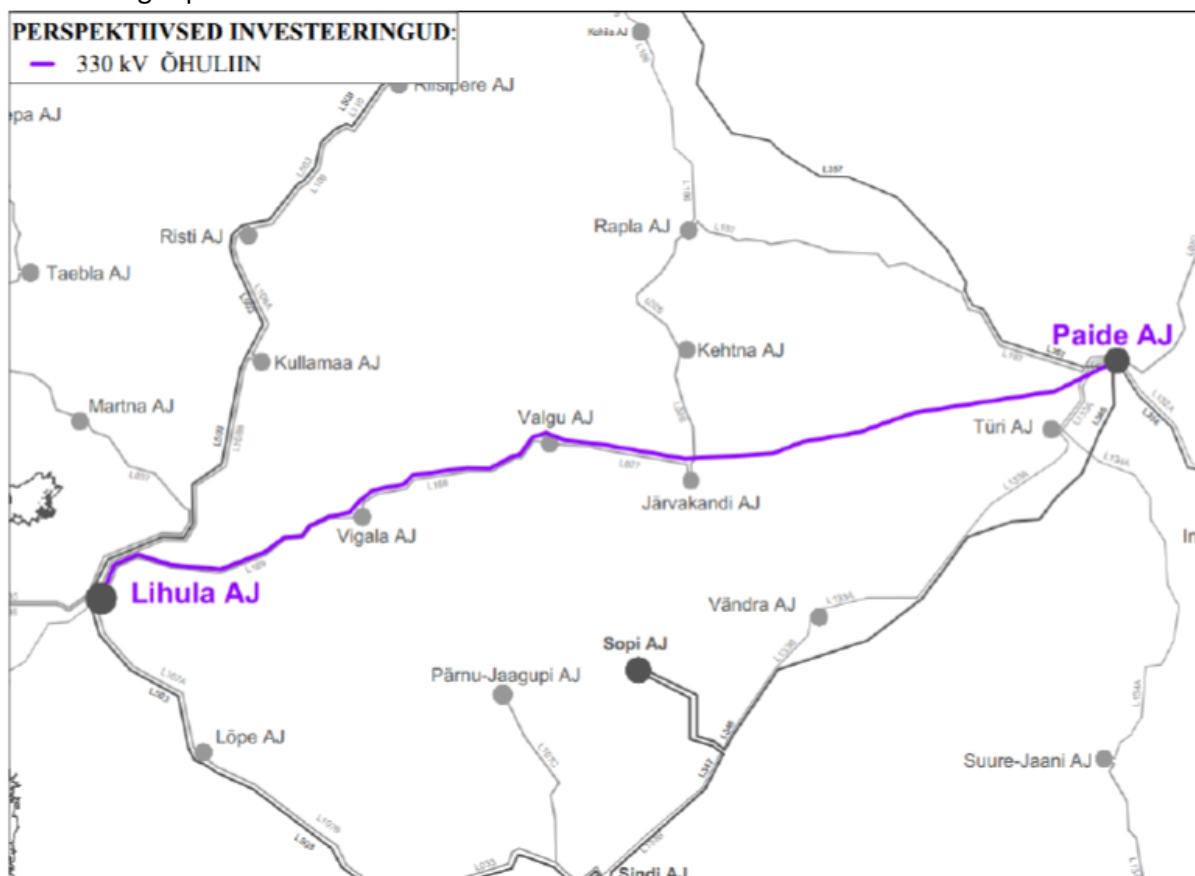
⁴⁸ EELIS väljavõtte seisuga 11.11.2019

⁴⁹ Kehtna valla jäätmekava 2018-2023

võimalik rajada üle 150 m kõrguseid tuulikuid. Väike osa Kehtna vallast jääb väljaspoole antud võõndit. Samas on 29.04.2021 valitsus kokku leppinud⁵⁰ täiendavate kompensatsioonimehhanismide rakendamises, mis vabastavad pea kogu mandri Eesti (sh kogu Kehtna valla territooriumi) riigikaitsealistest kõrguspiirangutest. **Seega võib igati asjakohaseks pidada potentsiaalsete tuuleenergia arengualade analüüsi hõlmamist kogu valla territooriumil.** Koostöö ja kooskõlastamine Kaitseministeeriumiga on kindlasti vajalik kõigi üle 28 m kõrguste ehitiste ning mistahes kõrgusega elektrituulikute puhul.

4.3.4 Mõju elektrivõrgule

Üldplaneeringu vastuvõtmise järgsel avalikustamisel on Elering AS teavitanud perspektiivsetest võrgumuutustest (merevõrgu arendus, Eesti-Läti ja Eesti-Soome lisaühendus) tingitud koormuste kasvu tõttu on võimalik, et tuleb rajada uus 330 kV õhuliin planeeritud Lihula 330 kV alajaamast olemasoleva Paide 330 kV alajaamani. Uue 330 kV õhuliini rajamisel kasutatakse võimalusel ära olemasolevaid 110 kV liinikoridore. Eeldatavalt võiks liin olla valmis aastal 2030. Perspektiivset Lihula-Paide 330 kV õhuliini on kujutatud alloleval joonisel. Liini asukoht joonisel on umbkaudne, trassiuringut pole tehtud.

Joonis 14. Perspektiivne Lihula-Paide 330 kV õhuliin.

Üldplaneeringus otsustati kajastada trassi põhimõttelise vajadusena ilma trassikoridori määramata. Tõenäoliselt on tegu riigi eriplaneeringuga kavandatava objektiga. Sellest lähtuvalt ei hinnata käesolevas KSHs liini rajamisega kaasnevaid mõjusid. Kuna tegu on üle 15 km pikkuse kõrgepingeliiniga tuleb selle kavandamisel läbi viia keskkonnamõju hindamine (KeHJS § 6. lg 1 p 30). Valla kontekstis tugevdab 330 kV liin elektrivõrku ning loob uusi liitumisvõimalusi

⁵⁰ <https://arileht.delfi.ee/artikkel/93305397/riigikaitsealisi-piiranguid-leependati-tuuleparkide-rajamine-muutus-palju-lihtsamaks>

elektrijaamadele (sh taastuvenergia jaamadele). Samas keskkonnamõjuliselt killustavad kõrgepingeliinid maastiku, omavad visuaalset mõju ning mõju linnustikule.

4.4 Mõju välisõhu kvaliteedile, sh müratasemele

4.4.1 Mõju välisõhu seisundile

Välisõhu kvaliteeti puudutavat reguleerib atmosfääriõhu kaitse seadus. Seaduse § 47 lg 1 alusel on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016. a määrus nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid“. Määrus sätestab õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused keskkonna ja inimese tervise kaitseks.

Õhukvaliteedi piirväärtus on saasteaine lubatav kogus välisõhu ruumalaühikus või pinnaühikus sadestunud saasteaine lubatav kogus, mis on kehtestatud teaduslike andmete alusel ning mis nimetatud koguse ületamise korral tuleb saavutada kindlaksmääratud aja jooksul ja mida edaspidi ei tohi enam ületada. Piirväärtuse kehtestamise eesmärk on vältida, ennetada või vähendada saasteaine ebasoodsat mõju inimese tervisele või keskkonnale.

Õhukvaliteedi piirväärtuse ületamise korral eeldatakse olulise keskkonnanähtingu tekkimist.

Kehtna valla välisõhu seisundit võib enamike saasteainete osas pidada heaks. Võrdlemisi kõrged on ammoniaagi kontsentratsioonid, mis tulenevad põllumajanduse võrdlemisi suurest osakaalust piirkonnas. Teiste saasteainete osas jäävad kontsentratsioonid teadaolevalt väga madalatele tasemetele ning piirväärtuste ületamine on ebatõenäoline.⁵¹

4.4.1.1 Tootmisettevõtete mõju

Peamised objektid, mis võivad välisõhu seisundit tulevikus mõjutada, on tootmisaladele tulevikus rajatavad või laiendatavad tootmisettevõtted. Käesoleval ajal valla territooriumil õhukvaliteeti olulisel määral mõjutavad ettevõtted puuduvad. Vallas paikneb ettevõtteid, kes omavad keskkonnaluba või keskkonnakompleksluba saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks. Ülevaade on esitatud Tabel 14-s. Kõigi olemasolevate ettevõtete saasteainete heitmeid ja heitkoguste vastavust kehtivatele saasteainete piirnormidele välisõhus on hinnatud vastavate keskkonnalubade või komplekslubade taotluste koostamisel. Sealjuures hinnatakse igakordselt loa muutmisel või loa taotlemisel tekkivaid saasteainete kontsentratsioone koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Käitisele ei väljastata luba kui on võimalik välisõhu piirväärtuste ületamine väljaspool käitise tootmisterritooriumit.

Tabel 14. Kehtna vallas paiknevad heiteallikaid omavad loastatud ettevõtted 07.04.2021. a seisuga. Allikas: KOTKAS.

Number	Seotud objekt	Objekti asukoht	Omaja	Liik ⁵²
L.OV.RA-137040	Trakmets OÜ	Eidapere alevik	TRAKMETS OÜ	KL
L.KKL.RA-164670	Ingliste veisefarm	Ingliste küla	Pae Farmer OÜ	KKL
L.ÕV/321182	Järvakandi Puidutehas	Järvakandi alev	Järvakandi Puidutehas OÜ	KL

⁵¹ Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

⁵² KL-keskkonnaluba, KKL - keskkonnakompleksluba

L.ÕV/319282	Järvakandi Soojus OÜ	Järvakandi alev	Järvakandi Soojus OÜ	KL
KL-507809	KRYNICKI KLAASISORTEERIMISE TEHAS	Järvakandi alev	Krynicky Glass Recycling OÜ	KL
L.KKL.RA-34560	Järvakandi klaasitööstus	Järvakandi alev	O-I Estonia AS	KKL
L.ÕV/324430	Kaerepere katlamaja	Kaerepere alevik	N.R. Energy OÜ	KL
L.ÕV/322948	Osaühing AHTIMA	Kaerepere alevik	AHTIMA OÜ	KL
L.ÕV/327737	OÜ Vindor Keava tootmishoone	Keava alevik	Vindor OÜ	KL
L.ÕV/323742	SW ENERGIA OÜ	Kehtna alevik	SW ENERGIA OÜ	KL
L.KKL.RA-164416	Kehtna-Nurme seafarm	Kehtna-Nurme küla	Frank Kutter Farmid OÜ	KKL
L.KKL.RA-165045	Käbiküla veisefarm	Käbiküla	KEHTNA MÕISA OÜ	KKL
L.KKL.RA-164674	Saarepõllu veisefarm	Saarepõllu küla	Tavex OÜ	KKL

ÜP staadiumis ei ole teada tootmisaladel tulevikus tegutsema hakkavate ettevõtete iseloom ja sellest lähtuvalt ei ole võimalik hinnata ka nende saasteainete emissioone. Iga konkreetse arenduse/ettevõtte korral tuleb juhtumipõhiselt analüüsida ja kaaluda, kas ja milliseid häiringuid see võib põhjustada. **Vajadusel tuleb ettevõttel taotleda vastav keskkonnamõju hindamise ning taotluse koostamisel hinnata õhukvaliteedi piirväärtustele vastavust koosmõjus teiste piirkonna ettevõtetega. Tähelepanu tuleb pöörata lisaks saasteainetele ka lõhnaainete esinemisele ning lõhnaainete heite esinemisel hinnata lõhna häiringutasemele vastavust.**

ÜP määrab tootmisalad juba olemasolevatele tootmismaadele ning nende vahetusse lähedusse. Uusi ulatuslikke tootmisalasid ette ei nähta. Pigem nähakse mitmete olemasolevate tootmisalade puhul ette nende perspektiivset sega-alaks muutumist.

ÜP-s on seatud tingimused tootmisalade arendamiseks. Ebasoodsat mõju omava (õhusaaste, müra, kiirgus, vibratsioon, ebameeldiv lõhn ning ohtu suurendava, liiklussageduse kasv) tootmisega maad tuleb planeerida elamu- ja puhkealadest piisavasse kaugusesse, et tagada tundliku maakasutusega puhvervöönd. Tootmistegevuse piirnemisel tundlike aladega tuleb selgitada välja võimaliku keskkonnamõju esinemine ja ulatus (vastavavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimine; müra, tolmu ja vibratsiooni mõõtmine või modelleerimine, hüdroteoloogilised uuringud jne) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. Kui leevendavaks meetmeks on kõige sobilikum kaitsehaljastuse rajamine, siis täpsustada, millistele kriteeriumitele see peab vastama, et häiring õigusaktide kohaseid normväärtusi ei ületa. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma hinnangu alusel.

Vallas paiknevate reoveepuhastite puhul tuleb arvestada, et puhastusseadmetele kehtivad lähtuvalt projekteeritud reostuskoormusele ja seadme iseloomule erineva ulatusega kujud. Kanalisatsiooniehitise kuja määratakse eraldi igale reovee puhastamise ja reoveesette töötlemise protsessi tehnoloogilisele osale ning kuja ulatust arvestatakse kanalisatsiooniehitise hoone välisseinast või rajatise või seadme välispiirjoonest (VeeS § 134 lg 4 ja 5). Kanalisatsiooniehitise

kuja on kõige väiksem lubatud kaugus elamust ning majutus-, ravi-, spordi-, haridus-, kaubandus- ja teenindushoonest, samuti transpordihoonest, mis teenindab regulaarselt inimesi, ning salv- ja puurkaevust (Vees § 134 lg 1). Seega ei tohi kavanda reoveepuhasti kujasse elamuid vms tundlikke hooned. Kuja on vajalik vältimaks häiringuid ja kõrgendatud terviseriske, mis kuja ulatuses võivad esineda.

ÜP tingimused on piisavad tagamaks õhukvaliteedi nõuetega arvestamise edasisel planeerimisel ja projekteerimisel. Olulise keskkonnamõju esinemist ei ole oodata.

4.4.1.2 Põllumajandus

Kehtna valla territooriumil on erinevaid loomakasvatusega seotud hooned võrdlemisi palju (PRIA veebirakenduse 07.04.2021. a seisuga 173). Enamik loomakasvatusega seotud hooned ja alasid on väiksemahulised. Õhukvaliteeti mõjutavateks saab pidada suuri põllumajanduskäitisi, mida vallas on 4 (Pae Farmer OÜ, Frank Kutter Farmid OÜ, KEHTNA MÕISA OÜ, Tavex OÜ). Antud käitised omavad tegevuseks keskkonnakomplekslubasid. Eeldatavalt jäävad teistes loomakasvatustevõtetes peetavate loomade arvud allapoole loastamise künniskoguseid. Siiski võib esineda loomapidamisega kaasnevana õhu saasteainete emissioon, mis eeskätt väljendub lõhnahäiringu näol. Lõhnaainete heitkogust ja lõhna levikut peavad käitised üldjuhul hindama keskkonnalubade taotlemisel, kuid kuna antud juhul on tegu väikeste põllumajandustevõtetega, siis pole seda tehtud. Selge on, et **häiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. Eesti õigusaktides puudub põllumajandustevõtetele või sõnnikuhoidlatele otsene kuja nõue, kuid soovituslikuks vahemaaks tundlike aladega on sigalatel sõnnikuhoidlast 500 m ja lehmalaudadel 300 m⁵³.**

ÜP ei kavanda põllumajandushoonete juurde uusi elamualasid vms tundlikke objekte, soovituslikud kujud sõnnikuhoidlate ümbruses on käesoleval ajal valdavalt tagatud. Seega ei ole oodata ülenormatiivse lõhnahäiringu esinemist elamualadel (olemasolevate suurfarmide puhul tuleb lõhnahäiringutaset hinnata vastava keskkonnakaitseloa taotlemisel või muutmisel). **Uute elamute või tundlike hoonete kavandamine keskkonnaloo saasteainete paiksest heiteallikast välisõhku viimiseks künnist⁵⁴ ületavatest põllumajandustevõtetest lähemale kui 300 m ei ole mõistlik. ÜP-ga uute elamualade rajamist olemasolevate põllumajandushoonete lähialale ei ole kavandatud. Samuti ei ole soovitatav keskkonnaloo künnist ületavate uute põllumajandustevõtete kavandamine lähemale kui 300 m elamutest.**

4.4.2 Müra mõju

Atmosfääriõhu kaitse seadus⁵⁵ sätestab, et mürakategooriad määratakse vastavalt üldplaneeringu maakasutuse juhtotstarbele järgmiselt:

- 1) I kategooria – virgestusrajatise maa-alad;
- 2) II kategooria – haridusasutuste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandeasutuste ning elamumaa-alad, maatulundusmaa õuealad, rohealad;
- 3) III kategooria – keskuse maa-alad;
- 4) IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-alad;
- 5) V kategooria – tootmise maa-alad;
- 6) VI kategooria – liikluse maa-alad.

Planeeringutes ja projekteerimisel kasutatakse järgmisi müra normtasemetega liigitusi:

⁵³ AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

⁵⁴ Vastavalt <https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010>

⁵⁵ [Atmosfääriõhu kaitse seadus – Riigi Teataja](#)

- müra piirväärtus – suurim lubatud müratase, mille ületamine põhjustab olulist keskkonnahäiringut ja mille ületamisel tuleb rakendada müra vähendamise abinõusid;
- müra sihtväärtus – suurim lubatud müratase uute üldplaneeringutega aladel.

Uute planeeringute koostamisel tuleb tagada, et planeeringu elluviimisel ei ületataks piirkonna jaoks kehtestatud müra normtasest. **Uus planeeritav ala on väljaspool tiheasustusala või kompaktse hoonestusega piirkonda kavandatav seni hoonestamata uus müratundlik ala.** Müratundlik ala on üldplaneeringu juhtotstarbega määratud ala, millele on kehtestatud müra normtasemed.

Nimetatud mürakategooriatest lähtuvalt tuleb uute tegevuste kavandamisel ja uute müratundlike alade kavandamisel väljaspool tiheasustusalasid järgida keskkonnaministri 16.12.2016. a määruses nr 71 toodud müra sihtväärtusi:

- 1) I kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 45 dB ja öösel 35 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB;
- 2) II kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 55 dB ja öösel 50 dB;
- 3) III ja IV kategooria: tööstusmüra sihtväärtus päeval 55 dB ja öösel 45 dB, liiklusmüra sihtväärtus päeval 60 dB ja öösel 50 dB.

Hajaasustusaladel uute elamumaade planeerimisel on asjakohane II kategooria sihtväärtuste rakendamine. Uute hoonete projekteerimisel tiheasustusaladel ja kompaktse asustusega aladel ning juba hoonestatud aladel lähtutakse müra piirväärtuse nõuetest.

Eksisteerivate teede- ja tänavate äärde uute hoonete rajamisel ei ole hoonete teepoolsel küljel alati võimalik müra normtasemete nõuete täitmine. Hoonete teepoolsel fassaadil on oluline nii olemasolevate kui planeeritavate hoonete puhul rakendada eelkõige ehituslikke meetmeid (akende helipidavuse parandamine, fassaadikonstruktsioonide helipidavuse tõstmine), mis tagavad head tingimused hoonete siseruumides.

Selleks, et vältida edasisel planeerimisel, projekteerimisel, tegevuslubade väljastamisel ja sellega kaasneval mürahinnangute koostamisel segadust, millistele juhtotstarvetele kohalduv vastav müra normtaseme kategooria, tuleks kõik üldplaneeringuga määratavad maakasutuse juhtotstarbed liigitada mürakategooriate vahel.

ÜP-ga oleks soovitatav määrata müra kategooriad vastavalt maakasutuse juhtotstarbele järgnevalt:

- I kategooria – puhke- ja virgestuse maa-ala (PV), haljasala ja parkmetsa maa-ala (HM);
- II kategooria – väikeelamu maa-ala (EV), korterelamu maa-ala (EK), aianduse maa-ala (AM), kalmistu maa-ala (K);
- III kategooria – segaotstarbega maa-ala (S);
- IV kategooria – ühiskondliku hoone maa-ala (AA) (müra suhtes vähem tundlikud hooned ehk bürood, teenindus- ja ametiasutused jne);
- V kategooria – äri maa-ala (Ä), äri- ja tootmise maa-ala (ÄT), tootmise maa-ala (T), mäetööstuse (TM) ja turbatööstuse maa-ala (TR), jäätmekäitluse maa-ala (OJ) , tehnoehitise maa-ala (OT) (rakenduvad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded; ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks);

VI kategooria – liikluse ja liiklust teenindava ehitise maa-ala (L), raudtee maa-ala (LR), garaažide maa-ala (LG), kaitsehaljastuse maa-ala (HK) (ei rakendu keskkonnaministri 16.12.2016. a määruse nr 71 nõuded, kuna neid ei loeta müratundlikeks aladeks).

Riigikaitse maa-ala (RR) osas atmosfääriõhu kaitse seadusest ja selle alamaktidest tulenevad nõuded ei kohaldu.

Põllumajandus (MP) ja metsa (MM) maa-ala -alale jäävate ja kavandatavate eluhoonete õuealasad tuleb pidada II kategooria aladeks, ülejäänud osa ei ole otstarbekas lugeda müratundlikuks alaks.

Siseruumide müratasemed ei tohi ületada sotsiaalministri 04.03.2002. a määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid”⁵⁶ kehtestatud normtasemeid. Vajadusel tuleb rakendada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest.“.

Planeeringu eskiisid puhke ja virgestusalaks (PV) määratud aladel Järvakandis, Eidaperes ja osaliselt Kaereperes on ebatõenäoline I kategooria alade müranormide täitmine ning seda võib pidada ka ebavajalikuks. Näiteks Järvakandis on PV juhtotstarbega alal minikrossirada ja planeeritakse läbivana raudteed ning osaliselt külgneb vastav ala tootmisalaga. I kat müranõudeid ei ole ilmselt võimalik realselt täita. Samuti ei ole otstarbekas rakendada tootmisalale jääva tootmisettevõtte poolt territooriumi piiril I kategooria alade tööstusmüra piirnõrmi täitmiseks müra leevendusmeetmeid (nt rajada mürakaitsekraani tootmisterritooriumi piirile metsaalal müranormi täitmiseks. **Aladel kus tootmisala juhtotstarbega ala või liikluse ala (sh planeeritav raudtee ala) külgneb eskiislahendusel puhke- ja virgestusalaga või haljasala ja parkmetsa maa- alaga on asjakohane määrata puhke- ja virgestusala või haljasala osaliselt kaitsehaljastuse maa- alaks.**

4.4.2.1 Tööstusmüra

Kohaliku omavalitsuse andmetel on peamised müra tekitavad ettevõtted Kehtna vallas Vindor OÜ ja O-I Estonia AS. Mõlema puhul on tegu suure tootmisettevõttega, mis paikneb elamualadele suhteliselt lähedal. Tegemine on ajalooliselt väljakujunenud paiknemisega. Mürakaebuste esinemisel tuleb need lahendada vastavalt kehtivale korrale. Atmosfääriõhu kaitse seaduse § 218 kohaselt teostab riiklikku järelevalvet välisõhus leviva müra üle Terviseamet. Mürakaebustest sõltumata peavad tööstusettevõtted oma tegevuse müra vastavust normtasemetele hindama keskkonnaloa taotlemisel.

ÜP-ga hõlmatud alal esineb piirkondi, kus külgnevad elamualad ja tootmisalad. Nende alade puhul tuleb tootmisaladele uute tootmisettevõtete täpsemal planeerimisel näha vajadusel DP-ga ette tõhusad leevendavad meetmed. Tootmistevõtte piirnimisel tundlike aladega tuleb selgitada välja võimaliku keskkonnamõju esinemine ja ulatus (vastavalt vajadusele keskkonnamõju hindamise läbiviimine; müra mõõtmine või modelleerimine) ning rakendada asjakohased meetmed kaasnevate keskkonnamõjude vältimiseks või leevendamiseks. **Kui leevendavaks meetmeks on kõige sobilikum kaitsehaljastuse rajamine, siis täpsustada, millistele kriteeriumitele see peab vastama, et häiring õigusaktide kohaseid normväärtusi ei ületa. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma hinnangu alusel.**

Välisõhus leviva müra käsitlusel planeeringutes lähtutakse atmosfääriõhu kaitse seadusest ja sama seaduse § 56 lg 4 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.12.2016. a määrusega nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise

⁵⁶ [Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid – Riigi Teataja](#)

meetodid⁵⁷ (edaspidi KeM määrus nr 71), mis jõustus 01.02.2017 .a. Lisanduv müratase tootmisala või ka näiteks elamu tehnosüsteemide poolt ei tohi põhjustada müra normtasemetega ületamist.

Potentsiaalselt müra tekitavate ettevõtete või seadmete projekteerimisel tuleb vajadusel teostada mürauuring ja võtta tarvitusele asjakohased meetmed müra normtasemetega tagamiseks. Arvestada tuleb ka müraekraanide jt müra peegeldavate pindade müra levikut mõjutava toimega, mis võib samuti halvendada lähedalasuvate tundlike alade müratingimusi.

Üldplaneeringus kavandatakse kaitsehaljastuse juhtotstarbega alasid kohtadesse, kus on vajalik müraleviku piiramine. Asjakohane on sätestatud meede, et kaitsehaljastuse puhul tuleb arvestada ala piisava laiusga: ülenormatiivse müra leevendamiseks peab kaitsehaljastus olema vähemalt u 50 m lai. Kõrghaljastuse toimimiseks müra leevendajana on soovitatav segapuistu kasutamine, mis koosneb igihaljastest ja lehtpuudest (kuna see omab paremat efekti), lisaks puudele istutada ka tihe põõsastik. Samuti on asjakohane üldplaneeringus määratud tingimus, et tundlike aladega piirnemisel on tootmismaa arendaja kohustus häiringute leevendamiseks rajada kaitsehaljastus tundliku ala ning tootmismaa vahele. Kaitsehaljastus kavandatakse häiringu tekitaja s.o tootmisettevõtte maa-alale.

Tuuleparkide müra

Tuuleparkide müra kuulub Eestis kehtivate müraalaste õigusaktide kohaselt tööstusmüra hulka. Tuulikute müratemaatika põhjalikum käsitus on leitav LISAS 2.

Kaasaegsetel tuulikutel on üsna suurt tähelepanu pööratud müra vähendamisele ning mehhaaniline müra on erinevate isolatsioonimaterjalide ning tehniliste võtetega viidud võrdlemisi väheolulisele tasemele. Ka aerodünaamilise müra vähendamiseks on kasutusele võetud tehnilisi lahendusi. Kuid kuna on tegu suurte tehniliste seadmetega, siis teatav müraemissioon tuulikute töötamisel esineb.

Tuulikute käitamisaegse müra hindamisel lähtuti atmosfääriõhu kaitse seadusest ja keskkonnaministri 16.12.2016. a määrusest nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“. Tööstusettevõtetest lähtuva müra sihtväärtus uute planeeritavate alade puhul on elamualadel **öösel 40 ja päeval 50 dBA**.

Üldplaneeringus, tuuleparkide alade asukohavalikul, on võetud eesmärgiks öise sihtväärtuse (40 dB) tagamine kõigi olemasolevate elamute õuealadel. Selline lähenemine aitab tagada, et kui lisaks tuulepargile tekitavad piirkonnas müra ka teised allikad (tööstus, kaevandustegevus, liiklus), siis müraallikate liitmõjuna tekkiv müratase jääks müratundlikel aladel alla elamualadel kehtivat piirväärtust.

Oluline on märkida, et müra puhul võib esineda vahe norme ületava mürataseme ja häirimist põhjustava mürataseme vahel. Müranormid on sätestatud selliselt, et oleks tagatud inimese tervist mitte kahjustav müratase. See aga ei tähenda, et müraallikat ei oleks kuulda. Häiringu puhul inimene kuuleb müraallikat ning see ei pruugi talle meeldida, kuid tegemist ei ole tervist kahjustava olukorraga. Heli häirivus sõltub suuresti inimese individuaalsest tajust.

Tuulikute tekitatav müra sõltub tuule tugevusest ning tuuliku tehnilistest omadustest. Vaiksema tuule korral on tuuliku pöörete arv väiksem ja sellega koos müratase madalam. Tuule kiiruse kasvamisega pöörete arv suureneb, kuid samal ajal tugevneb ka looduslik mürafoon, mis teataval määral varjastab tuulikute müra.

---

⁵⁷ [Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid – Riigi Teataja](#)

Tuuleturbiinide müra hinnatakse uute planeeringute puhul arvutuslikult ning selleks on vaja teada tuuliku parameetreid ja paiknemist. Üldplaneeringu kontekstis ei ole võimalik müra modelleerimist läbi viia, sest vajalikud lähteandmed puuduvad. Vastavalt tuuleparkides tehtud mürahinnangutele ja vastavasisulistele uuringutele on suurte elektrituulikute puhul vajalik 40 dB mürataseme tagamiseks kaugus 500-750 m elamualadest⁵⁸. Seega võib pidada elamu- ja ühiskondlike hoonete osas puhverala 1000 m piisavaks müra normväärtuse tagamiseks ja seega üldplaneeringu tasemel alade asukoha valikuks. **Realse tuulepargi arendussoovi korral tuleb vastava KSH või KMH koostamisel teostada müra arvutuslik hindamine, milles arvestatakse tuulikute paiknemist ja nende realselt esineda võivaid müraemissioone. Realse tuulepargi arendussoovi korral tuleb vastava KSH või KMH koostamisel hinnata madalsagedusliku müra mõju vastavalt uusimale teaduskirjandusele.**

4.4.2.2 Liiklusmüra

Kehtna vallas olemasolevatest liiklusmüra allikatest on olulisemad riigimaanteed. Suurtel riigimaanteedel müra hindamise ja leevendamise tegeleb Transpordiamet müra vähendamise tegevuskava alusel. Kehtna vallas puuduvad riigimaanteed, mida kasutaks üle kolme miljoni sõiduki aastas ja millele seega esineks kohustus koostada strateegiline mürakaart ja müra vähendamise tegevuskava.

Samas on oluline, et ka väiksemate potentsiaalselt kõrge müratasemega teede ja raudtee äärde ei rajataks uusi tundlike alasid. Kui tee ja raudtee äärsetele aladele elamualasid kavandatakse, siis peab olema veendunud, et välisõhus levivad liiklusest tulenevad müratasemed vastaksid KeM määrus nr 71 lisas 1 toodud normtasemetele. Lisaks tuleb arvestada, et ka liiklusmüra maksimaalne helirõhutase müratundlike hoonetega aladel ei tohi ületada päeval 85 dB ja öösel 75 dB. Asjakohane on nõuda detailplaneeringu koostamisel mürahinnangut.

Maanteede äärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhvervöönd või kavandada müratõkke. Puhvervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.

4.4.3 Olulise ruumilise mõjuga ehitised (ORME)

Olulise ruumilise mõjuga ehitiste nimekiri on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega 01.10.2015 nr 102. Määruse 102 kohaselt on olulise ruumilise mõjuga ehitised tuulepark Vabariigi Valitsuse 26. juuni 2003. a määruse nr 184 „Võrgueeskiri” tähenduses, mis koosneb vähemalt 30 meetri kõrgustest elektrituulikutest. Sobivusanalüüsi ja üldplaneeringu protsessi kaudu viiakse läbi tuulepargi kui olulise ruumilise mõjuga ehitise asukohavalik.

Teisi ORME objekte üldplaneeringuga ei kavandata.

Tuuleenergia potentsiaalsete alade mõjusid on käsitletud vastavate teemavaldkondade juures. **Realsed tuuleparkide arendusvõimalused selguvad detailsema planeeringu ja selle raames läbiviidavate uuringute ning mõjude hindamise käigus. Planeerimisel ja mõjude hindamisel tuleb arvesse võtta konkreetse(te) tuuliku(te) parameetreid ja asjakohaste ametkondade seisukohti.**

Tuuleparkide rajamise vajadus tuleneb Eesti riigi kliima- ja energiapoliitikast, mille raamistikku määrab dokument [Kliimapoliitika põhialused aastani 2050](#). Eesti pikaajaline eesmärk on minna üle vähese süsinikuheitega majandusele, mis tähendab järk-järgult eesmärgipärast majandus- ja

⁵⁸ Dalla Longa, F., Kober, T., Badger, J., Volker, P., Hoyer-Klick, C., Hidalgo, I., Medarac, H., Nijs, W., Politis, S., Tarvydas, D. and Zucker, A., *Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model*, EUR 29083 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-77811-7, doi:10.2760/041705, JRC109698.

energiasüsteemi ümberkujundamist ressursitõhusamaks, tootlikumaks ja keskkonnahoidlikumaks. Tuuleenergeetika on riikliku energia- ja kliimakava 2030 (REKK)⁵⁹ kohaselt põhiline energiaallikas, et panustada 2030. aastaks seatud riikliku taastuvelektri eesmärgi (40%) saavutamisel. Saavutamaks Vabariigi Valitsuse seatud eesmärki aastaks 2030, mille kohaselt elektrienergia summaarsest lõpptarbimisest moodustab taastuenergia vähemalt 100%, on Eesti elektrisüsteemis täiendavalt vaja asendada ~7 TWh fossiilkütustel põhinevat elektrit taastuenergia allikatega⁶⁰.

Kehtna vald on üks vähestest Eesti omavalitsustest, kelle territooriumile jääb Kaitseministeeriumi hinnangul võõnd, kus ei esine juba käesoleval ajal riigikaitselisi kõrguspiiranguid tuuleparkide arendamiseks (vt lisa 2). Sellest lähtuvalt võib pidada potentsiaalsete tuuleenergia arengualade asukohavaliku tegemist valla üldplaneeringus igati asjakohaseks.

4.5 Mõju inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale

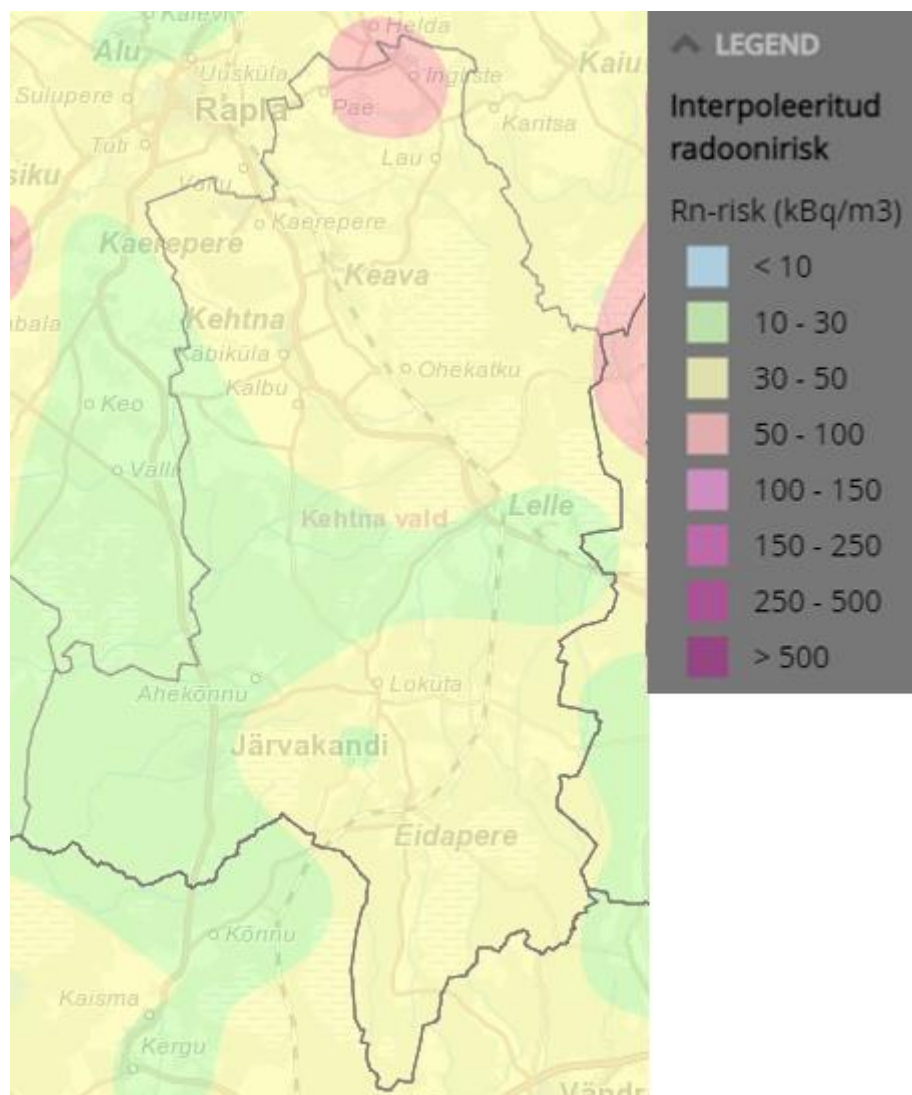
4.5.1 Radoonirisk

Eesti pinnas jaotatakse pinnaseõhu Rn-sisalduse alusel Rn-riski tasemelt madalaks (<10 kBq/m³), normaalseks (10–50 kBq/m³), kõrgeks (50–250 kBq/m³) ja eriti kõrgeks (>250 kBq/m³).

Kehtna valla radoonirisk on valdavalt normaalne (Joonis 15), valla põhjaosas Inglise küla piirkonnas leidub kõrge riskiga alasid (50–100 kBq/m³). Samas tuleb tähele panna, et ka normaalse radooniriskiga aladel leidub laiguti alasid, kus tegelik radoonisaldus on kõrgem.

⁵⁹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/ee_final_necp_main_ee.pdf

⁶⁰ Riigikantselei. 2022. Taastuenergia arendamise kiirendamise audit

Joonis 15. Radoonirisk Kehtna vallas (väljavõte Eesti Geoloogiateenistuse radooni veebirakendusest).

2017. a teostatud radooni monitooringu käigus tehti järeldused, et pinnaseõhus säiliva radooni kontsentratsioon sõltub pinnase ja aluspõhjakiivimite litoloogilisest läbilõikest ja nende U-sisaldusest, mõõtmise aastaajast ja mingil määral sademetest. Samas punktis otsemõõtmistel saadud pinnaseõhu radoonitase erineb oluliselt kevad-suvistel ja sügis-talvistel perioodidel. Selle tõus algab sügisel kui pinnase kasvukiht hakkab enam märguma ja õhuniiskus kasvama. Radooni kontsentratsioon pinnaseõhus saavutab maksimumi hilistalvel (kui pinnas on külmunud) ja langeb kiiresti kevadel kui maapind sulab ja toimub kiire pinnase kuivamine.

Ehitistealuse pinnase Rn-riski taseme selgitamisel pole määrava tähtsusega mitte uuringute ajal mõõdetud pinnaseõhu Rn-sisaldus, vaid ehitistealuse pinnase Rn päritolu ja pärast ehitise rajamist kujuneva reaalse Rn-riski taseme selgitamine uuringutulemuste alusel. Just nendest andmetest sõltub projekteeritavate Rn-riski leevendusmeetmete otstarbekus ja efektiivsus.

Uute hoonete rajamine eeldab ja toetab käesoleval ajal projekteerimise käigus juba ka individuaalset hoone rajamise kinnistul pinnaseõhus radoonitaseme mõõtmist⁶¹, mille käigus

⁶¹ Kiirguskeskus. Radooniohu arvestamine ehitusplaneeringutes ning olemasolevates hoonetes. https://www.envir.ee/sites/default/files/radooniohu_arvestamine.pdf

tehas kindlaks projekteeritava hoone asukohas radoonirisk. Kui radoonirisk on kõrge, siis tuleb rakendada leevendavaid meetmeid.

Aladel, kus Rn-sisaldus pinnaseõhus ületab 30 kBq/m^3 , on otstarbekas elamute, olme- ja teiste sarnaste hoonete projekteerimisel teha eelnevalt detailsemad uuringud. Maja asukoha pinnase kõrge Rn-sisalduse korral tuleb rakendada ehitamisel kehtestatud radoonikaitse nõudeid, et vähendada Rn-sisaldust majade siseõhus miinimumini.

Kui hoone on ehitatud kõrge radooniriskiga alale, tuleks sellest teavitada tulevasi kasutajaid ja anda kasutajatele infot ka selle kohta, kas Rn-sisaldus on korterite olme- ja tööruumide õhus kontrollitud ning milline on Rn-sisalduse tase.

Alad, kus radoonisisaldus pinnaseõhus ületab $200\text{--}250 \text{ kBq/m}^3$ ja eU-sisaldus 20 mg/kg taseme, ei ole sobivad lasteasutuste, elamute, olme- ja teiste sarnase suunitlusega hoonete ehitamiseks ilma ehituslikke radooniennetusmeetmeid rakendamata, sh tuleb tähelepanu pöörata ventilatsioonisüsteemide korrektsele projekteerimisele.

Radooniohu vältimiseks tuleb ehitustegevuse kavandamisel rakendada järgmiseid ettevaatus- ja ehituslikke meetmeid:

- Piirkonnas on soovitatav ehitustegevusel arvestada piirkondliku radooniriskiga.
- Korrastada ventilatsioonisüsteem, vaadata üle põranda konstruktsioon (sulgeda maja alt tulevate torude ja juhtmete ümbrus jms).
- Kui radoonisisalduse tase on kõrge või eriti kõrge, tuleb kasutusele võtta radoonikindlad lahendused – paigaldada hoone alla radooni kogumise torud või võimaldada välisõhu juurdepääs hoone alla; paigaldada ventilatsioonisüsteem, radoonikiled vms.
- Radooniohutu keskkonna tagamiseks siseruumides tuleb jälgida EVS 840:2017 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“.

Omaavalitsusel on õigus nõuda detailplaneeringu või ehitusloa taotluse juurde pinnase radooni uuringut täpsustamaks pinnase radooniriski ja kavandamiseks sobilikke meetmeid radooniohu vältimiseks.

4.5.2 Tootmisettevõtete suurõnnetuste oht

Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted on kemikaaliseadusest tulenevalt künniskogusest või alammäärast suuremas koguses ohtlikke kemikaale käitlevad ettevõtted. Alammäärad ja künniskogused on kehtestanud 02.02.2016. a majandus- ja taristuminister määrusega nr 10 „Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord¹“.

Vastavalt Maa-ameti Geoportaali andmetele asuvad Kehtna vallas järgmised ohtlikud ettevõtted:

- Elme Messer Gaas AS Järvakandi hapnikujaam, ohuala raadius 61 m. Kemikaalid: hapnik (199) - Järvakandi alev;
- Vedelgaas OÜ Tavex viljakuivati vedelgaasipaigaldis, ohuala raadius 428 m Kemikaalid: propaan-butaan (7.78) – Lokuta küla;
- Airok OÜ Kehtna Mõis viljakuivati vedelgaasipaigaldis, ohuala raadius 382 m. Kemikaalid: propaan-butaan (7.82) – Kábiküla küla;
- Airok OÜ Valtu talu viljakuivati vedelgaasipaigaldis, ohuala raadius 382 m. Kemikaalid: propaan-butaan(7,82) – Kaerepere küla;
- Ingle AS Inglise ladu, ohuala raadius 10 m. Kemikaalid: kemikaalide hulгимүүк – Inglise küla.

ÜP seab tingimuse, mille kohaselt ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete kavandamisel tuleb arvestada ettevõttest lähtuvaid riske ja ohte ning vajadusel vältida ettevõtete ohutsoonide kattumist tundlike aladega (nt elamud ja ühiskondlikud hooned, puhkealad). Riigimaanteede äärde kavandamisel tuleb arvestada elutähtsate teenuste toimepidevuse säilitamisega.

KSH juhib tähelepanu, et ÜP kohaselt planeeritakse Kaerepere külla ohtliku ettevõtte (Airok OÜ Valtu talu viljakuiivati vedelgaasipaigaldis) ohualasse kompaktse hoonestusega väikeelamu maa-ala. Kaerepere külla väikeelamu maa-ala edasisel planeerimisel tuleb käsitleda ohtliku ettevõtte võimalikku mõju ja riske (st selgitada välja, milline oht kaasneb õnnetuse puhul).

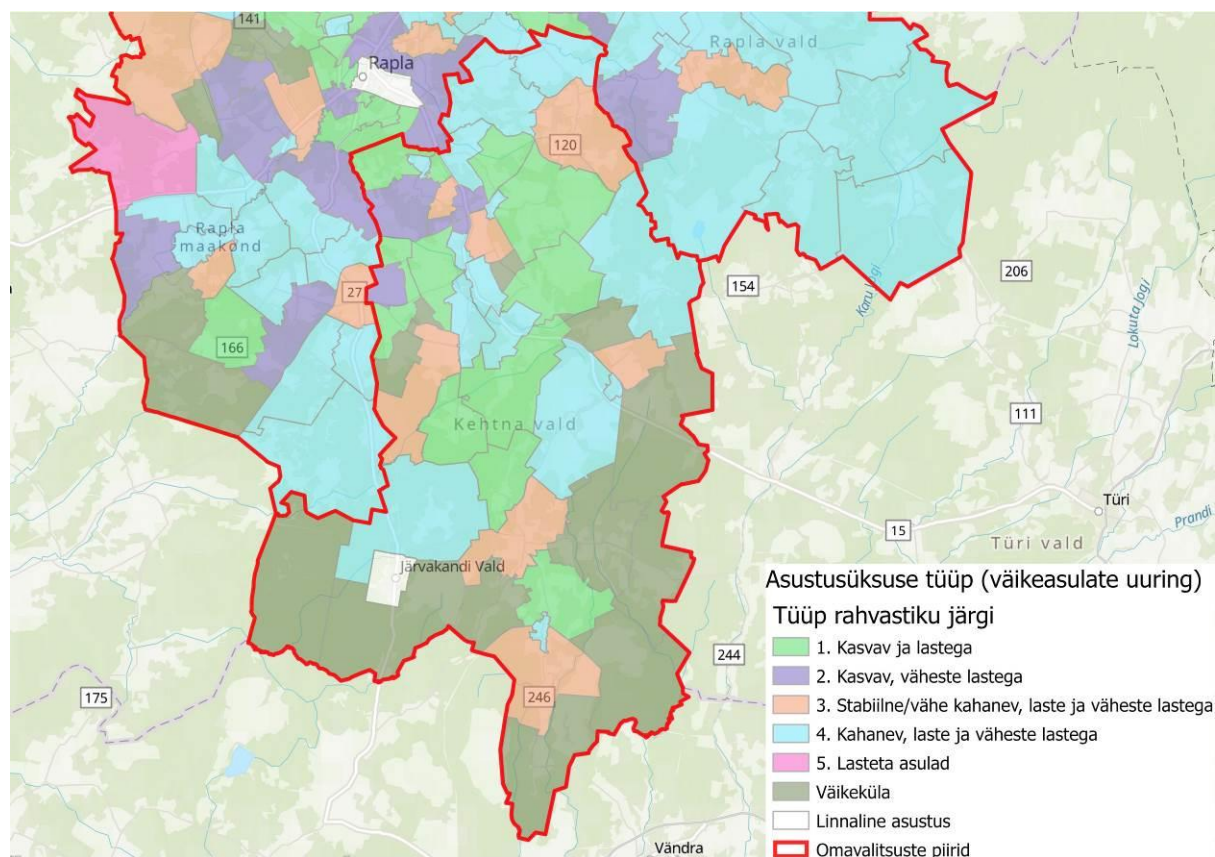
KSH teeb ettepaneku kajastada üldplaneeringu kaartidel taustainfona kõigi vallas asuvate ohtlike ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete ohualad.

4.5.3 Mõju sotsiaalsele taristule

Kehtna ja Rapla valdade Rapla-Kehtna tõmbekeskuste ja toimepiirkondade analüüs on esitatud [kaardiloos](#) ja [kaadirakenduses](#).

Kehtna valla puhul on tegu maalise asustusega omavalitsusega, mille rahvastikuprotsessid on asustusüksuste lõikes erinevad. 2019. a valminud Eesti väikeasulate uuringu alusel on asustusüksustest üsna võrdselt nii kahanevaid kui kasvavaid.

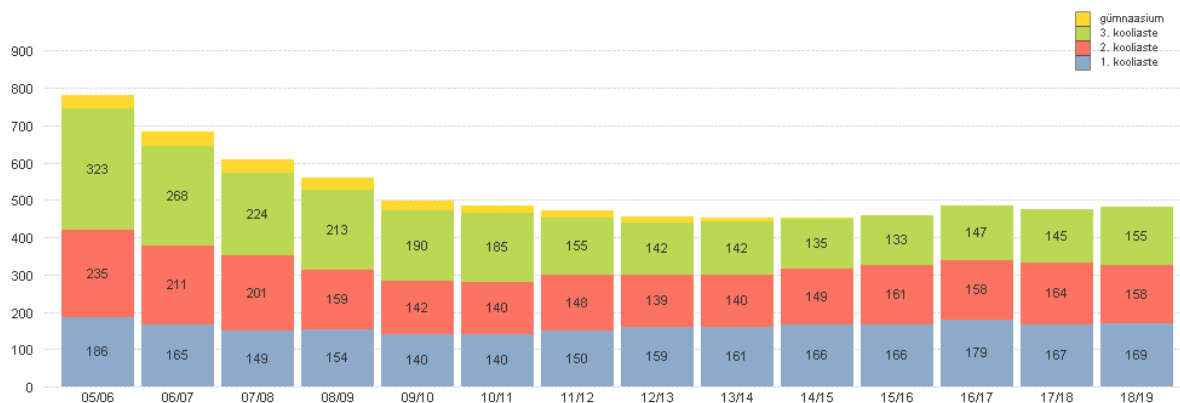
Valla rahvastikku iseloomustab madal sündivus, rahvastiku väljaränne ja negatiivne loomulik iive, mis põhjustab elanike arvu langemist. Rahvastiku püsimine ja elanike arvu kasv saab siin toimuda eeskätt sisserände ja loomuliku iibe tagajärjel. Kehtna valla arengukava seab siiski üheks eesmärgiks suurendada Kehtna valla elanike arvu 2023. aastaks vähemalt 6000 inimeseni.

Joonis 16. Kehtna valla asustusüksused rahvastiku tüübi järgi. Alus: Eesti väikeasulate uuring.

Kehtna vallas pakub alusharidust kuus lasteasutust: Eidapere Kool, Järvakandi Lasteaed Pesamuna, Kehtna Lasteaed Siller ja Valtu Lasteaed Pesapuu. Lasteaialaste arv on vallas viimase 5 aastaga vähenenud u 5%. Samas lasteadeade lõikes on laste arv tõusnud Valtu Lasteaias Pesapuu, jäänud stabiilseks Järvakandis ning vähenenud Eidaperes ning Kehtnas.⁶²

Üldhariduse omandamist võimaldavad neli põhikooli: Eidapere Kool, Järvakandi Kool, Kehtna Põhikool ja Valtu Põhikool. Eidapere Kooli juures tegutseb õpilaskodu.

Joonis 17. Õpilaste arvu muutus kooliastmete lõikes Kehtna vallas. Allikas: <https://www.haridussilm.ee/>

Viimase 10 aastaga on esimese kooliastme õpilaste arv tõusnud 10% (15 lapse võrra). Samas kõigi vanemate astmete õpilaste arv on vähenenud vastavalt 0,6 ja 27%.

Kehtna alevikus tegutseb Kehtna Kutsehariduskeskus, mis on Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus ning kus kutseõppes õpib ligi 500 õpilast (18/19 õppeaastal 415 õpilast), millele lisanduvad ümber- ja täiendusõppijad. Lähiaastatel on oodata Kehtna Kutsehariduskeskusesse ka Täiskasvanute Gümnaasiumi kolimist. Tegu on valla mõistes väga olulise haridusliku tõmbekeskusega.

Kehtna vallas pakub huviharidust üks huvikool: Kehtna Kunstide Kool.

Hoolekande asutused on Kalbu Hooldekodu koos sotsiaalkoduga ja nende allasutus Lokuta Ühiskodu, Järvakandi Hooldekodu ning Eidapere Õpilaskodu.

Kehtna vallas on 2 perearstikeskust: Järvakandis ja Kehtnas. Haiglaravi ja hooldusravi teenuse osutajaks on Rapla Maakonna Haigla Rapla vallas.

Apteegid asuvad Kehtnas, Järvakandis ja Lelles.

Kehtna valla erinevates piirkondades tegutseb kokku viis kultuuriasutust: Valtu Seltsimaja Kaereperes, Kehtna Klubi, Eidapere Kultuurikeskus, Lelle Rahvamaja ja Järvakandi Kultuurihall). Lisaks neile on Keavas võimalik kasutada spordi- ja kultuuritegevusteks Eesti Töuloomakasvatajate Ühistu saali, Kehtnas Kutsehariduskeskuse spordisaali ja aulat, Kehtna Põhikooli spordisaali ja aulat, Kehtna Kunstide Kooli saali, Kaereperes Valtu Spordimaja ning Järvakandis kooli võimlat.

Kehtna vallas on seitse raamatukogu (Eidaperes, Lelles, Kehtnas, Keavas, Inglise, Kaereperes ja Järvakandis).

Valla suurim spordikeskus on Kaereperes asuv Valtu Spordimaja. Spordimajast on kujunenud ülevallaline tervisespordikeskus. Spordimaja kompleksis on ka ujula.

⁶² Ülevaade põhineb Kehtna valla arengukaval ja eelarvestrateegial aastateks 2019 – 2023.

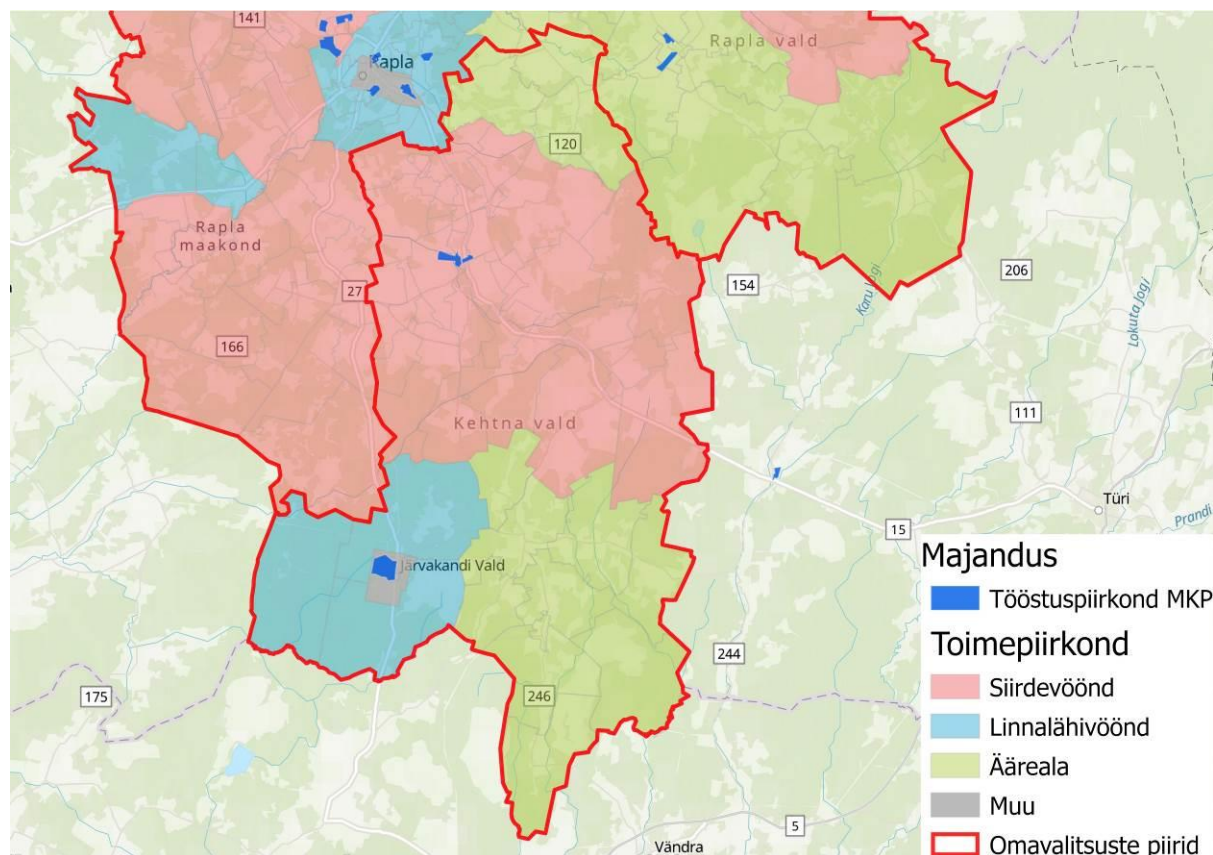
Valla sotsiaalsed taristud võib pidada võrdlemisi hästi toimivaks. Ulatuslike täiendavate alade kavandamine ühiskondlike ehitiste maaks ei ole vajalik. Planeering toetab Kehtna Kutsehariduskeskuse kujundamist atraktiivseks ja multifunktionaalseks hariduskeskuseks.

Lisaks otseselt teenuseid pakkuvatele objektidele on oluline ka puhkemajandusliku taristu olemasolu (supluskohad, puhkealad, mänguväljakud, pargid). Üldplaneering näeb ette, et valla alevis ja alevikes tagatakse puhkevõimalused 5–10 minuti jalgsitee kaugusel. Üldplaneering näeb ette võrdlemisi ulatuslikud puhke- ja virgestusmaa, haljasala ja parkmetsa maa ning kaitsehaljastuse maa juhtotstarbega alad kõigil tiheasustusaladel ja kompaktsel hoonestusega aladel. Tegevuse mõju võib pidada positiivseks.

ÜP loob eeldused inimeste sotsiaalsetele vajaduste rahuldamiseks vajalike teenuste osutamiseks ning liikuvuse (sh kergliiklusteed) tagamiseks.

4.5.4 Mõju ettevõtlusele

Piirkonna peamiseks tõmbekeskuseks on Rapla linn, kus paiknevad enamik töökohtadest ning teenustest. Samas on Rapla-Kehtna piirkonna ruumiliseks eripäraks ka suur seotus Tallinnaga, kuhu toimub igapäevane tööalane pendelränne. Enamikes piirkonna asulates jääb tööränne vahemikku 20–40% ja kohapeal töötajate osatähtsus Eestis hõivatutest on keskmiselt 26%.

Joonis 18. Kehtna valla toimepiirkonnad ja Raplamaa maakonnaplaneeringu kohased tootmisalad.

Statistikaameti andmetel tegutseb 2019. aasta alguse seisuga Kehtna vallas 413 statistilise profiili kuuluvat ettevõtet. 95% ettevõtetest on alla 10 töötajaga väikeettevõtted (393 ettevõtet), ettevõtteid töötajate arvuga 10-49 on 4% (17 ettevõtet), üle 50 töötajaga on piirkonnas kolm ettevõtet. Suurettevõtteid töötajate arvuga 150 ja enam Kehtna vallas ei ole. 27% ettevõtetest on tegevusalaks põllumajandus ja metsamajandus (111), 12% hulgi- ja jaekaubandus (50), 11% ehitus (44), 10% töötlev tööstus (41), 9% kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus (38).

Suurim ettevõtte vallas on üle 100 töötajaga O-I Estonia AS, mis on 1991. a asutatud Järvakandi alevis paiknev klaasitootmisettevõtte. Töötajate arvult teisel kohal (ligi 80 töötajat) on Keava alevikus tegutsev Vindor OÜ, mis on Eesti kapitalil põhinev ettevõtte ja toodab profiiliseid liiste, ukسلenge ja aknapõskesid. Väiksematest puidutöötlemise ettevõtetest tegutseb vallas Järvakandi Puidutehas OÜ. Põllumajandusettevõtetest on suurim 50 töötajaga Kehtna Mõisa OÜ. Loomakasvatusega tegeleb Pae Farmer OÜ ja piimakarjakasvatusega Tavex OÜ. Rodnas OÜ Kehtna alevikus tegeleb põllumajandusmasinate, -seadmete ja lisaseadmete hulгимүүгига. Olulisteks tööandjateks vallas on ka Kehtna Kutsehariduskeskus (üle 30 töötaja) ja Frank Kutteri lihatööstus.⁶³

Demograafiline tööturusurveindeks⁶⁴ on vallas 0,75 ning ülalpeetavate määr⁶⁵ 58,7.

Üldplaneeringust lähtuvalt on Kehtna valla arenguvajadusteks kujundada kvaliteetne elu- ja ettevõtluskeskkond kooskõlas looduskeskkonnaga ning **soodustada ettevõtluse teket** ja elamuehitust valla erinevates piirkondades.

Valla tootmine ja ettevõtlus suunatakse eelkõige olemasolevatele ja kavandatavatele ettevõtlusaladele Kehtnas ja Järvakandis. Ka Raplamaa maakonnaplaneering nägi arendatavate tööstusaladena ette piirkondi Järvakandis ja Kehtnas. Kohalikul tasandil on võrdlemisi oluline tööstusala ka Kaereperes, mille osas üldplaneering näeb suunda tulevikus ala kujunemiseks äri- ja tootmisalaks.

Tootmise arendamisel eelistatakse vallas tootmisharusid, mille mõju ei ulatu tootmishoonest väljapoole. Järvakandi alevi puhul soositakse eeskätt klaasitööstusega seonduvaid tegevusi, sest keskkuses on väga pikaajaline klaasi tootmisega seonduv ajalugu ning mitmed antud valdkonnas juba tegutsevad ettevõtted.

Tootmistegevusega kaasnevad paratamatult keskkonnamõjud. Mõjude ilmnmisel (häiringud, tegevuse ohtlikkus) on oluline neid leevendada või kavandada tootmistegevus eemale tundlikust maakasutusest. Tootmise ja elamute vahelised puhveralad peavad olema piisavad olulise mõju vältimiseks. Kauguse sobilikkus sõltub mõju tugevusest ja valdkonnast. Piisavate vahemaade jätmine tundlike alade ja tööstuse vahele on parimaks leevendavaks meetmeks. Vajadusel tuleb aga rakendada ka täiendavaid meetmeid (nt müraekraanid, summutid, tööaja piiramine jms). Kõikide äri- ja tootmiskaade kavandamisel on oluline tagada kaasaegsed taristud ja juurdepääsud.

Väiksemates keskustes ja hajaasustuselal soodustatakse ettevõtluse arengut nii traditsioonilise põllumajanduse kui ka tootmise ja teenuste valdkonnas. Hajaasustuselal ei arendata tootmist kõrge loodusväärtusega aladel nagu vääriselupaigad, poollooduslikud kooslused, kaitsealuste liikide elupaigad jms. Kõrge kultuuriväärtusega aladel tuleb arvestada väärtuste säilimisega. Ettevõtluse arendamisel hajaasustuselal jälgitakse ka, et piirkonnas säiliks kõrge kvaliteediga elukeskkond.

Tootmise alaliigiks on ka kaevandustegevus. Üldplaneering ei välista kaevandustegevust. Kaevandusõiguse andmine lähtub kehtivatest õigusaktidest ning kaevandustegevusega kaasnevate keskkonnamõjude esinemise võimalikkus ja olulisus selgitatakse välja keskkonnala

⁶³ (Kehtna valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2019-2023)

⁶⁴ Demograafiline tööturusurveindeks – eelseisval kümnendil tööturule sisenevate noorte (5–14-aastased) ja sealt vanuse tõttu väljalangevate inimeste (55–64-aastased) suhe. Kui indeks on ühest suurem, siseneb järgmisel kümnendil tööturule rohkem inimesi, kui sealt vanaduse tõttu potentsiaalselt välja langeb.

⁶⁵ Ülalpeetavate määr – mittetöõealiste (0–14-aastased ja üle 65-aastased) elanike arv 100 tööealise (15–64-aastased) elaniku kohta.

menetluses vastavalt keskkonnamõju hindamise eelhindamisel või keskkonnamõju hindamise käigus. Keskkonnamõjude hindamisel tuleb lisaks õigusaktidest tulenevate maakasutuse kitsendustega (nt kaitsealade kaitse-eeskirjad) arvestada ka rohevõrgustiku toimimist ning alade üldist ökoloogilist väärtust.

Soodustamiseks ettevõtlust võib hajaasustusalal põllumajanduse ja metsa maa-alale rajada äri- ja tootmisettevõtteid ning muu otstarbega hooneid ja rajatisi juhul, kui need järgivad üldplaneeringus toodud laiemaid põhimõtteid ning soovitud juhtotstarbele vastavaid tingimusi.

Kehtna valla üldplaneeringus tehakse tuuleenergia potentsiaalsete arengualade asukohavalik. **Tuulepargi alajaamast 6 km raadiuses esineb elektri otseühenduse ehk nn otseliini rajamise võimalus.** Otseliini piirkonnas on võimalik kasutada elektrit võrgutasu võrra soodsamalt (kasutatav üldjuhul ettevõtete jaoks, mitte kodumajapidamistele, sest eeldus on vastava võrguühenduse väljaehitamine). Lisaks on tegu keskkonnasõbraliku taastuvenergiaga. Tegemine on energiamahukate ettevõtete ja/või taastuvenergiat eelistavate ettevõtete jaoks olulise asjaoluga, mis võib mõjutada piirkonnas juba tegutsevaid ettevõtteid ning soodustada piirkonda uute ettevõtete ning nendega kaasnevate töökohtade rajamist. **Sellest lähtuvalt tuleks tuuleenergia arengualade valikul ja nende edasisel arendamisel lähtuda asjaolust, et eelisarendada oleks sobilik alasid, mis jäävad olemasolevate ja perspektiivsete äri- ja tootmiskaude lähedusse.**

ÜP loob tingimused soodustada Kehtna vallas ettevõtlust, samas on seatavad tingimused asjakohased tagamaks oluliste keskkonnamõjude vältimist. Siiski tuleb iga konkreetse ettevõtte kavandamisel pöörata tähelepanu selle võimalikele keskkonnamõjudele ning vajadusel teostada keskkonnamõju hindamine või eksperthinnang mõju põhjustavas valdkonnas.

4.6 Mõju kultuurilisele keskkonnale

Kultuuriväärtuste kaitset reguleerib muinsuskaitseeadus. KSH aruandes eeldatakse, et kõigi tegevuste kavandamisel järgitakse õigusakte ning seega KSH aruandes muinsuskaitseeadusest ja selle alamaktidest tulenevaid kitsendusi ja tingimusi välja ei tooda.

4.6.1 Mõju kultuurimälestistele

Kultuurimälestiste riiklikus registris on Kehtna vallas registreeritud 116 objekti, nendest viis ajaloomälestist, 26 arheoloogiamälestist, 29 ehitismälestist ja 50 kunstimälestist. Riikliku kultuuripärandi objektide kaitse on reguleeritud muinsuskaitseeadusega.

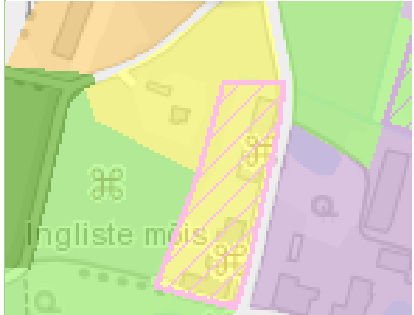
ÜP koostamisel on asjakohases täpsusastmes arvestatud riiklikus registris olevate kinnismälestistega. ÜP ei tee ettepanekut täiendavate objektide määramiseks kultuurimälestiste hulka. Kultuurimälestiste kaitset, sh tööde tegemist kinnismälestisel ja selle kaitsevööndis reguleerib muinsuskaitseeadus. Kuna üldplaneering on kooskõlas õigusaktidega, sh muinsuskaitseeadusega, siis ei ole oodata, et üldplaneeringuga põhjustataks olulist ebasoodsat mõju kultuurimälestistele.

Ehitismälestiseks olevate hoonetega aladele on sobivusel kavandatud segaotstarbega maa-aladeks võimaldamaks nende kasutuses hoidmiseks laiaotstarbelist kasutust. Analüüs piirkodade kohta, kus mälestistega ala juhtotstarvet plaanitakse ÜP-ga muuta, on esitatud Tabel 15-s. Lisaks segaotstarbe kavandamisele on üldplaneering juhtotstarvete osas paindlik, võimaldades kõrvaljuhtotstarbeid kuni 49% ulatuses. Paindliku maakasutuse kavandamist võib pidada kultuuriväärtuste säilimise osas positiivseid säilimiseeldusi loovaks.

Üldplaneeringuga on kavandatud miljööväärtuslikud alad arvestades ehitismälestiste paiknemisega (Inglise, Kumma, Kehtna, Keava asumites). Sellega võimaldatakse

ehitustingimustega efektiivsemalt tagada kultuurimälestiste väärtuse säilimiseks vajaliku ümbritsevate alade miljöö säilimist.

Tabel 15. Piirkonnad kus mälestusmärgiga ala juhtotstarvet plaanitakse ÜP-ga muuta.

Piirkond	Olemasolev juhtotstarve	Asukoht ÜP kaardil (uus segaala on roosa viirutusega ala)
Kehtna alevik	Tootmise maa-ala, väikeelamu maa-ala, äri maa-ala	
Ingliste küla	Väikeelamu maa-ala	

Üldplaneering näeb ette potentsiaalsed tuuleenergia arendusalad. Realse tuulepargi rajamissoovi korral tuleb koostada detailplaneering ja selle KSH. KSH programmi koostamisel määratakse detailselt hinnatavad mõjuvaldkonnad, sh kas ja millistele kultuurimälestistele mõju tuleb hinnata. Arvestama peab, et tuulepargid on potentsiaalselt (avatud vaadete tingimustes) väga kaugemale paistvad objektid ning nende visuaalse mõju hindamisel on vaja tähelepanu pöörata ka mõjule kultuuriväärtusega objektidele. Sealjuures võivad mõjutatuks olla ka naabervaldades paiknevad kultuuriväärtusega alad.

4.6.2 Mõju XX sajandi arhitektuuripärandi objektidele

XX sajandi arhitektuuripärandi omapära seisneb selles, et tehnoloogilised ja ühiskondlikud protsessid on 20. sajandi keskonda radikaalselt muutnud – tulnud on uued hoonetüübid, ehitusmaterjalid ja tehnoloogiad. Kogu sajandi vältel ei ole pärand olnud üksluine. Sajandi alguses domineerisid maal traditsioonilised eluviisid, hoonetüübid ja ehitusmaterjalid. Mõnikümmend aastat hiljem toimus aga radikaalne muutus, mille käigus tuli nõukogude ideoloogia kohaselt likvideerida erinevused linna ja maa vahel ning ehituse täieliku industrialiseerimisega hakati seda ka usinalt teostama.

Kehtna vallas leidub erinevast XX sajandi perioodist pärinevat pärandit. Peaaegu enamus pärandist on kasutusel ning pärandi seisukord on üldjuhul kas hea või rahuldav. Halvas seisundis olevaks võib pidada Eidapere raudteejaama – tuleks leida võimalus, et parandada hoone seisukorda. Üldplaneering suunab XX sajandi arhitektuuripärandiks olevaid hooneid säilitama seades selleks järgmised tingimused:

XX sajandi arhitektuuripärandi objektid:

- hoitakse kasutuses ning leitakse koostöös valla ja eraomanikega vajadusel uus kasutusotstarve ja renoveerimise võimalused;
- renoveerimisel säilitatakse hoonete välisilme;
- tagatakse ümbruse heakord ja hoone vaadeldavus.

Sobivusel on XX sajandi arhitektuuripärandi objektid hõlmatud ka miljööväärtuslikesse aladesse. Samuti tehakse ÜPs ettepanek lisada XX sajandi arhitektuuripärandi objektide hulka:

- Järvakandi alevis Rahu tn 2 ja 4. Rahu tn 2 ja 4, mis on arhitektuurselt väärtuslikud 1930. aastatest pärinevad kortermajad
- Keava alevikus Keava tee 9, 11 ja 12. Need 1926–1935 aastal püstitatud kolm mansardviilkatusega puitmaja on silmapaistvalt heade proportsioonidega. Keava tee 12 on alles ka omapärane kahekorruseline kõrvalhoone.

Üldplaneeringu mõju XX sajandi arhitektuuripärandi säilimisele võib pidada positiivseks.

4.6.3 Mõju maaehituspärandi objektidele

Maaehituspärandi hulka kuuluvad väärtuslikumad ja ajastuse iseloomulikud rehemajad (eestlaste vanad traditsioonilised elamud ja nende juurde kuuluvad talukompleksid), vallamajad ning koolimajad. Tuginedes Maaehituspärandi andmekogus⁶⁶ esitatud toodule, siis on Kehtna vallas 25 rehemaja, kaks vallamaja ja üheksa kooli.

Andmekogus esitatud rehemajad on erinevas seisundis (hea kuni halb), mis varieerub olenevalt hoone konstruktsiooni osast.

Kehtna vallas olevate kahe vallamaja seisund on väga hea kuni halb, mis varieerub olenevalt hoone konstruktsiooni osast.

Kehtna valla kasutuses olevate koolihoonete seisund on andmekogu põhjal enamuses väga hea kuni hea. Samas leidub ka konstruktsioone, mida on hinnatud rahuldavaks.

Üldplaneering väärtustab maaehituspärandit tuues välja, et maaehituspärandi objekte on soovitatav heakorrastada või leida neile kasutus. Hooneid võib kasutusele võtta uuel otstarbel. Hoonete ümberehitamisel säilitada võimalusel hoonete üldilme ja iseloomulikud välised elemendid.

Üldplaneeringul maaehituspärandile otsene mõju puudub või on vähesel määral positiivne.

4.6.4 Mõju militaarpärandi objektidele

Tuginedes andmekogule⁶⁷, siis ei ole Kehtna vallas militaarpärandi objekte.

4.6.5 Mõju pärandkultuuriobjektidele

Pärandkultuuri objektideks on valdavalt põlised talukohad ja talude juurde kuuluvad objektid, põlispuud, kiviaiad, lubjaahjud, raudteerajatised jpm. Pärandkultuuri objekte on Kehtna vallas registreeritud 288.

Pärandkultuuriobjekte väärtustatakse üldplaneeringus tuues välja soovitusel, et pärandkultuuriobjektideks olevald:

⁶⁶ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=rehemaja&action=list>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-parishhouse>,
<https://register.muinas.ee/public.php?menuID=evm-school>

⁶⁷ <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=militaryheritage>

- hooned on soovitatav heakorrastada või leida neile kasutus. Hooneid võib kasutusele võtta uuel otstarbel (nt jaamahooneid ja meiereisid elamutena vms). Hoonete umberehitamisel säilitada võimalusel hoonete üldilme ja iseloomulikud välised elemendid;
- teed (nt taliteed, metsateed) hoida läbitavana.
- kultuuriväärtuslikud puud (nt pärimus- ja hiiepuud) säilitada. Maardlate aladel säilitada kultuuriväärtuslikke puid võimalusel.

Üldplaneeringul pärandkultuuriobjektidele otsene mõju puudub või on vähesel määral positiivne.

4.6.6 Mõju miljööväärtuslikule alale

Üldplaneeringu koostamise käigus on Hendrikson&Ko koostöös Kehtna vallaga koostanud aastal 2021 töö „Kehtna valla miljöoalade analüüs“. Töö eesmärgiks oli selgitada välja miljööväärtuslike hoonestusalade eripära ning määrata aladele kasutus- ja ehitustingimused. Kehtna vallas on nimetatud töö alusel järgmised miljööväärtuslikud alad:

1. Kehtna aleviku Staadioni tn 2, 4, 6 elamud ja ümbritsev ala;
2. Kehtna Peetri kirik ümbritseva alaga;
3. Kehtna mõisasüda;
4. Kehtna Majandus- ja Tehnoloogiakooli peahoone (Kooli tn 1);
5. Kumma küla ajalooline keskus;
6. Inglise mõisasüda;
7. Järvakandi koolimaja (Nõlva tn 16) lähiümbrusega;
8. Järvakandi kultuurihall, klaasimuseum ja endine kino ümbritseva alaga;
9. Järvakandi Uue ja Nõlva tänava elamud;
10. Järvakandi Pauluse kirik (Vana-Asula tn);
11. Järvakandi Rahu tänava 6, 8 ja 10 stalinistlik hoonestus;
12. Järvakandi Rahu tn 11 ja 16 kortermajad;
13. Järvakandi Vana-Asula tn 2, Tehaste tn 2 hooned ja Tehaste tn 7 maakivivundament;
14. Lelle mõisasüda;
15. Lelle jaamahoone kompleks;
16. Eidapere jaamahoone kompleks;
17. Keava mõisasüda;

Vastavalt „Kehtna valla miljöoalade analüüs“ töö tulemusena jäeti esialgselt miljööväärtuslike alade nimekirjast välja Ohekatku mõisapark ning Inglise Kabelimägi ehk Jaalimägi lehiste alleega. Allee ja kabelimägi on soovitatav lisada pärandkultuuri objektide nimekirja (hetkel ei ole objekt arvele võetud).

Üldplaneeringu koostamisel on põhjalikult analüüsitud miljöoalaid ning seatud neile asjakohased kohaspetsiifilised tingimused miljöo säilimiseks. Miljööväärtuste säilimisele on üldplaneeringul positiivne mõju.

4.6.7 Mõju kalmistutele ja matmispaikadele

Vastavalt andmekogule⁶⁸ asub vallas viis kultuurimälestisena kaitse all olevat kalmistut (Tabel 16). Lisaks jääb valla territooriumile ühishaudu ja kalmeid. Lisaks kultuurimälestisena kaitstavatele kalmistutele jääb valla territooriumile ka väiksemaid pärandkultuuriobjektidena registreeritud matmiskohti.

⁶⁸ <https://register.muinasa.ee/public.php?menuID=monument>

Kultuurimälestisena kaitse all olevatele kalmistutele ja teistele matmispaikadele kehtivad muinsuskaitseadusest tulenevad kitsendused. Lisaks tuleb arvestada, et kalmistute tegevust reguleerib kalmistuseadus.

Tabel 16. Kehtna vallas paiknevad kultuurimälestisena kaitstavad kalmistud (Allikas: Kultuurimälestiste register).

Reg nr	Kalmistu	Asukoht	Kirjeldus
8373	Lelle kalmistu	Põllu küla, Kehtna vald	Lelle kalmistu on piirkonna ajaloolise väärtusega matmispaik, kuhu on maetud mitmeid paikkonna kultuuriloos tuntud isikuid.
11939	Kalmistu	Kalbu küla, Kehtna vald	Matmispaigale iseloomulikud kalmerajatised, inimluud, teaduslikku informatsiooni sisaldav arheoloogiline kultuurikiht.
8375	Järvakandi kalmistu	Ahekõnnu küla, Kehtna vald	Järvakandi kalmistu on piirkonna ajalooline matmisala, kus on säilinud terviklik struktuur ning paljud vanad hauatähised ja piirded.
11951	Kalmistu „Kabeliase“	Lokuta küla, Kehtna vald	Inimluude, arheoloogilise kultuurikihi olemasolu.
11942	Kalmistu "Ristimägi"	Kumma küla, Kehtna vald	Mälestise ala on ida-läänesuunaline piklik kõrgem võsastuv ala, mille pikkus ida-lääne suunas on ligikaudu 110 m, laius ligikaudu 20 m.

Aktiivseid kalmistuid on Kehtna vallas kolm – Lelle, Kehtna ja Järvakandi. ÜP-ga täiendavaid kalmistu maa-alasid ette ei nähta.

ÜP-ga nähakse ette avalikud parklad Lelle kalmistule, Kehtna kalmistule ja Järvakandi kalmistule ehk kasutuses olevatele kalmistutele. See parandab juurdepääsu kalmistutele.

Üldplaneeringus on tingimuseks seatud, et kalmistul nähakse ette kalmisturahu hoidmise eesmärgil vähemalt 50 meetri laiune vöönd kalmistu välispiirist. Vööndisse on keelatud rajada ehitisi ja planeerida maakasutust, mis võib põhjustada kalmistul müra, välja arvatud kalmistut teenindav ehitis. Tegu on kalmistuseadusest tuleneva kitsendusega, mitte üldplaneeringuga seatava täiendava tingimusega.

Üldplaneering näeb ette aia- ja haljastusjätmete kompostimiskohtade kavandamist. Perspektiivsed kompostimiskohad on ette nähtud ka Lelle, Kehtna ja Järvakandi kalmistutele. Kalmistutel on ajalooliselt alati tekkinud ka haudade hooldamise käigus aia- ja haljasjätmeid ning neid on ka alati kuskil kalmistu nurgas kompostitud. Seega kindlasti ei ole tegu uudse toiminguga, vaid kalmistukultuuri osaga. Kompostimislahendusi on tänapäeval mitmeid ning arvestades Kehtna vallas paiknevate kalmistute võrdlemisi madalat kasutusintensiivsust, siis on võimalik rajada miljösse sobilikke lahendusi. Eelistatud oleksid kinnised või poolkinnised kompostimislahendused, mis arvestavad nii keskkonkakaitse tingimusi kui kultuurilisi väärtusi.

Kalmistud, sh suletud kalmistud on olulised kohaliku aja- ja kultuuriloo kandjad. Matmispaigad väärivad tähistamist ja hooldamist.

Üldplaneeringu mõju kalmistutele on neutraalne. Tegutsevatele kalmistutele võib mõju pidada mõõdukalt positiivseks.

4.6.8 Mõju arheoloogiapärandile

Tuginedes sellele, et arheoloogide, hobiotsijate ja koduloohuviliste inimeste tegevus toob igal aastal juurde uut infot arheoloogiliste paikade kohta, mida ei jõuta kaitse alla võtta, tuleb arheoloogiapärandi hävimise vältimiseks tagada meetmed selle kaitseks. Muinsuskaitseameti

poolt tehtava arheoloogia-tundlike alade analüüsi abil on võimalik vähendada arheoloogiapärandi hävimise riski ehitustegevust kavandatavates kohtades, kuid seni avastamata ja prognoosimata muistised võib välja tulla ka väljaspool mälestisi ja arheoloogiastundlike alasid. Seetõttu tuleb Muinsuskaitseameti hinnangul⁶⁹:

- 1) KMH kohustusega tegevuste kavandamisel (ka juhul kui KMH nõudest loobutakse) alati eelnevalt Muinsuskaitseametiga kooskõlastada arheoloogilise uuringu läbiviimise vajadus;
- 2) Prognoositud arheoloogiastundlike aladel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida planeeringu või ehitise kavandamisel Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta, kui:
  - Algatatakse detailplaneeringut;
  - Ehitiste alla jääva kaevatava ala pindala on enam kui 500 m².

Eelnevalt nimetatud tingimustest esimese puhul tuleb arvestada, et selle kandmisel üldplaneeringusse rakendub vastav kooskõlastamise nõue ka teistele otsustajatele KeHJS mõistes ehk tingimus rakendub ka näiteks KMH või KMH eelhinnangu nõudega keskkonnalubade taotlustele Kehtna valla territooriumil.

Nii üldplaneeringus esitatud arheoloogiastundlike aladel kui ka mujal arheoloogiapärandi avastamisel tuleb tagada arheoloogiapärandi kaitseks muinsuskaitseaduses ette nähtud tegevused. Üldplaneeringu edasisel koostamisel esitatakse Muinsuskaitseameti poolt arheoloogiastundlikud alad 2021. aasta seisuga, kuhu planeeringu või ehitise kavandamisel tuleb kohalikul omavalitsusel küsida Muinsuskaitseameti arvamust arheoloogilise uuringu läbiviimise vajaduse kohta. Kuna nimetatud info on ajas täienev, siis on võimalik, et tulevikus tuleb asjakohane info mõnest muust andmebaasist.

Üldplaneeringu mõju arheoloogiapärandile on neutraalne. Juhul kui arheoloogiastundlikud alad esitatakse informatiivsena üldplaneeringus ning seatakse neile tingimused, siis võib mõju arheoloogiapärandile pidada selle parema teadvustamisega seondult vähesel määral positiivseks.

4.6.9 Mõju pühapaikadele

Looduslikud pühapaigad on olulise inimõjuta rahvapärismälestised ohverdamise, pühakspidamise, ravimise, usulise või rituaalse tegevusega seotud paigad või asjad. Need on olulised rahvapärismälestiste ja kohaliku identiteedi kandjad. Osaliselt on looduslikud pühapaigad kas muinsus- või looduskaitse all.

Kultuurimälestisena kaitstavaid pühapaiku on vallas 6: ohvrikoht Hiiemägi (reg nr 27194), kultuse- ja ohvrikivi Hiiekivi (11962), ohvripuu Ohvritamm (11960), Kivikalme ja ohvrikoht Hiiemägi (11948), kivikalme ja ohvrikoht Hiiemägi (11947), Kivikalme ja ohvrikoht Kirikuvare / Hiiekabel (11943). Kaitse all olevatele pühapaikadele rakenduvad muinsuskaitseadusest tulenevad kitsendused, mille järgimine tagab nende säilimise. Üldplaneeringu koostamisel on lähtutud õigusaktidest.

Tuntum Kehtna vallas asuvatest pühapaikadest on Palukülas paiknev Hiiemägi, mille ala on üldplaneeringus määratud ka väärtuslikuks maastikuks ja rohevõrgustikuks. Samas nähakse piirkonda ette perspektiivset matkarada nii loodus- kui ka kultuuriväärtuste tutvustamiseks, mida võib positiivset mõju omavaks pidada. Antud piirkonda tekkis esialgse tuuleparkide alade

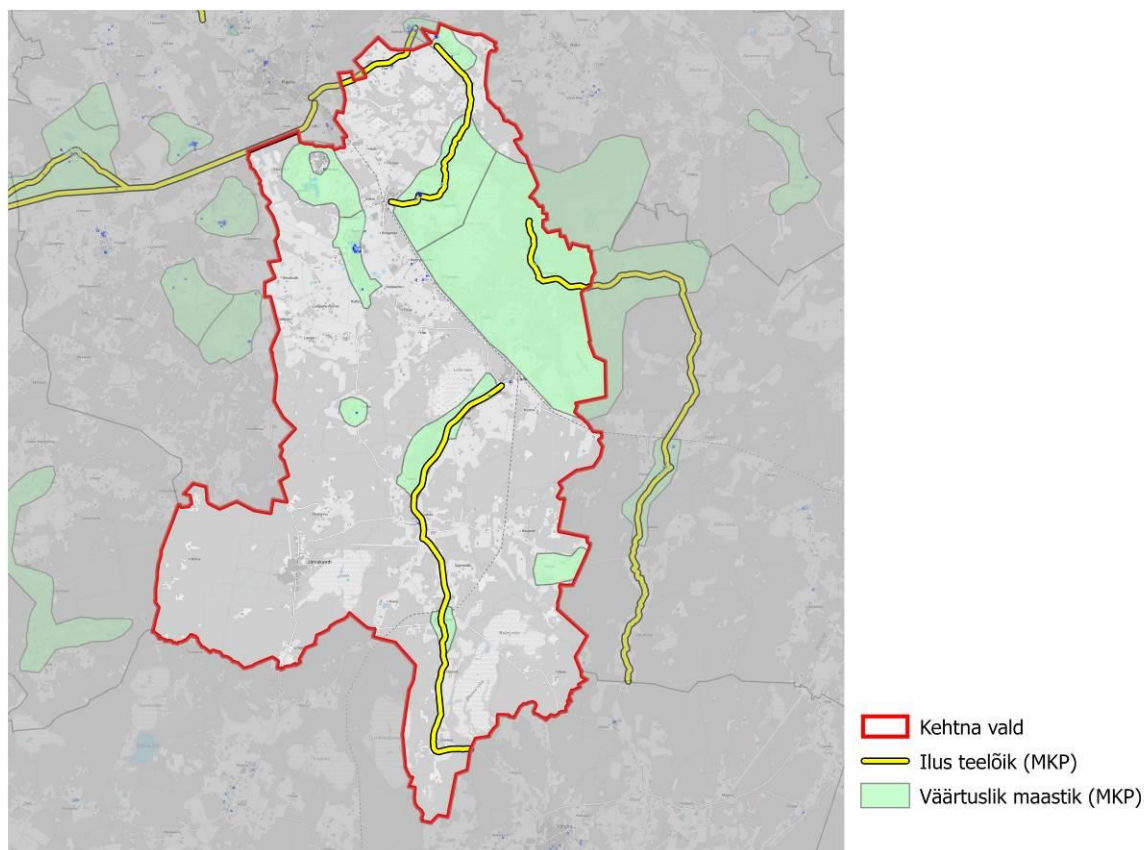
⁶⁹ 11.02.2022 nr 1.1-7/2672-6

kaardianalüüsiga potentsiaalselt sobilik tuulepargi ala, mille kavandamisest loobuti arvestades piirkonna kultuurilist väärtust ning reljeefi.

Maa-ameti ristipuude kaardirakenduse andmetel puuduvad Kehtna vallas ristipuud. Mõju neile ei avaldata.

4.6.10 Mõju maastikele

Maakonnaplaneeringuga on määratud vallas asuvad väärtuslikud maastikud ning maastike kasutustingimused. Väärtuslike maastike paiknemine on esitatud Joonis 19-l.

Joonis 19. Maakonnaplaneeringu kohaste väärtuslike maastike ja ilusate teelõikude paiknemine.

Kehtna valda jäävad maakondliku tähtsusega Kumma-Kaerepere, Keava-Kõnnumaa, Kädva-Paluküla väärtuslikud maastikud ja kohaliku tähtsusega Kehtna-Kalbu, Vastja, Lelle, Eidapere, Ingliste ja Koogiste-Kõrbja väärtuslikud maastikud.

Väärtuslikke maastikke enim mõjutavaks üldplaneeringuga suunatavaks tegevuseks on taastuenergia kavandamine.

Tuuleenergia võimalikud arengualad jäävad väljaspoole väärtuslikke maastikke. Tuuleenergia alade edsisel planeerimisel ja visuaalse mõju hindamisel tuleb arvestada asjaoluga, et Paluküla Hiiemägi on Loode-Eesti kõrgeim tipp – 106 m. Hiiemäe kõrval paiknevad veel mitmed ligi 100 meetrini küündivad künkad. Visuaalse mõju hindamisel tuleb arvestada reljeefi varieeruvust.

Tuulegeneraatorid on väga kõrged objektid ja seega võivad muuta vaateid väga ulatuslikel aladel. Samuti on tegu maastikus mitme kilomeetri ulatuses domineeriva objektiga. Tuulikute mõju maastikupildi muutusele on suur ja seega võivad nad oluliselt mõjutada väärtuslikke maastikke ning piirkonna olulisi vaateid. Tuulepargi visuaalne mõju sõltub tuulikute suurusest, vaatleja kaugusest, maastiku omadustest, sh reljeefist ja taimkattest, kellaajast, atmosfääri tingimustest jpm. Selgetes ilmastikuoludes ja avatud vaatekoridoride korral võib tuulepark olla nähtav u kuni

35 km kaugusele. Eesti puhul ei mõjuta tuulikute nähtavust enamikes piirkondades olulisel määral reljeef, kuid mõjutavad metsaalad. Üldplaneeringu tasandil (ilma tuulikute kõrguseid ja asukohti) teadmata ei ole võimalik teostada tuulikute nähtavusanalüüsi. **Seega tuleb tuuleparkide edasisel planeerimisel pöörata tähelepanu ka mõjule maastikupildile, eeskätt väärtuslikele maastikele ja ilusatele teelõikudele. Vajalik on koostada nähtavusanalüüs ning foto (või video) montaažid olulistest vaatepunktidest.**

Üldplaneeringuga on vähendatud Paluküla–Kädva väärtusliku maastiku piire ulatuses, mida loetakse maakonnaplaneeringu muutmiseks. Kuna Paluküla–Kädva väärtusliku maastiku hulka on algselt haaratud ulatuslikud asustamata kaitsealused loodusmaastikud, on ÜP raames leitud, et piirkonnad ei vaja kahekordset regulatsiooni. Paluküla–Kädva väärtusliku maastiku uus piir on kantud maakasutuskaardile.

Viimastel aastatel on seoses taastuvenergia arendusvajadusega oluliselt suurenenud päikeseparkide arendustegevuse surve. Päikesepargid on küll võrreldes tuuleparkidega oluliselt väiksema ruumilise ulatusega visuaalse mõjuga, kuid esteetiliselt võib mõju olla väga oluline ning lokaalselt negatiivne. **Seega on oluline päikeseparkide rajamisel arvestada ka nende visuaalset mõju. Päikeseparkide rajamisel tuleks vältida alasid, kust soovitakse säilitada väärtuslike vaateid või maastikupilti.** Sarnaselt tuuleparkidele (ja teistele tehisobjektidele) on ka päikeseparkide puhul võimalik koostada visualiseeringuid, mis aitavad otsustada mõju olulisust ja pargi esteetilist sobivust konkreetsele alale. Valdavalt võib päikeseparkide puhul olla ebasoovitav nende nähtavus mõnelt avalikult kasutatavast kohast (nt teelt). Samas on võimalik mõju oluliselt vähendada kavandades näiteks olulise vaatekoha ja päikesepargi vahele hekk vms vaate takistus. Erinevalt tuuleparkidest päikesepargid üldjuhul kaugvaateid ei mõjuta.

4.7 Kliimamuutustega kaasnevad mõjud

Kliimamuutuste tõttu suureneb nii maismaa kui ka merealade temperatuur ning muutub sademete hulk ja jaotus, mis toob omakorda kaasa keskmise meretaseme tõusu kogu maailmas, rannikuerosiooni ohu ning raskemad ilmastikuga seotud loodusõnnetused. Kliimamuutustega kohanemiseks on riiklikul tasemel koostatud Eesti kliimamuutustega kohanemise arengukava 2030⁷⁰. Kliimamuutustega kohanemise arengukava strateegiliseks eesmärgiks on suurendada Eesti riigi, regionaalse ja kohaliku tasandi valmidust ja võimet kliimamuutuste mõjuga kohanemiseks.

Arengukava kohaselt pole Eestis kliimamuutused nii äärmuslikud kui paljudes teistes maailma ja Euroopa Liidu riikides, kuid ka meil võib prognooside alusel 21. sajandi jooksul oodata järgmisi muutusi:

- temperatuuritõus, mis on Eestis 20. sajandi teises pooles olnud kiirem kui maailmas keskmiselt, sellest tulenevad jää- ja lumikatte vähenemine; kuuma- ja põuaperioodid; muutused taimekasvus; võõrliikide, sh uute taimekahjurite ja haigustekitajate levik, külmumata ja liigniiske maismaa, mis piirab raievõimalusi, sesoonsete energiatarbimistippude muutused; elanike terviseprobleemide sagenemine jms;
- sademete hulga suurenemine eriti talveperioodil ja sellest tulenevad üleujutused, kuivenduskraavide ja -süsteemide ning paisude hoolduse mahu suurenemine, jõgede kaldaerosiooni ja sellest tuleneva kaldakindlustamise mahu suurenemine, surve elamute/rajatiste ümberpaigutamiseks, kaevandusvete pumpamismahu suurenemine jms;

⁷⁰ [Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030 \(envir.ee\)](https://www.envir.ee)

- tormide sagenemine ning sellest tulenevad nõuded taristu ja ehitiste vastupidavusele ja tormitagajärgede likvideerimise võimele.

Kuumalainete sagenemine on üks peamisi tulevikkliima riske nii Eestis kui ka mujal maailmas. Kuumalained võimenduvad eeskätt linnades, aga ka tiheasustusaladel soojussaare efektina, kus suured tumedad pinnad (nt: asfaltteed, asfaltkattega parklad, bituumenkatused) neelavad suurema osa päikesekiirgusest, mis omakorda kütavad õhku. Soojussaare efekti saab leevendada piirates planeeringu- ja ehituslahendustega soojuse akumulierimist ning rakendades linnakeskkonnas mikrokliimaatilisi meetmeid, säilitades ja laiendades rohealasid, haljastust ja veekogusid.

Üldplaneeringus on arvestatud kliimamuutuste mõjuga ning antud suuniseid säästlike sademeveesüsteemide ning soojussaarte vähendamise osas. Elukeskkonna ning tootmisalade kavandamisel tuleb tähelepanu pöörata rohealade ja haljastuse tagamisele, mis leevendavad mikrokliima mõjusid, sealjuures aitavad vähendada soojussaarte teket.

Eestis on üleujutusriske hinnatud „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2007/60/EÜ üleujutusrisi hindamise ja maandamise kohta“ alusel. 2011. a valmis esimene üleujutusega seotud riskide hinnang, millega kaardistati Eestis aset leidnud üleujutused, eristati olulised üleujutused ja määrati üleujutusega seotud riskipiirkonnad. 2019 aastal toimus üleujutusohupiirkonna ja üleujutusega seotud riskipiirkondade kaartide ajakohastamine. Keskkonnaministeeriumi poolt koostatud ajakohastatud üleujutusega seotud riskide hinnangule Kehtna valla territoorium riskipiirkondade hulka ei kuulu. Kohaliku teadmise põhjal ei ole vallas teisi piirkondi, kus üleujutus võib osutada probleemiks (ja kus tuleks nt vältida ehitamist või rakendada meetmeid või erilahendusi).

Keskkonnaministeeriumi tellimisel valmis 2021. aasta lõpus uuring "Alused ja meetodika suurte üleujutustega siseveekogude nimistu muutmiseks". Tegemist on uuringuga, mille käigus hinnati siseveekogude üleujutusalasid ja määrati üleujutusosalade piirid. Uuringu alusel esineb ka Kehtna vallas veekogusid, mille kallastel esineb üleujutuse oht. Valdavalt on tegu hajaasustuses paiknevate aladega kus inimasustus puudub ja kuhu üldplaneering asustuse laiendamist ei kavanda. Asustatud aladest on üleujutusest osaliselt ohustatud Inglise. Samas valdavalt kattub potentsiaalne üleujutusala jõe ehituskeeluvööndiga. Seega reaalne oht varale või veekvaliteedile on vähene. **KSH teeb siinkohal siiski ettepaneku kajastada potentsiaalsed üleujutusosalad üldplaneeringu kaardirakenduses taustainfona, mis võimaldab teavet arvestada edasisel planeerimisel ja projekteerimisel (nt ehituslubade väljastamisel). Üleujutusosaladele ei ole soovitatav ehitisi kavandada või kui see on vajalik tuleb projekteerimisel üleujutusohuga arvestada.**

Kasvuhoonegaaside emissiooni peamiseks allikaks on fossiilsete kütuste tootmine, töötlemine ja põletamine ning energia tootmine. Tuuleparkide rajamine elektrienergia tootmiseks tähendab taastuvatel energiaallikatel põhineva elektrienergia tootmise osakaalu suurendamist, mis loob eeldused fossiilsete kütuste põletamisel eralduvate kasvuhoonegaaside vähendamiseks **omades seeläbi potentsiaalset positiivset mõju kliimamuutuste pidurdamisele. Tuuleparkide potentsiaalsel rajamisel on seega positiivne mõju Eesti kasvuhoonegaaside heitkoguse vähendamisele ning Eesti kliimapoliitika eesmärkide saavutamisele.**

4.8 Kaudsed mõjud ja koosmõjud

Valla üldplaneering on piirkonna pikaajalist arengut suunav dokument. Üldplaneeringu mõjud on eelnevast lähtuvalt valdavalt kaudsed. Samas kuna arengut suunatakse väga mitmetes valdkondades, siis on ka kaasnevad mõjud omavahel seotud. Mõjude omavahelisi seoseid on käesolevas KSH aruandes läbivalt arvestatud erinevate teemavaldkondade mõjude analüüsil,

võttes samas ka arvesse üldplaneeringu täpsusastet, mis ei võimalda hinnata iga tegevuse mõjusid detailselt.

Üldplaneeringu positiivseks mõjuks on maakasutuse läbimõeldud suunamine, mis võimaldab tasakaalustatud arengut soosides arendusi pigem juba väljakujunenud tugeva inimõjuga aladele. Selline tegevus võimaldab kasutada juba olemasolevat infrastruktuuri ning vähendab uute inimtegevusest tugevalt mõjutatud alade teket.

Üldplaneeringu potentsiaalseks negatiivseks mõjuks on eeskätt tööstus ja ettevõtlusalade perspektiivsed laiendamised. Arvestama peab, et juba olemasolevad tööstusettevõtted põhjustavad kohati olulisi heitmeid (müra, saasteainete heide, heitvesi) ning ressursitarvet (nt põhjavee tarve). Täiendavate ettevõtete lisandumine ning omakorda koostoime muu inimtegevusega (nt taristuobjektid) võivad kaasa tuua keskkonnataluvuse ületamise. ÜPs kavandatava maakasutuse alusel edasiste tegevuste kavandamisel (detailplaneeringute koostamisel, projekteerimistingimuste ja ehituslubade väljastamisel) tuleb omavalitsusel edaspidi kaalutusotsuste tegemisel arvestada seega ka erinevate mõjude omavahelise seosega. Vajadusel tuleb uute tegevuste jaoks tegevuslubade andmisel veenduda, et koostoimes teiste olevate või kavandatavate tegevustega ei toimu keskkonnataluvuse ületamist.

Üldplaneeringu tasandil tuuleenergia alade asukohavaliku puhul on asjakohastel juhtudel arvestatud võimalikke koosmõjusid teiste tegevustega vastava mõjuvaldkonna hindamisel. Arvestama peab, et koosmõjude hindamine ei ole keskkonnamõju hindamise eraldiseisev osa, vaid see peab olema mõjuhindamisse läbivalt integreeritud. Näiteks on alade asukohavaliku puhul loobutud ühest potentsiaalselt sobilikust alast, kuna see võiks põhjustada olulist liitmõju rohevõrgustikule koostoimes Rail Balticu arendusega (vt Lisa 2 ptk 2.2.2). Samuti on ühest potentsiaalselt sobilikust alast loobutud kuna ala kavandatakse üldplaneeringuga samaaegselt kohaliku tasandi väärtuslikuks maastikuks. Kuna tuuleenergia ala ja väärtuslik maastik oleks omavahel suure tõenäosusega konfliktsete eesmärkidega maakasutuse suunad, siis on mõjuhindamise käigus antud soovitus antud tuuleala kavandamisest loobuda.

Samas on tuuleenergia alade asukohavalikul arvestatud ka potentsiaalseid positiivseid koosmõjusid. Näiteks ala T1 puhul on tuuleenergia ala kavandatud perspektiivis ka turbamaardla alale (vt Lisa 2 ptk 2.2.6). Tegu on juba praeguseks kaevandustegevusest kahjustatud alaga, millel turba kaevandamisega vähendatakse oluliselt kasvuhoonegaaside sidumist. Antud ala arengu suunamine perspektiivis taastuenergia tootmiseks aitaks kompenseerida senist ebasoodsat keskkonnamõju ning vältida uute looduslikus seisundis alade kasutuselevõttu taastuenergia tootmiseks.

Ala T6 puhul on hindamises rõhutatud võimalikku ebasoodsat mõju rohevõrgustikule ning metsise elupaikadele ja must-toonekure toitumisalale. Samas on hindamisel arvestatud, et tegu on Kehtna valla perspektiivseima tööstusala lähialale (otseliini mõjualasse) jääva potentsiaalselt sobiliku alaga. Antud alale kavandataval tuulepargil võib olla positiivne sotsiaal-majanduslik koosmõju samas piirkonnas paiknevate perspektiivsete ettevõtlusaladega (vt Lisa 2 ptk 3.5.2).

Omavalitsusel tuleb teadvustada vajadust tuuleparkide arendamisel (detailplaneeringute ja nende KSHde koostamisel) koosmõjude hindamise vajadust teiste olevate ja kavandatavate tegevustega. Koosmõjusid tuleb hinnata kõigis mõjuvaldkondades ja kõigi tegevusega, mis võivad olulist mõju põhjustada. Oluliseimate mõjuvaldkondade ning koosmõju avaldada võivate tegevustena võib välja tuua (*tegu ei ole lõpliku nimekirjaga, asjakohased koosmõju avaldada võivad objektid ja mõjuvaldkonnad määratakse vastava detailplaneeringu või projekti mõjuhindamise programmis vastavalt ajahetkel olemasolevale parimale teadmisele*):

- T1 ja T4 alade puhul võimalik müra koosmõju turbakarjäärade müraga ümbritsevatele müratundlikele aladele.
- T3 ja T6 ala puhul võimalikud koosmõjud Rail Balticuga. Tuuleparkide detailse lahenduse koosmõju hindamisel tuleks tähelepanu pöörata nii müra kui ka loomastiku (sh metsise) liikumiskoridoridele avalduda võivates koosmõju aspektides;
- T2 ala puhul esinevad perspektiivis koosmõjud Rapla valda jääva perspektiivse tuulepargi alaga kui see Rapla valla üldplaneeringuga kavandatakse – perspektiivis moodustub üks tervikala, mis jääb mõlema valla territooriumitele.
- T6 ala puhul võimalik müra koosmõju Rail Balticu ja Järvakandi tööstusalaga.
- Visuaalsed koosmõjud nii Kehtna valla kui naabervaldade perspektiivselt kavandatavatel tuuleparkidel, sh tuleb arvestada visuaalsete mõjude koosmõju eeskätt kõrge puhkeväärtusega või kultuuriväärtusega vaatepunktidest nii Kehtna valla kui ka naabervaldade territooriumitel.

Pea kõik Eesti omavalitused kavandavad üldplaneeringute või eriplaneeringute raames tuuleparke, sh Kehtna valla naaberomavalitsused. Käesoleva töö koostamisel oli naabervaldade tuuleparkide asukohavaliku protsess valdavalt algusjärgus (eskiisi või lähteseisukohtade staadiumis) ning tuuleparkide asukoha valik ei olnud veel tehtud. Sellest lähtuvalt ei ole ka selge kas, kuhu ja kui suured tuulepargialad tekivad. Seega ei ole võimalik ka koosmõjusid käesoleva töö raames täpsemalt hinnata. Ainult Türi valla puhul on asukohavaliku tegemine lõpusirgel ning teada on, et Kehtna piiriäärsesse osasse on Türi üldplaneeringuga kavandatud üks tuulepargi ala. Antud ala jääb Kehtna valda kavandatud tuulepargi aladest minimaalselt u 10 km kaugusel, mis välistab otsese olulise koosmõju (st puudub koosmõju müra või varjutuse osas ning säilivad loomade liikumiskoridorid). Samas on tõenäoline, et Türi ÜP tuuleala arenduse puhul mõjutab see ka Kehtna valla antud piirkonda jäävaid alasid.

5 Keskkonnameetmed

Keskkonnameetmete eesmärk on vältida või vähendada üldplaneeringu elluviimisega kaasnedavad võimalikud ebasoodsad mõjud ning võimendada kaasnevaid positiivseid mõjusid. Samuti on eesmärgiks määrata seiretingimused.

KSH läbiviimise tulemusel leiti, et üldplaneeringu elluviimisega ei kaasne otseselt olulist ebasoodsat mõju, siiski on järgnevalt esitatud KSH käigus esitatud keskkonnameetmete soovitusel.

Natura asjakohase hindamise käigus määratud leevendavad meetmed ebasoodsate mõjude vältimiseks Natura aladele on esitatud Tabel 7 ja siinkohal neid ei korrata.

- Vältimaks võimalikku põhja- ja pinnavee reostusohu teeb KSH ettepaneku lisada parklate sademevee käitlust puudutava tingimusena, et tootmisaladel üle 10 parkimiskohaga ja elamu- ning ärialadel üle 20 parkimiskohaga kõvakattega parklas tekkiva sademevee juhtimisel eesvoolu on sademevee õli- ja liivapüüduris puhastamine kohustuslik.
- Üldplaneeringuga kavandatava maakasutusega ei ole oodata koguselise tarbe olulist suurenemist. Juhul kui piirkonda lisandub väga suure (üle 500 m³/ööp) põhjaveetarbega ettevõtteid, tuleb neil läbi viia põhjaveevarude hindamine.
- Maaparandussüsteemidega hõlmatud maa-alal tuleb arvestada maaparandussüsteemide toimimist ja terviklikkust tagavate meetmetega vastavalt maaparandusseaduses sätestatule ja looduskaitseadusest tulenevate veekaitsevõõnditega. Maaparandussüsteemidega alade arendamisel nõuab omavalitsus Põllumajandus- ja Toiduameti koostööst ning kohalik omavalitsus peaks lahenduse toimimise kahtluse korral nõudma liigvee ärajuhtimislahenduse projekti ja/või eksperthinnangut.
- Juhul kui üldplaneeringuga soovitakse kavandada supluskohtasid, siis tuleb arvestada, et neile kehtivad 03.10.2019. a sotsiaalministri määruse nr 63⁷¹ nõuded. Määruse 63 nõudeid kohaldatakse kõikidele supluskohtadele, kus käib ujumas suur hulk inimesi ning milles suplemist ei ole alaliselt keelatud või mille suhtes ei ole antud alalist soovitusi mitte supelda. Määruse kohaldumise konkreetsele supluskohale otsustab Terviseamet.
- Üldplaneeringus määratud avaliku huviga metsaalade metsamaadel tuleb raietegevust planeerida selliselt, et alal oleks tagatud kaugemas tulevikus erivanuseliste puistute kogum. Lisaks avalikule huvile on nii Kaerapere aleviku kui Järvakandi alevi avaliku huviga metsaaladel tulevikus oodata ka infrastruktuuri elementide mõjusid vähendavat kaitsehaljastuse funktsiooni.
- Karjäärde puhul, mille korrastussuund on veekogu on võimalik omavalitsusel tulevikus kavandada alade kasutuselevõttu puhkealadena. Oluline on selle saavutamiseks koostöö kaevandusettevõtte ja Keskkonnaametiga saavutamaks soovitud korrastusviisi. Veekogude puhkealadeks määramisel tuleb arvestada ka maaomaniku soovidega ning sellega, kes hakkab antud alasid tulevikus puhkealana hooldama.
- Üldplaneering näeb ette eraldi juhtotstarvet jäätmeäitluse maa-ala. Jäätmeäitluse maa-ala on jäätmete käitlemise ja ladustamise ehitise maa-ala. Reaalselt toimub jäätmete käitlemine ka mitmetes tootmisettevõtetes (toormena võetakse ringlusse vanaklaasi, vanametalli jms) ning kõigis mäetööstusettevõtetes. Kõik ettevõtted, kes tegelevad jäätmete käitlemisega on jäätmeäitlusettevõtted ja nende tegevuskoht jäätmeseaduse

⁷¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

alusel jäätmekäitluskoht. Sellest lähtuvalt teeb KSH ettepaneku kaaluda üldplaneeringusse selgituse lisamist, et jäätmekäitus (sh jäätmekäitluskoha rajamine) on lubatud ka äri- ja tootmise, tootmise, tehnoehitise ja mäetööstuse juhtotstarvetega aladel.

- Lõhnaäiringu vältimiseks ei ole soovitatav farmide lähedusse elamualade ega teiste tundlike objektide kavandamine. Eesti õigusaktides puudub põllumajandusettevõtetele või sõnnikuhoidlatele otsene kuja nõue, kuid soovituslikuks vahemaaks tundlike aladega on sigalatel sõnnikuhoidlast 500 m ja veiselautadel 300 m⁷². Seda juhul kui ei kasutata tehnoloogilisi erimeetmeid lõhna vähendamiseks.
- Mürakategooriate käsitus on soovitatav üheselt arusaadavana ühildada planeeringuga määratavate juhtotstarvetega. Selleks, et vältida edasisel planeerimisel, projekteerimisel, tegevuslubade väljastamisel ja sellega kaasneval mürahinnangute koostamisel segadust, millistele juhtotstarvetele kohaldub vastav müra normtaseme kategooria, tuleks kõik määratavad juhtotstarbed liigitada mürakategooriate vahel (soovitatav jaotus esitatud ptk 4.4.2).
- Aladel kus tootmisala juhtotstarbega ala või liikluse ala (sh planeeritav raudtee ala) külgneb eskiislahendusel puhke- ja virgestusalaga või haljasala ja parkmetsa maa-alaga on asjakohane määrata puhke- ja virgestusala või haljasala osaliselt kaitsehaljastuse maa-alaks.
- Maanteede äärsetele aladele uusi elamualasid kavandades tuleb säilitada tee- ja elamuala vaheline piisav puhervöönd või kavandada müratõke. Puhervööndi täpne ulatus peaks selguma mürahinnangu alusel.
- ÜP kohaselt planeeritakse Kaerepere külla ohtliku ettevõtte (Airok OÜ Kaerepere külas Väetiseküüni maaüksusel asuv viljakuivati vedelgaasipaigaldis) ohualasse kompaktses hoonestusega väikeelamu maa-ala. Kaerepere külla väikeelamu maa-ala edasisel planeerimisel tuleb käsitleda ohtliku ettevõtte võimalikku mõju ja riske (st selgitada välja, milline oht kaasneb õnnetuse puhul).
- Looduslikus seisundis rohekoridor peab säilima miinimumlaiuses 100 m. Miinimumlaius tuleb tagada ka näiteks karjaaedade jms osaliselt ulukit takistavate rajatiste kavandamisel. Väiksemad rohekoridorid ei ole loomade liikumise seisukohalt paljudele liikidele sobilikud.
- Päikeseparkide rajamisel tuleb arvestada nende visuaalset mõju. Päikeseparkide rajamisel tuleks vältida alasid, kust soovitakse säilitada väärtuslikke vaateid või maastikupilti. Visuaalse mõju vähendamiseks on asjakohane nt teede päikeseparkide vahele kavandada hekke vm haljastust.
- Päikeseparkide kavandamisel roheline võrgustike aladel, v.a õuemaadel, on vaja kaaluda pargi mõju roheline võrgustiku toimimisele. Kuna päikesepargid on valdavalt ümbritsetud piiretega on nad ulukitele oluliseks liikumistõkkeks. Päikesepargi rajamine rohevõrgustiku alale peaks sellest lähtuvalt olema erandlik ning võimalik ainult juhul kui vastava rohevõrgustiku toimimise eksperthinnanguga ollakse veendunud rohevõrgustiku edasises sidususes.

Tingimused tootmistegevusele elamumaade naabruses:

---

⁷² AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

- Nende tootmis- ja ärimaade puhul, mis piirnevad elamualadega on soovituslik müratekitavad tegevused teostada elamute suhtes teisel pool tootmishoonet, et suunata müra pigem tootmisala sisse.
- Müratekitavad tehnoseadmed, ventilatsiooniavad jms süsteemid tootmis- ja ärihoonetel, mille krundid piirnevad elamualadega või teiste müratundlike otstarbega kinnistutega tuleks paigutada suunaga elamualadest eemale, tootmisala sisse.
- Elamualade vahetus läheduses paiknevatel tööstusaladel on soovituslik liiklus hajutada või elamualadest ümber juhtida.

Ökoduktide suudmealadel on 500 m raadiuses ökoduktist vm suurulukite läbipääsust asjakohane järgida järgmisi kitsendusi:

- Ökodukti suudmete piirkonnas ei tohi rajada piirdeaedu ja muid ehitisi/rajatisi, mis takistaksid või halvendaksid loomade liikumist ökoduktile. Ökoduktide suudmealadel ei tohi muuta olemasolevat maakasutust (muuta maakasutuse sihtotstarvet) tehislikumas suunas va ökodukti rajamise vajadust põhjustava taristuobjekti rajamiseks.
- Ökodukti suudmete piirkonnas tuleb säilitada puistu sidusus ökodukti rajatise ja ümbritsevate kasvava metsaga alade vahel. Ökoduktide toimivuse ja rohevõrgustiku sidususe tagamiseks tuleb ökodukti suudmete piirkonnas maaomanikel metsa majandades arvestada, et ökodukti suudmeala piirkonna metsad toimivad ökoduktile juurdepääsuks. Sellest tulenevalt tuleb metsa majandada viisil, mis tagab puistu sidususe ja toetab loomade ökoduktile jõudmist. Raiete planeerimisel on soovitatav koostööd alustada ökodukti omanikuga juba enne metsateatise esitamist Keskkonnaametile, et koostöös planeerida raie teostamine mahus ja viisil, mis tagab rohevõrgustiku metsalise sidususe ja loomade läbipääsu ökoduktile. Metsateatis ökodukti suudmealadel tuleb kooskõlastada ökodukti omanikuga.
- Maavarade kaevandamist tuleb ökoduktide suudmealadel vältida.

Tuuleenergia arengualade edasisel planeerimisel ja mõjude hindamisel tuleb arvestada järgnevat:

- Kehtna vallas esineb must-toonekure pesitsusalasid. Must-toonekurg on väga haruldane linnuliik, kelle üheks ohuteguriks on tuulepargid. Kui tuuleparke kavandatakse metsamassiivi lähedale (kuni 20 km pesapaigast), kus on teada must-toonekure elupaik, on vaja enne tuuleparkide ehitamist selgitada välja must-toonekure elupaigakasutus nendel aladel ja mitte kavandada tuuleparke must-toonekure toitumis-, puhke- ega pesitsusaladele ning nende vahele⁷³. Tuuleenergia arengualale T5 tuulepargi kavandamisel tuleb erilist tähelepanu pöörata võimalikule mõjule must-toonekurele. Tuleb välja selgitada liigi elupaigakasutus ja võimalik mõju liigile. Tuulepargi rajamine ei tohi halvendada must-toonekure, kui ebasoodsas seisundis oleva liigi, elupaiga seisundit.
- Tuuleenergia potentsiaalsete arengualade edasisel mõjude hindamisel tuleb pöörata tähelepanu võimalikele kaudsetele mõjudele metsise elupaikadele. Eeskätt tuleb selgitada valla edelaosasse jääva ala T6 puhul võimalik metsiste elupaikade vaheline liikumine ja sellega seonduvad võimalikud mõjud. Ala paikneb metsise Kaisma metapopulatsiooni tuumalal ning on ümbritsetud mitmete väga esinduslike metsisemängudega. Samuti on antud ala puhul tõenäoline, et ala ise võib olla metsise (ja seega metsisega sama elupaigaelistust omavate) jaoks elupaigana väärtuslik.

⁷³ Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105.

- Linnustikule mõju hindamisel tuleb arvestada nii mõju elupaikadele kui ka rändeteedele (nii toitumisränded, kui ka kevad- ja sügisränded).
- Täpsustada uuringuga vastava ala olulisust nahkhiirte elu- ja toitumisalana ning hinnata võimalikke mõjusid ja leevendusmeetmeid sellest tulenevalt.
- Mõjude hindamisel tuleb tähelepanu pöörata lisaks kaitsealustele liikidele ja aladele ka mõjule ökosüsteemidele ja bioloogilisele mitmekesisusele laiemalt.
- Mõju rohevõrgustikule vajab hindamist iga konkreetse tuulepargi arenduse mõjude hindamise käigus.
- Tuulegeneraatorite ja nendega seotud infrastruktuuri paigutamisel väärtuslikele põllumajandusmaadele tuleb tuuliku ja sellega seotud infrastruktuuri asukoha valikul arvestada väärtuslike põllumajandusmaade paiknemist ning neid võimalikult vähesel määral killustada. Kui tuulegeneraatori või sellega seotud infrastruktuuri rajamine väärtuslikule põllumajandusmaale on vältimatu, siis rajada need viisil, mis põllumassiivi kasutust võimalikult vähe kahjustaks.
- Tuulegeneraatorite paigutamisel metsaaladele tuleb säilitada metsa vääriselupaigad koos nende valgus- ja veerežiimi säilitamise jaoks vajalike puhveraladega. Konkreetse tuulepargi planeerimisel tuleb hinnata tegevuse mõju metsakooslustele nii ökoloogilises, süsinikuringe kui ka metsamajanduslikus vaates.
- Teostada tuleb müra arvutuslik hindamine, milles arvestatakse tuulikute paiknemist ja nende reaalselt esineda võivaid müraemissioone. Hinnata tuleb ka madalsagedusliku müra mõju vastavalt uusimale teaduskirjandusele.
- Teostada tuleb varjutuse modelleerimine, mis arvestab kavandatavate tuulikute asukohta ja mõõtmeid ning tagatud peab olema elamualadel soovituslike varjutuse kestvuse väärtuste järgimine.
- Tähelepanu tuleb pöörata mõjule maastikupildile, eeskätt väärtuslikele maastikele ja ilusatele teelõikudele. Vajalik on koostada nähtavusanalüüs ning foto (või video) montaažid olulistest vaatepunktidest.
- Tuuleenergia arenguala kattumisel maardla alaga on võimalik tuulepargi rajamine üksnes peale maavaravaru ammendamist. Üldplaneeringus tuulepargi asukohavaliku ala kattuvusel maardlaga ei anna see õigust alale tuuleparki rajada enne maavaravaru ammendamist.

Kasutatud materjalid

Allikmaterjalid

AS Maves. 2005. Sõnniku keskkonda säästev hoidmine ja käitlemine.

Busch, M., Trautmann, S., Gerlach, B. 2017. Overlap between breeding season distribution and wind farm risks: a spatial approach. VOGELWELT 137: 169–180

Dalla Longa, F., Kober, T., Badger, J., Volker, P., Hoyer-Klick, C., Hidalgo, I., Medarac, H., Nijs, W., Politis, S., Tarvydas, D. and Zucker, A., *Wind potentials for EU and neighbouring countries: Input datasets for the JRC-EU-TIMES Model*, EUR 29083 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-77811-7, doi:10.2760/041705, JRC109698.

Drewitt, A. L. & Langston, R. H. W. 2006. Assessing the impacts of wind farm on birds. Ibis 148: 29–42.

Eesti Geoloogiateenistus. Eesti pinnase radooniriski kaart. Kättesaadav: <https://gis.egt.ee/portal/apps/MapJournal/index.html?appid=638ac8a1e69940eea7a26138ca8f6dcd>

Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/0000/1279/3848/12793882.pdf>.

Eesti Ornitoloogiaühing MTÜ. 2016. Merea planeeringu alusuuring: Eesti merealal paiknevate lindude rändekoridoride olemasolevate andmete koondamine ja kaardikihtide koostamine ning analüüsi koostamine tuuleparkide mõjust lindude toitumisaladele.

Eesti Ornitoloogiaühing. 2021. Metsise elupaikade kaitstuse, sh kavandatavate püsielupaikade otstarbekuse ning püsielupaikade kaitsekorra muutmise ekspertiis (eelnõu versioon).

Eesti säästva arengu riiklik strateegia Säästev Eesti 21. Kättesaadav: <https://www.keskkonnaagentuur.ee/failid/viited/saastevaareng30.pdf>.

Gove, B., Langston, R. H. W., McCluskie, A., Pullan, J. D. & Scrase, I. 2013. Wind farms and Birds: an updated analysis of the effects of wind farms on birds, and best practice guidance on integrated planning and impact assessment. Report prepared by BirdLife International on behalf of the Bern Convention, RSPB/BirdLife in the UK, Sandy, UK. 89 pp.

Hanede ja laglede kaitse ja ohjamise tegevuskava. KINNITATUD Keskkonnaameti peadirektori asetäitja 22.03.2021 käskkirjaga nr 1-1/21/56.

Järvakandi valla üldplaneering. Kättesaadav: https://kehtna.kovtp.ee/jarvakandi-valla-uldplaneering/-/asset_publisher/VkJH7bOvaYit/content/jarvakandi-alevi-uldplaneering?redirect=https%3A%2F%2Fkehtna.kovtp.ee%2Fjarvakandi-valla-uldplaneering%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_VkJH7bOvaYit%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_stat%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-1%26p_p_col_count%3D1.

Kaljukotka (Aquila chrysaetos) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 3.12.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/300.

Kehtna valla arengukava aastateks 2019-2023 ja eelarvestrateegia vastuvõtmine aastateks 2019-2022. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/426102018001?leiaKehtiv>

Kehtna valla jäätmekava 2018-2023. Kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/akt/4111/2201/8003/KehtnaVVK_21112018_m36_lisa.pdf.

Kehtna valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniarendamise kava aastateks 2020-2032. Kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/4280/1202/1001/Kava.pdf>.

Kehtna valla üldplaneering. Kättesaadav: https://kehtna.kovtp.ee/kehtna-valla-uldplaneering/-/asset_publisher/gt6jDjXCFGbh/content/kehtna-valla-uldplaneering?redirect=https%3A%2F%2Fkehtna.kovtp.ee%2Fkehtna-valla-uldplaneering%3Fp_p_id%3D101_INSTANCE_gt6jDjXCFGbh%26p_p_lifecycle%3D0%26p_p_stat%3Dnormal%26p_p_mode%3Dview%26p_p_col_id%3Dcolumn-1%26p_p_col_count%3D1.

Keskkonnaministeerium. Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/kliimamuutustega_kohanemise_arengukava_aastani_2030_1.pdf

Keskkonnaministeerium. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas aastateks 2015-2021. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/laane-estivi-estivi-vesikonna_veemajanduskava_2.pdf

Keskkonnaministeerium. Teatavate õhusaasteainete heitkoguste vähendamise riiklik programm aastateks 2020–2030 LISA II ÕHUSAASTEAINETE PIIRIÜLENE KAUGLEVI. Kinnitatud keskkonnaministri 29.03.2019. a käskkirjaga nr 1-2/19/276.

Leivits, M. 2021. Prioriteetsed ja kaitset vajavad metsise elupaigad Eestis. 26. veebruar 2021. a.

Mittetulundusühing Eesti Keskkonnamõju Hindajate Ühing. 2019. Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/KKO/KMH/natura_hindamise_juhend_taiendatud_2020.pdf

Must-toonekure (*Ciconia nigra*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 14.02.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/105.

Oidjärv, K., Uibo, K., Metspalu, P., Ideon, A. 2021. Kehtna valla miljööalade analüüs.

Petersell, V., Karimov, M., Täht-Kok, K., Shtokalenko, M., Nirgi, S., Saarik, K., Milvek, H. OÜ Eesti Geoloogiakeskus, 2017. Eesti pinnase radooniriski ja looduskiirguse atlas. Kättesaadav: https://www.envir.ee/sites/default/files/estivi_rn_atlas_2017_kyljendatud.pdf

Päästeamet (ohtlikud ja suurõnnetuse ohuga ettevõtted). Kättesaadav: <https://www.rescue.ee/et/>

Rail Baltic maakonnaplaneeringute KSH aruanne. Heaks kiidetud aruanne. Kättesaadav: https://maakonnaplaneering.ee/documents/2845826/18665653/ksh_aruanne_ep_etapp_2017-08-10_heakskiidetud.pdf/502c85e3-e457-491e-bba7-1adae9933fc6.

Rapla maakonnaplaneering 2030+. Kättesaadav: <https://maakonnaplaneering.ee/rapla-maakonnaplaneering>.

Riigiteede teehoiukava 2021-2030. Kättesaadav: https://www.mnt.ee/sites/default/files/content-editors/Failid/thk_2021-2030.pdf

Tamm, J., Liivamägi, T., Kaasik, T., Bauert, G., Kuivkaev, H., Pärn, T. 2020. Ehitusmaavarade levik, kaevandamine ja kasutamine Rapla maakonnas (EGF 9334). Kättesaadav: <https://fond.egt.ee/fond/egf/9334>

Thelander, C. G. & Smallwood, K. S. 2007. The Altamont Pass Wind Resource Area's effects on birds: a case history. Birds and Wind Farms (eds M. de Lucas, G. Janss & M. Ferrer): 25–45. Quercus Editions, Madrid.

Väike-konnakotka (*Aquila pomarina*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 26.03.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/138

Andmebaasid

EELIS veeveeb: <https://veeveeb.envir.ee/vesi/>

Jäätmearuandluse infosüsteem (JATS): <https://jats.keskkonnainfo.ee/>

Keskkonnaregistri avalik teenus: <http://register.keskkonnainfo.ee/>

Kotkas Keskkonnalubade Infosüsteem: <https://kotkas.envir.ee/>

Kultuurimälestiste register: <https://register.muinas.ee/>

Maa-ameti geoportaal: <https://geoportaal.maaamet.ee/est/>

Maakataster: <https://www.eesti.ee/et/eluase-ja-keskkond/maa-ja-mets/maakataster/>

Maaparandussüsteemide register: <https://portaal.agri.ee/avalik/#/maaparandus/msr/systeemi-otsing>

Natura 2000 võrgustiku andmebaas süsteemis EUNIS: <https://natura2000.eea.europa.eu/>

Rapla ja Kehtna valdade looduskeskkonna andmed: <https://lemmagis.maps.arcgis.com/apps/PublicInformation/index.html?appid=ad938c6a09294167a2416a35792280cc>

Statistikaamet: <https://andmed.stat.ee/et/stat>

Seadused ja määrused

Atmosfääriõhu kaitse seadus. RT I, 05.07.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130102020003?leiaKehtiv>

Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid. Vastu võetud 24.09.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/126092019002>

Kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskiri. RT I 2006, 12, 89.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1001100?leiaKehtiv>

Kemikaali ohtlikkuse alammäär ja ohtliku kemikaali künniskoguse ning ettevõtte ohtlikkuse kategooria määramise kord. RT I, 11.02.2016, 22.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/111022016022>

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus. RT I 2005, 15, 87.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020046?leiaKehtiv>

Looduskaitse seadus. RT I 2004, 38, 258.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020007?leiaKehtiv>

Maapõueseadus. RT I, 10.11.2016, 1.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110072020059?leiaKehtiv>

Metsaseadus. RT I 2006, 30, 232.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/130122020008?leiaKehtiv>

Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid. RTL 2002, 38, 511.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/129122020047?leiaKehtiv>

Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused. Vastu võetud 08.11.2019 nr 61.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/112112019006>

Nõuded suplusveele ja supelrannale. Vastu võetud 03.10.2019 nr 63.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/108102019004>

Pae maastikukaitseala kaitse-eeskiri. RT I 2006, 9, 54.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/13294102?leiaKehtiv>

Planeerimisseadus. RT I, 26.02.2015, 3.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/119032019104?leiaKehtiv>

Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba. RT I, 22.12.2016, 5.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/114122017010?leiaKehtiv>

Veeseadus. RT I, 22.02.2019.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/110122020036?leiaKehtiv>

Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks. Vastu võetud 03.10.2019 nr 45.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/104102019004>

Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid. RT I, 21.12.2016, 27.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/127052020002?leiaKehtiv>

Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid. RT I, 29.12.2016, 44.

<https://www.riigiteataja.ee/akt/106032019012?leiaKehtiv>

Lisad

Lisa 1. KSH väljatöötamise kavatsus

Kättesaadav:

<https://kehtna.kovtp.ee/documents/380625/26582266/23.04.2020+Rapla+valla+ja+Kehtna+valla+C3%BCldplaneeringute+C3%BCine+KSH+VKT.pdf/44bf7305-8ebe-4269-8dc0-5c0ea3052a3b>

Lisa 2. Kehtna valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande lisa: Kehtna valla üldplaneeringus tuuleenergia arendusalade kavandamine ja kaasnevad mõjud